

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—	
četrt leta 6—	četrt leta 5:50	
na mesec 2—	na mesec 1:90	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritičju levo), telefon št. 34.

Kajna vsak dan zvečer izvešči modanje in praznike.

Inserti veljajo: peterstopna petlet vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na plemenata naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne oziha.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto skupaj naprej K 25—	celo leto naprej K 30—
	pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
	četrt leta 6:50	celo leto naprej K 35—
	na mesec 2:30	

Vprašanjem glede insertov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravništvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Spomenica slov. odvetnikov zaradi rabe slovenskega jezika pri sodiščih.

Visoko c. kr. pravosodno ministrstvo!

I.

Podpisani odvetniki, odvetniški kandidati in c. kr. notarji iz slovenskih delov koroške dežele in iz mariborskega in celjskega okrožja na Štajerskem posvetovali smo se o položaju, v katerem se nahaja slovenski narod glede naše jezikovne ravnopravnosti pri sodnijskih uradih ter smo prišli do prepričanja, da sedanje stanje nikakor ni v soglasju s temeljnimi določbami naše ustave, pa tudi ne z obstoječimi naredbami c. kr. pravosodnega ministrstva samega.

Uradovanje v imenovanih pokrajinah je, v kolikor zadeva slovensko govoreče stranke, v jezikovnem oziru tako pomanjkljivo, da vsled tega ne more biti pravosodstvo temeljito in zanesljivo.

Naša dolžnost je povzdigniti vsikdar glas, kadar se čuti slovenski narod oškodovanega v svojih zakonitih pravicah in omanjanega v svojem pravnem prepričanju, osobito v čutu pravne varnosti.

Pri tem ne prikrivamo, da so bile svoječasno, ko so izšle navedbe pravosodnega ministrstva iz leta 1862., 1867. in 1882., še težave glede popolne ravnopravnosti v jezikovnem uradovanju, kakor bi isto odgovarjalo določbam člena 19. Takrat še ni bilo zadosti pravnih sredstev, ki bi bil zmožen s slovenskimi strankami slovensko uradovati.

Da se od pomore tem nedostatkem, osnovali so se svoj čas slovenski kurzi v Mariboru, Celju, Celovcu in Gradcu, v katerih naj bi se nemški pravniki, ki niso bili zmožni slovenskega jezika, pripravljali za uradovanje v slovenskem jeziku. — Samo obsebi pa priučenje tujemu jeziku v tako kratki dobi, ki je na razpolago obiskovalcem dotičnih kurzov, ni mogoče; ti se naučijo morda slovensko knjigo brati, iz nemškega na slovenski jezik ali narebe prestavljati, — ne razumejo pa ljudstva, ljudstvo ne njih.

Mi obžalujemo, da se niso že takrat namesto teh kurzov rajši podpirali slovenski pravniki, ki bi bili v zadostnem številu poselili mesta, na katerih je treba temeljitega znanja slovenskega jezika.

Vkljub temu, da se to ni storilo, je danes to vprašanje že faktično tako rešeno, da je dovolj slovenskih pravnikov, ki so temeljito zmožni nemščine in slovenščine in ki bi zadostovali, ako bi prišli do sodnih mest v slovenskih pokrajinah.

Pa še tisto malo število slovenskih sodnih uradnikov, ki jih je še bilo pred nekaterimi leti v slovenskih delih Koroške in na Spodnjem Štajerskem, gine od dne do dne.

Po ljudskem štetju od leta 1900. — ljudsko štetje za leto 1910. nam ni na razpolago — bilo je razmerje med slovenskimi in nemškimi prebivalci v sledečih okrajih celjskega okrožja brez mesta Celje to-le:

Brežice Slovencev 18.224, Nemcev 810, Celje Slovencev 38.267, Nemcev 1250, Gornji grad Slovencev 15.652, Nemcev 39, Konjice Slovencev 20.632, Nemcev 1523, Kozje Slovencev 17.372, Nemcev 103, Laško 26.164, Nemcev 941, Rogatec Slovencev 10.621, Nemcev 739, Sevnica Slovencev 10.514, Nemcev 149, Slovenj gradec Slovencev 13.003, Nemcev 1124, Šmarje Slovencev 17.968, Nemcev 91, Šoštanj Slovencev 13.750, Nemcev 370, Vransko Slovencev 10.685, Nemcev 118.

V sledečih okrajih mariborskega okrožja brez mesta Maribor pa to-le: Maribor Slovencev 43.904, Nemcev 8473, Gornja Radgona Slovencev 11.622, Nemcev 718, Ljutomer Slovencev 12.890, Nemcev 572, Sv. Lenart: Slovencev 17.115, Nemcev 380, Marenberg Slovencev 10.645, Nemcev 4859, Ormož Slovencev 10.644, Nemcev 652, Ptuj Slovencev 47.168, Nemcev 3754, Slovenska Bistrica Slovencev 17.969, Nemcev 1346.

V odstotkih je na en tisoč prebivalcev Slovencev v okrajih: Gornji grad 997:4, Šmarje 995:0, Kozje 993:8, Vransko 988:7, Sevnica 985:7, Ptuj 982:3, St. Lenart 978:1, Šoštanj 973:5, Celje 967:9, Ormož 966:1, Laški trg 964:5, Ljutomer 957:2, Brežice 957:0, Gornja Radgona 941:7, Rogatec 934:9, Konjice 931:3, Slovenska Bistrica 929:9, Slovenj

gradec 920:0, Maribor 837:5, Marenberg 686:2, v mestih: Celje 226:4, Maribor 173:2, Ptuj 156:0.

Na Koroškem pride na en tisoč prebivalcev Slovencev v okrajih:

Doberlvas 927:8, Rožek 874:4, Železna kaplja 842:4, Pliberk 839:4, Borovlje 740:0, Podkloster 686:2, Velikovec 677:3, Šmohor 459:6, Celovec 373:7, Trbiž 296:8, Beljak 196:1, St. Pavel 99:5, Svinec (Eberstein) 48:1.

Razmerje med slovenskimi in nemškimi uradniki pa je to-le:

Pri okrajnem in okrožnem sodišču v Celju so Nemci: predsednik in 7 nadsvetnikov in svetnikov, dva Slovence, od 4 okrajnih sodnikov sta dva Slovence, od 3 sodnikov 1 Slovenec.

Pri okrajnih sodiščih na deželi je 14 Nemcev in 13 Slovencev.

Pri okrajnem in okrožnem sodišču v Mariboru so Nemci: predsednik, 9 nadsvetnikov in svetnikov, vsi okrajni sodniki in dva sodnika; med Slovence se sme šteti 6 svetnikov in nadsvetnikov in en sodnik.

Pri okrajnih sodiščih zunaj Maribora je 5 Slovencev in 17 Nemcev.

V Celovcu je en predsednik, 13 nadsvetnikov in svetnikov, 6 okrajnih sodnikov in 3 sodniki. Pri vseh zgoraj navedenih okrajnih sodiščih na Koroškem je skupaj 26 konceptnih uradnikov.

Izmed vseh je edini Slovenec deželni sodni svetnik v Železni Kaplji: vsaj po rodu je Slovenec sodnik v Doberlvasi, — vsi drugi so Nemci, veliko jih sploh ne zna slovensko, večina pa le toliko, kolikor so se naučili v slovenskih jezikovnih kurzi.

Sinovi koroških Slovencev morajo služiti izven svoje rodne zemlje po Kranjskem in Štajerskem, na Koroškem pa občujejo z ljudstvom sodniki, ki ne morejo soditi pravično, ker ne razumejo slovenskega jezika.

Pri sodiščih, v katerih področju prebivajo Slovenci, bi morali biti v prvi vrsti nastavljeni koroški Slovenci.

V Celju, Mariboru in Ljubljani se je v zadnjih letih mnogokrat zgodilo, da se Slovenci niso sprejeli v pravno prakso, češ da je že preveč naraščala — nemški praktikanti pa se brez ovire sprejemajo, dasiravno je le en skupni status. Nemški praktikanti navadno poprej postanejo avskultanti

in dobijo poprej adjutum kakor Slovenci.

Cela vrsta mest, kakor vsa mesta pri državnih pravdnih v Celovcu, Celju, Mariboru, vsa predsedniška mesta, vsa mesta pri nadsodišču v Gradcu (razun enega), vsa mesta na Koroškem in vsa boljša mesta na Štajerskem so Slovincem via facti nepristopna.

Mi občutimo kot veliko krivico, da se pravniki, ki so temeljito zmožni slovenskega jezika in ki to zmožnost pred vstopom v prakso lahko s pričevali dokažejo, ne sprejemajo v prakso pri c. kr. deželnih in okrožnih sodiščih v Celovcu, Mariboru, Celju in Ljubljani, marveč se ravna z njimi ravno tako ali pa še slabše, kakor s tistimi praktikanti, ki pri vstopu v prakso ne znajo prav nič slovenskega jezika, in se le javijo, da bodo obiskovali zgodaj omenjene sloven. kurze. Na ta način se izpodriva ne le domači element, ampak se doseže, da pridejo do sodnih mest v slovenskih pokrajinah pravniki, ki jezika, v katerem morajo občeovati z ljudstvom, ne umejo ali vsaj temeljito ne umejo, ki se torej izogibljajo, kolikor mogoče slovenskemu uradovanju in vsled tega nehoti poslujejo na način, ki nasprotuje členu XIX. osnovnega zakona od leta 1867.

Nemci se nikjer ne izrivajo iz nobene dežele, ako sami ne želijo ter najdejo v prvi vrsti svoj kruh v svoji ožji domovini.

Nemci zahtevajo povsod za sebe ne samo sodnikov, ki temeljito razumejo nemški jezik, marveč naravnost sodnike nemški mišljenja. Po našem trdnem prepričanju ne more nikdo biti dober sodnik, ki nima simpatij do jezika, ki ga govore stranke, s katerimi pride v dotik.

Človek, ki se le zaradi kruha in le tako nauči, kolikor misli da neobhodno potrebuje, ne sodi v naše kraje, ne spada med naše ljudstvo.

Naša zahteva je, da se naj v vseh zgoraj imenovanih krajih na Koroškem in Spodnjem Štajerskem sprejemajo le tisti pravniki, ki so že pri vstopu v prakso dokazali temeljito znanje slovenskega jezika.

II.

Glede uradovanja v civilnopravnem (spornem in nespornem) in ka-

zenskoprnem postopanju poudarjamo, da so razmere, kakoršne vladajo v slovenskih delih koroške dežele in v področju mariborskega in celjskega okrožnega sodišča na Štajerskem, nezdrave in nevedne moderno urejenega pravosodstva, zaradi tega, ker na Koroškem jezikovne ravnopravnosti sploh ni več, v področju mariborskega in celjskega okrožnega sodišča pa zaradi tega, ker vključ določbam o ravnopravnosti vseh jezikov in vključ jasnim določbam navedb pravosod. ministrstva od 5. septembra 1867 št. 8636 in 9396, 18. aprila 1882 št. 20.513, 26. januarja 1899 št. 1840 postopanje sodišč nikakor ni enotno, marveč odvisno od posameznih konceptnih uradnikov, tako, da manjka vsaka enotnost, vsled česar trpi čut pravne varnosti, v kolikor je ta odvisen od načina uradovanja, posebno od jezika, v katerem se zapisujejo strankine izjave.

Skraino potrebno je, doseči enotno postopanje v imenovanih krajih tembolj, ker prebivajo tod Slovenci združeno skupaj, ne morebiti samo tu in tam, kakor na jezikovnih otokih, da tedaj znanje lovenskega jezika ni samo dobrodošla lastnost, marveč neobhodna potreba za tistega uradnika, ki naj s strankami temeljito, vestno in pravično uraduje.

Da je mogoče na podlagi obstoječih zakonov in predpisov urediti jezikovno uradovanje na ta način, da so lahko zadovoljni pripadniki obeh v deželi navadnih jezikov, se vidi najbolje na Primorskem, kjer pridejo v poštev 4 jeziki.

Tam poslujejo sodišča v jezikovnem obziru večinoma na zadovoljnost vseh prizadetih strank.

Ako je bilo mogoče to tam doseči, lahko bi se doseglo tudi v področju graškega nadsodišča. In ker je to mogoče, ne bomo nehali zakonitim potom enako ureditev jezikovnih razmer, zahtevati, dokler je ne dosežemo.

V posameznem pa navedemo osobito sledeče nedostatke:

I. Postopanje na Koroškem:

V pravnih spornih zadevah se razpravlja v nemškem jeziku, tudi kadar je tožba pisana v slovenskem jeziku, čeprav nastopa na podlagi

LISTEK.

Moje življenje.

XII.

Znanec mi je pravil, kdaj in kako da je bil spoznal svojega očeta. Ob mrtvaški postelji. Oče je ležal tam, črno oblečen, v lica bel in trd, ali nenavadno lep, ves pomlajen. Desno oko je bilo zatisnjeno, levo pa napol odprto; skozi špranjo, izpod gostih črnih vejic je gledal obli rob rjave punčice, gledal živo in naravnost v vsakogar, kdorkoli je stopil v izbo in kjerkoli je stal. Sklonil se je sin k očetu in v tistem trenutku je bil v lica prav tako trd in blede. Napol odprtega očesa pogled mu je rekel mirno in ljubeznivo: »Poglej me zvesto, ki me še nikoli nisi videl!« In sin je spoznal, da se je bila prelila gorka kri očetova do zadnje kaplje na brezčuten kamen. —

Na predvečer moje selitve v Ljubljano je stopila mati čez prag in mi je pogledala v lice; v tistem samem pogledu sem spoznal njo, ves svoj dom in svoje življenje od rojstva.

Kar je bilo do tega trenutka, je bilo življenje v zraku, v vetru, v solnčni luči, med zvezdami, v pesmi škranja in v vonju ajde, vsepovsod je bilo, samo ne med ljudmi, samo ne

doma med črnimi stenami. Zdaj, v enem samem pogledu, v enem samem hipu je bilo mahoma vse razodeto, nasilno, neusmiljeno.

Dolgo je stala mati na pragu, ali pa se mi je dolgo zdelo; in me je gledala naravnost, kakor gleda sama smrt, ali sam Bog. Iz mojega presekanega srca ni bilo besede, komaj da je nepriključna šinila preko suhih ustnic:

»Saj ne maram v Ljubljano! Mati, saj ne maram!«

Nenadoma je bil njen pogled ves drug, ves miren, kakor da se je razgledavala po cesti.

»Zdaj boš večerjal!«

Stala je v izbi, ozrla se še naokoli, kakor da bi hotela reči nekaj drugega, nekaj resničnega. Nazadnje je rekla še enkrat tako tiho, kakor da je mislila vse nekam drugam:

»Zdaj boš večerjal!«

In je šla; tako, kakor gre mati, ki je zvest suženj svojih otrok: tiho in plaho.

Vse mi je bilo odkrito, planilo je v strašni goloti pred očmi.

»Nikogar nisi ljubil; še matere ne, še njé ne, te svetnice!«

Da bi vsaj ne bila rekla: »Zdaj boš večerjal!« Kajti rekla je s to besedo: »Večerjal boš, jaz ne bom; mojo kri in moje solze boš večerjal!«

Spoznanje me je grobo sunilo ob tla. Ugledal in zaslišal sem tik pred seboj stvari, mimo katerih sem hodil prej slepec in gluhec.

»Kar beži!« je reklo v meni.

Kar beži iz teh krajev trohnohe in smrti! Kajti vse, kar je bilo — trohnohe in smrt! Na vsakem koscu kruha materina solza; v vsakem pogledu tiho očitjanje: z vsako besedo grenek vzdih. Življenje, od ure do ure, od dne do dne, od vekomaj do vekomaj, zmirom enakomerno, vse to življenje suženjska miloščina, mlogrede ob jarek mržena! In še za to miloščino hvali Boga, hvali ga za ta koruzni močnik!

V teh grenkih mislih pa je bil Bog sam s svojo ljubeznijo.

Svoje najbližje, ki sem jih do tega hipa komaj zdaleč poznal, sem ugledal nenadoma v topli, jasni, ljubeznivi luči, da bi jih povrsti objel in poljubil ter jih prosil odpustčanja. Sebe ob žaru ljubezni zagleda človek vse mnogoštevilne črne pege na svoji duši. Nobena ne ostane skrita, nobena ni pozabljena, niti ena se ne da za zmirom izbrisati. Spovednik odpušča grehe in daje odvezo, srce samo pa ne odpušči nikoli in ničesar, pozna edinole vnebovpijoče grehe, »ki ne bodo odpuščeni ne na tem in ne na onem svetu«. Srce ima svoj poseben katekizem; kar je v šoli in v cervi smrti greh, je srcu vesela prigoda; toda smrtnih grehov, ki jih verno zapisuje srce, ni v šolskem katekizmu.

Pil sem v zakristiji mašno vino iz keliha; to ni bil greh, srce ga ni zapisalo. Večerjal sem in nisem pomislil na mater, ki je sedela zunaj na

pragu in ni večerjala; to je bil smrten greh.

In še to pravično srce samo je polno hinavščine; še sodnik je grešnik. Kadar zapisuje grehe, mu je to zapisavanje milo in sladko opravilo; prijetne solze toči ob svoji lastni pravičnosti. Spoznanje nepravilnosti me je bolelo do krvi, ali ob tisti bolečini se mi je stresalo vse telo v sladkem drgetu. Kajti greh mi je bil pokazal lepoto, ki sem jo žalil, dobrotnost, ki je nisem ljubil.

Veliko prenese človek, to vem sam; par konj bi ne zvelklo tovara, ki ga nosi na plečih že otrok. Ali da se dá trpeti toliko in tako dolgo, kakor je trpela moja mati, je bil čudež, ki si ga še zdaj ne morem natanko razložiti. Žena je devetkrat močnejša od moža, mati pa devetkrat — vedesetkrat. Če bi bil rekel svoji materi, da naj mi za ped odmakne Ljubljanski Vrh, zato ker preveč tišči na Močilnik, bi ga bila najbrž zares odmeknila. Bog daje materam čudne uganke. Na primer: kako bi se pripravilo kosiilo za osmero ljudi, če ni groša v hiši in če ne dá štacunar niti soli na upanje? Kosilo je na mizi. Skrivnostno gre življenje dalje od dne do dne in se ne ustavi. Strma in grapava je pot, težek je voz; na vozu sedé otroci, osmero jih je; jedó in pijó, smejó se in kričé; mati je vprežena; če bi se odpočila, če bi stopila prepočasi, bi ji švrknilo preko sključenih pleč: »Hej, potegni!« Tam kje pod visokim klancem omahne.

Omahne in umrje. In še umreti jo je sram; zdi se ji, da je storila krivico tistim, ki so živeli od njenega življenja. —

Dolgo v noč nisem zaspal. Oče in mati sta bdela. Oče je šival mojo obleko, mati je gladila in spravljala moje perilo. Vroče in zatoхло je bilo v izbi.

»Naj bi šel rajši za hlapca!« je rekel oče.

Mati je molčala.

Ko sta vpihnila luč, je žarko zasvetil mesec skozi okno; tako bela in sijajna je bila mesečina, da bi bil lahko bral ob nji. Vedel sem, da bo treba zgodaj vstati, zato sem zatisnil oči, da bi zaspal. Kadar jih nisem klical, so potrkale sanje same na trepalnice in toliko jih je bilo, da sem izbral med najslajšimi; ali kadar sem jih vabil in prosil, ni bilo glasu od nikoder. Pusto in težko mi je bilo srce.

Okrenil sem se, da bi zastrl okno, ker mi je sijala rezka mesečina še skozi trepalnice. Ugledal sem mater, ki je klečala ob svoji postelji. V mesečini je bil njen obraz bel in čist, kakor od kamna. Tudi ona se je ozrla name.

»Kaj ne spiš?«

»Ne morem!«

Vstala je, stopila k meni ter me pokrižala; koj nato sem zaspal. Ko sem se ob rani zori vzdramil, sem imel lica vsa mokra od solz. —

Ivan Cankar.

slovenskih pooblastil za nemščino popolnoma nezmožne stranke slovenskega zastopnika.

Niti govoriti ne smeta zastopnika v slovenskem jeziku in dogodi se le slučaj, da je sodnik pri okrajnem sodišču v popolnoma slovenskem okraju slovenskima zastopnikoma naročil, da morata govoriti v nemškem jeziku, ker bi drugače postopanje počivalo.

Dotična zastopnika se nista uklonila; sodnik je res izrekel, da postopanje počiva in je celo spise odstopil odvetnicih zbornici v Celovcu, da naj oba zastopnika kaznuje.

To se je zgodilo v Avstriji v 20. stoletju v kljub jezikovni ravnopravnosti.

Slovenske vloge se rešujejo v nemškem jeziku.

Vse sporno in izvensporno postopanje se vrši v nemškem jeziku, čeprav so stranke zmožne samo slovenskega jezika.

Le pri deželnem sodišču v Celovcu smejo slovenski odvetniki slovensko govoriti, ako ste obe slovenski stranki zastopani po slovenskih odvetnikih, ne pa, kadar ima ena stranka nemškega zastopnika.

Dalje se izdajejo pri deželnem sodišču slovenski menični plačilni nalogi, kadar je tožba slovenska in se je priložila slovenska menica.

Ako smeta zastopnika pri deželnem sodišču vsaj, kadar sta si nasprotnika in slovenske stranke zastopata, slovensko govoriti, zakaj ni to dopustno pri okrajnih sodiščih in ako se slovenska menica tožba, kateri je priložena slovenska menica, v slovenskem jeziku reši, zakaj se ne rešujejo vse slovenske vloge v tem jeziku?

Pri nadsodišču v Gradcu se sme slovensko govoriti, tudi ako je druga stranka zastopana po nemškem zastopniku; slovenski predlogi se v tem slučaju v slovenskem jeziku zapisujejo v zapisnik.

Kar je dopustno v Gradcu, bi moralo biti pač še veliko bolj dopustno v Celovcu in pri okrajnih sodiščih v slovenskih okrajih na Koroškem.

Kakor v spornem in nespornem civilno-pravnem postopanju, tako je tudi v kazenskem postopanju vse uradovanje nemško.

Noben sodnik ne vpraša strank, znajo li nemško ali; vse kar koli priče in obdolženci izpovedo, se zapiše v nemškem jeziku.

Sodniki se na vso moč trudijo, popolnoma odpraviti slovenski jezik iz sodne dvorane. Navadno je prvo vprašanje, ki se stavi slovenski stranki, priči ali izvedenci: »Sprechen Sie deutsch?« in ako se ta še tako skromno izrazi in pravi, da razume le nekoliko, ji ne pomaga nič več, zvijati in truditi se mora v nemškem jeziku, če je to znanje še tako klaverno.

Vse obtožbe so nemške, zapisniki o glavnih obravnavah se sestavljajo v nemškem jeziku, ravno tako tudi vse kazenske razsodbe pri deželnem sodišču v Celovcu in pri krajnih sodiščih.

Pri kazenskih razpravah govori državni pravdnik nemško in se ne briga za to, ga razumejo li stranke ali ne.

Vse uradovanje takolimenovanih koroških sodišč se vrši samo enojzično ter se na ta način bje v obraz Slovincem, katerih število znaša okroglo 100.000.

Ta praksa se je še le zadnja leta udomačila, dočim so se poprej slovenske vloge reševale v slovenskem

jeziku, so se slovenski govori brez izjeme dopuščali ter tudi pisali slovenski zapisniki.

Dandanes se govori pri sodiščih na Koroškem s Slovincem samo takrat slovensko, kadar sploh stranka ne zna nemške besede. Slovincina, akoprav je v deželi navaden jezik, ne uživa večjih pravic, kakor kitajščina, ker tudi s Kitajcem bi se moralo, ako pride na Koroško in drugega jezika ne zna, govoriti kitajsko ter bi moral biti poklican v to svrhu tolmač.

II. Postopanje na Stajerskem:

a) V civilnih zadevah. V spornih civilno-pravnih zadevah se pravilno in dosledno uraduje edino pri civilnem senatu c. kr. okrožnega sodišča v Celju in Mariboru v pravnih, ki se vršijo tam na prvi stopinji, namreč po načelu, da se izda razsodba in sklep v onem jeziku, v katerem se je vložila tožba ali predlog. Izjave strank ali priče se zapisujejo pravilno v jeziku, v katerem so se podale.

Neednotno, večinoma samovoljno in protizakonito je pa postopanje v civilnopravnih zadevah pri mnogih okrajnih sodiščih, ki spadajo v področje celjskega in mariborskega okrožja.

Z mirno vestjo trdimo, da se pri sodiščih v Mariboru, Gornji Radgoni, Ljutomeru, Marenbergu, Slovenski Bistrici, Konjicah, Rogatcu, Slovenjgradcu, Šoštanj, v oddelku sodnega predstojnika v Kozjem, v Ormožu in Ptuj (v teh dve krajih sta izzeta samo slovenska sodnika, ki tam uradujeta, povsod eden) sploh ne piše nobena protokolarna tožba, prošnja, pritožba v slovenskem jeziku.

Vsled tega je vsa dotična obravnava nemška, razsodba izide v nemškem jeziku in v onem istem jeziku tudi razsodba okrožnega sodišča v Celju in Mariboru, ker se obe ravna te po jeziku prve sodbe.

Mi vprašamo, kako pridejo ti sodniki do tega, da prezirajo vse obstoječe navedbe in da višja oblast ne zahteva izpolnitve obstoječih navedb kljub mnogoštevilnim pritožbam, ki prihajajo na višja mesta.

V vseh teh krajih se tudi v izvenspornih civilnopravnih zadevah vse strankine izjave zapisujejo v nemškem jeziku brez ozira na to, razumejo li stranke nemščino ali ne.

Brez izjeme se pišejo v nemškem jeziku rubeženski, cenilni, inventurni zapisniki, zapuščinske razprave, sploh vsi zapisniki, četudi so podpisani od strank, ki nemščine ne razumejo in dasiravno so posledice dotičnih izjav in razprav mnogokrat zelo važne. Koliko nesrečnih pravd je že nastalo, ker stranke niso razumele sodnika, sodnik ne strank, ker stranke niso razumele, kaj se je zapisalo in kaj so podpisale!

Mi ne razumemo, da sodniku že sama vest — brez vsakršnega predpisa — ne velevala, da mora vse to, kar slovenske stranke govore, tudi v slovenskem jeziku zapisati, kakor to stori pri nemških strankah, ker le tedaj mora biti prepričan, da ustreza zapisnik strankini volji.

Naredbo pravosodnega ministrstva, da se morajo, ako so stranke slovenske, brez izjeme delati slovenski zapisniki, razlagajo sodniki nemškega mišljenja na ta način, kakor da se v vseh drugih slučajih, tedaj ako stranka le nekoliko nemščine razume, če tudi le prav malo, slovenski zapisniki sploh sestav-

ljati ne smejo ter pišejo dosledno v takih slučajih nemške zapisnike n. pr. pri zaslišanju prič ali strank.

Kadar slučajno zahteva nemščino slovenska stranka od nemškega sodnika slovenski zapisnik — seveda se to le malokdaj zgodi, ker nikdo ne rad ne zameri sodniku — se ta gotovo sklicuje na to določbo, ki jo po svoje tako razlaga, češ, da ni primoran delati slovenskega zapisnika.

Ta razlaga očitno nasprotuje temeljnemu zakonu o jezikovni ravnopravnosti, po katerem so vsi v deželi navadni jeziki priznani in enakovredni, posebno kar se tiče zunanjega uradovanja, to je uradovanja in obveščanja s strankami.

Ta razlaga je pa nesmiselna.

Vsled pismene slovenske tožbe mora sodnik slovensko obravnavati; on jo mora v slovenskem jeziku rešiti, pri razpravi rabiti slovensko tiskovino, napraviti slovenski zapisnik in slovensko razsodbo.

Tako bi vsaj moralo biti in to pravilo sodniki vsaj teoretično priznavajo.

Nikdo ne vpraša, razume li stranka, ki je slovensko tožbo vložila, tudi nemščino. Zakaj bi se pa potem pri protokolarnih tožbah ravno drugače?

Ako bi bilo prav, da ni treba protokolarnih tožbe pisati v slovenskem jeziku, kadar je stranka tudi nemščine zmožna, bi se moralo dosledno vsakokrat prej, kakor se reši pismena slovenska tožba, poizvedovati, razume li morebiti dotična stranka tudi nemško in bi se morala v tem slučaju pismena slovenska tožba zavrniti ali bi se vsaj smela rešiti v nemškem jeziku.

Kaj takega pa vendar nobenemu sodniku ne pride na misel.

Že naredba justičnega ministrstva od 18. aprila 1882 št. 20.513 podarja, da je jezikovna ravnopravnost pravica vsakega državljanca, ne pa samo individualna koncesija onim državljanom slovenske narodnosti, ki drugega jezika ne razumejo.

Večina onih sodnikov pa ni tako vestna, da bi delali slovenske zapisnike vsaj v onih slučajih, kadar stranke nemščine sploh nič ne razumejo.

Pri vseh zgoraj navedenih sodiščih niti konceptni niti pisarniški uradniki strank ne vprašajo, znajo li nemško ali ne ter delajo brez izjeme samo nemške zapisnike. Le zapisnike o zaslišanju prič, takrat kadar te čisto nič nemško ne razumejo, omenjeni sodniki — pa še niti to ne vedo — slovensko zapisujejo; vse drugo je pri njih nemško.

To je tista graje vredna neodkritost proti slovenskim strankam, češ, za Slovence je vse dobro, zani pravice ni.

Slovincu nasproti in njemu na korist ne poznajo ti sodniki v jezikovnem oziru niti zakona, niti one navedbe, po kateri bi morali, če stranka to zahteva ali ne, celo po lastni interpretaciji vsaj takrat slovensko uradovati, kadar stranka nemščine ne razume.

Tako postopanje obsojamo in ga bomo vedno obsojali; z nami pa tudi vsak človek, ki sploh še pravično čuti.

b) V kazenskih zadevah:

Pri onih sodiščih, kjer se sodniški sploh za jezikovno ravnopravnost in obstoječe predpise ne brigajo ali te predpise po svoje razlagajo, se tudi v kazenskih zadevah pravilno ne postopa.

Dotični sodniki se ne brigajo za jezik, v katerem obdolženec govori, rabijo dosledno nemške tiskovine, sestavljajo dosledno zapisnike o glavnih razpravah in razglajajo razsodbe v nemškem jeziku.

C. kr. okrožno sodišče v Celju, kadar sodi kot vzklicna instanca, uraduje drugače, kakor c. kr. okrožno sodišče v Mariboru.

V Celju se vrši vzklicna razprava, kadar je razsodba okrajnega sodišča slovenska, v slovenskem jeziku, referat se prednaša v slovenskem jeziku — vsaj kot načelo to velja, dasiravno se to načelo, kadar slovenskega zagovornika ni poleg, dosledno ne izvršuje — zapisnik o vzklicni razpravi se piše v slovenskem jeziku in ravno tako tudi razsodba.

Okrožno sodišče v Celju se ne spuša v presojo, ali je prvi sodnik po pravici zapisal nemški zapisnik o glavni razpravi in izdal nemško razsodbo, marveč se ravna le po jeziku prve razsodbe.

Ako je razsodba okrajnega sodišča nemška, se razpošljejo strankam nemška vabila za vzklicno razpravo, referat se prednaša v nemškem jeziku, ravnotako se zapiše zapisnik o vzklicni razpravi in se tudi razglasi vzklicna razsodba v nemškem jeziku.

Pri okrožnem sodišču v Mariboru se prednaša referat vedno v nemškem jeziku, tedaj tudi v tistih slučajih, kadar je izjemoma razsodba okrajnega sodišča slovenska. Vzklicna razsodba se razglasi samo v nemškem jeziku ali pa k večjemu v nemškem in slovenskem jeziku.

Vidi se tedaj, da so nemški sodniki pri okrajnih sodiščih kakor v civilnih pravnih tako tudi v kazenskih zadevah pravi: domini litis.

Se v drugem oziru je postopanje nemških sodnikov na deželi odločilno za nadaljnje postopanje.

Pri večkrat navedenih okrajnih sodiščih mariborskega okrožja ter še pri enem ali drugem okrajnem sodišču celjskega okrožja n. pr. še nedavno v Konjicah — se v teku predpizvedb ali preiskav zaradi pregreškov ali hudodelstev sestavljajo zapisniki o zaslišanju obdolžencev v nemškem jeziku.

Državno pravdnstvo v takih slučajih vedno vloga nemške obtožbe in se vrši glavna razprava pred okrožnim sodiščem v nemškem jeziku.

Pred okrožnim sodiščem v Celju se vsaj takrat, kadar je obtožba bila slovenska, vse obravnava v slovenskem jeziku, zapisnik in razsodba sta slovenska.

V Mariboru je že spet drugače; tam sploh ni nobenega pravila. Ako je obtožba slovenska, govori obtoženec slovensko, je zapisnikar Slovinc in govori odvetnik slovensko, takrat sta zapisnik in razsodba slovenska; ako je zapisnikar Nemec, takrat dela zapisnik in razsodbo v nemškem jeziku.

Gotovo smemo po pravici vprašati, zakaj je ta razloček med postopanjem v Celju in Mariboru, ker so vendar povsod eni in isti zakoni; ljudstvo od Spielfelda do hrvaške meje je eno in isto, slovensko.

Ne kaže li to različno postopanje, kako potrebno bi bilo, da justična uprava tu s krepko roko vmeš poseže?

V jeziku, ki se ga obdolženec posluša, bi se morala vršiti razprava na prvi in drugi stopinji; v tem jeziku bi se moral delati zapisnik in

vazglašati razsodba, bi moral govoriti tudi državni pravdnik.

To je edino pravično navodilo. Kako smešno, škodljivo in sramotno je za nas Slovence in slovenski jezik, da državni pravdnik vpričo slovenskega obtoženca svoje predloge stavi v nemškem jeziku, kakor da bi stranka ne smela razumeti, kaj on od sodnikov zahteva, zakaj ga preganja, kako kazen predlaga.

Na ta način se vzbuja med ljudstvom naravnost nezaupanje do pravosodstva.

Prav posebno se moramo pritožiti zaradi tega, da državni pravdnik v Mariboru in Celju vedno le vloga nemške obtožbe pred porotnim sodiščem, tudi takrat, kadar je bil obdolženec zaslišan v slovenskem jeziku.

V prvi vrsti se je treba ozirati na obdolženca, kajti njegova usoda se naj pri porotni obravnavi, kakor pred vsakim drugim kazenskim sodiščem, odloči.

Proti obtožbi obtoženec lahko vlogi ugovor; pred porotno obravnavo lahko zahteva, da naj se zaslišijo nove priče, oziroma, da naj se ugotovijo novi dokazi.

Obdolženec se sicer od preiskovalnega sodnika prebere obtožbo, pa prav naglo in malokdaj doslovno, marveč samo površno in le v poglavitnih točkah. Obdolženec si pa ne more v naglici vsega tako hitro zapomniti in se ne more za obravnavo tako pripraviti, kakor če se mu predloži slovenska obtožba, katero lahko dva ali trikrat prebere. To je njegova dobra pravica.

Kako pride slovenski obdolženec do tega, da se z njim slabše ravna, kakor z obdolženecem Nemcem, ki dobi nemško obtožbo ter jo tudi razume, dočim slovenskemu obdolžencu nemška obtožba prav nič ne koristi, ker je ne zna brati in je ne razume?

Pri porotnih obravnavah se obtožnica izprva prebere v nemškem jeziku, potem se šele prestavi na slovensko. Kolikokrat je obtožnica jako obširna in obsega 20 ali 30 strani ter se mora vse to dvakrat prebrati! Koliko se izgubi s tem časa, koliko narase nepotrebnih stroškov in koliko je nepotrebnega napora.

Velikokrat so obtoženec, porotniki in sodniki utrujeni že takrat, ko se je šele obtožnica v nemškem jeziku prebrala in na slovenski jezik prestavila!

Cemu vse to? Samo zaradi tega, da se na umeten način vzdržuje domneva, kakor da bi se brez nemščine ne moglo in ne smelo izhajati. Politični obziri so močnejši, kakor obziri na pametno pravosodstvo.

Ta nemiselnost sega tako daleč, da se celo končno razsodba izprva v nemškem jeziku razglasi, ki ga obdolženec ne razume in potem šele na slovenski jezik prestavi.

Občinstvo poprej izve, zaradi česa in v kaj je obtoženec obsojen, kakor on sam.

To ni neobhodno potrebno, ker v slučajih privatnih deliktov se od slovenskih strank vlagajo slovenske obtožbe, se pri porotni razpravi prebere slovenska obtožba in se razsodba v slovenskem jeziku razglasi. Ako je tedaj to mogoče v slučajih zasebnih obtožb, bi moralo biti tudi v slučajih javnih deliktov!

V Celju govori državni pravdnik, kadar je obtožba slovenska, slovensko pri glavnih razpravah, v porotnih slučajih pa izključno le nemško.

Tedaj v hujših slučajih, zaradi katerih čaka obdolženca ostrejša ka-

Kristalni zamašek.

Roman.

Francoski spisal M. Leblanc.

(Dalje.)

— Pomiloščenje? Ali res mislite, da bodo dva sokrivca Arsena Lupina pomilostili?

Klarisa je izrekla te besede s tako grenkobo in tako očitajoče, da je Lupinu postalo težko pri srcu.

— Vaucheraya morda ne bodo pomilostili, je dejal, a Gilberta se bodo usmiliili že z ozirom na njegovo mladost.

— Tudi z njim ne bodo imeli usmiljenja.

— Kako to veste?

— Govorila sem z njegovim advokatom.

— Vi ste govorili z njegovim advokatom? In vi ste mu povedali ...

— Povedala sem mu, da sem Gilbertova mati in sem ga vprašala, bi li kaj pomagalo, če bi jaz razkrila, kdo je Gilbert ... če bi se dala kazni premeniti, ali vsaj odložiti.

— Vi bi to storili? Vi bi vse priznali? ...

— Vse storim, da rešim Gilbertu življenje. Kaj mi je za moje ime, kaj mi je za mojega moža ...

— In za ime malega Jacquesa? Je pripomnil Lupin. Ali imate mar pravico, pogubiti Jacquesa s tem, da

ga napravite za brata obglavljenega zločinca?

Klarisa je povesila glavo in ni nič rekla.

Lupin je vprašal dalje:

— Kaj vam je odgovoril advokat?

— Rekel je, da bi to Gilbertu nič ne pomagalo. Vzlic vsem njegovim ugovorom sem spoznala, da nima nikakega upanja in je prepričan, da bo komisija za pomiloščenje dotično prošnjo odbila.

— Komisija — to je mogoče, a predsednik republike?

— Predsednik republike se ravna vedno po predlogu komisije.

— A če bi se to pot ne ravnal?

— Zakaj naj se ne?

— Ker se bo v tem smislu nanj vplivalo.

— Kako?

— S tem, da se vladi ponudi lista sedemindvajsetih podkupljenih poslancev, če prezident pomilosti Gilberta.

— Ali imate to listo?

— Ne!

— Torej?

— Dobim jo!

Izrekel je to s hladnim mirom in z največjim zaupanjem v svojo voljo. Toda Klarisa ni imela več tega zaupanja in je zmajala z glavo.

— Če se d'Albux ni polastil liste, potem more Gilberta le en sam človek na svetu rešiti, to je Daubrecq.

Rekla je to tiho, a tako trpko, da so njene besede Lupina zadele v srce. Kaj je zopet mislila, da pojde k Daubrecqu in mu plača, kar zahteva za rešitev Gilberta?

— Vi ste mi nekaj s prisego obljubili, je dejal Lupin, ko je prišel zopet k sapi. To prisego vam kličem zdaj v spomin. Domenila sva se, da bom jaz sam vodil boj proti Daubrecqu in da mora izostati vsako dogovarjanje med vami in med njim.

— Saj niti ne vem, kje je Daubrecq, je zaječala Klarisa. Če bi to vedela, bi vam to že bila povedala!

Ta odgovor sicer ni bil zadovoljiv, vendar Lupin ni hotel dalje siliti v gospo Klariso, pač pa je sklenil, da jo bo skrbno nadzoroval. Ker mu še marsikaj ni bilo znano, kar se je zgodilo od dneva, ko je bil ranjen, je zasukal pogovor na te stvari.

— Torej se še zdaj ne ve, kaj se je zgodilo z Daubrecqom in kam da je izginil?

— Ničesar ni znano. Najbrže ga je zadela ena Grogardovih krogel. Dan po njegovi osvoboditvi iz Albufexove ječe, so ljudje našli v bližnjem jarku kos robca. Ta kos je bil ves krvav. Dalje so ljudje na postaji Aumale videli človeka, ki je jako težko hodil in je napravil vtisk, da je izgubil mnogo krvi. Ta človek, po popisu podoben Daubrecqu, je vzel vozni listek do Pariza in se odpeljal ... To je vse, kar se je dalo poizvedeti.

— Najbrže je hudo ranjen, je

menil Lupin, in se zdravi na kakem varnem kraju. Morda tudi misli, da stori najbolje, če se za nekaj tednov umakne v zatišje in onemogoči policiji, Albufexu, vam in meni vsako zasledovanje.

Po kratkem pomisleku je potem Lupin vprašal:

— Kaj pa se je zgodilo v Montepierreu od tedaj, ko je Daubrecq pobegnil iz ječe. Ali so ljudje o tem mnogo govorili?

— Ne! Ko se je zdanilo, ni bilo več vaše vrvi na skali. To priča, da so Sebastiani in njegovi sinovi že ponoči zapazili, da je Daubrecq ušel. Ves naslednji dan pa Sebastianija ni bilo doma.

— Naravno! Obvestil je markija. Kje pa je ta?

— Vedno doma. Grogard je dognal, da tam ni ničesar sumljivega zapaziti.

— Ali je zanesljivo, da se ni mogel vtihotapiti v Daubrecqovo hišo?

— Popolnoma zanesljivo.

— A tudi Daubrecq ni bil v svoji hiši?

— Tudi Daubrecq ne.

— Ali ste videli Prasvillea?

— Prasville je vzel dopust in je šel na potovanje. Poveril je to stvar glavnemu policijskemu inšpektorju Blanconu in njegovi agentje nadzorujejo Daubrecqovo hišo podnevi in ponoči najskrbneje, tako da nihče ni mogel v stanovanje.

— Torej, je menil Lupin, je do-

mnevali, da je kristalni zamašek še vedno v Daubrecqovem stanovanju.

— Če je bil tam predno je bil Daubrecq odpeljan, potem se mora še vedno tam nahajati.

— Na pisalni mizi!

— Na pisalni mizi? Zakaj pravite to?

— Ker mi je to znano, je odgovoril Lupin, ki ni bil pozabil Sebastianijeve fraze.

— Toda vi ne veste, v kateri stvari je ta zamašek skrit?

— Ne! Toda pisalna miza je vendar omejena stvar. Pregledana je v dvajsetih minutah. Če treba, je v desetih minutah razdejana na drobne kose.

Pogovor je bil Lupina močno utrudil in da bi mu ne ušla kaka ne-
predvidna beseda, je rekel Klarisi:

— Poslušajte me! Prosim vas še dva ali tri dni časa. Danes je ponedeljek 4. marca. Pojutrišnjem, v sredo, ali najkasneje v četrtek bom zopet na nogah, zdrav in krepak. In tedaj, bodite prepričani, da zmagam ...

— A dotlej?

— Peljite se v Pariz in nastanite se z Grogardom in Le Balujem v hotelu Franklin poleg Trokadera ter nadzorujte Daubrecqovo hišo. Vi imate v to hišo prost vstop. Pazite, da ne bodo policijski agentje preveč goreči.

(Dalje prihodajše.)

zen, sme obtoženec manj razumeti, kakor v onih slučajih, v katerih sodi kazenski senat — v Mariboru tega protislovja ni, ker tam državni pravdnik nikdar ne govori slovensko, tudi takrat ne, kadar dela izjemoma slovensko obtožbo.

Obziri na porotnike, da morebiti ne bi bili slovenščine zmožni, niso in ne smejo biti odločilni. Kot porotniki se smejo itak le pripuščati, ki so zmožni tudi slovenščine.

Ako niso zmožni jezika, ne morejo pravilno soditi.

Na podlagi obtožbe same gotovo ne morejo soditi, marveč le na podlagi tega, kar stranke, obdolženec in priče izpovedujejo; ti pa govore navadno slovensko.

Ako porotniki te slovenske izpovedbe razumejo, bi gotovo razumeli tudi slovensko obtožbo.

Čudno in krivično se mora dozevati porotnikom, da govorita državni pravdnik in predsednik nemško; tudi obdolženec se mora vzbujati čut, da se ž njim ne postopa pravično, ker ne sme razumeti, kar državni pravdnik in predsednik govorita proti porotnikom.

Sele kadar slovenski odvetnik nastopi v slovenskem jeziku, začne obdolženec razumevati svoj položaj; prej sedi na svojem mestu, ne da bi vedel, kaj o njem resničnega in morda tudi neresničnega trditja državni pravdnik in predsednik.

In to naj bo resna obravnava! Lahko trdimo, da se s takim postopanjem direktno kratki natančno določena pravica zagovarjanja.

III.

Tudi uradovanje c. kr. nadsodišča v Gradcu nikakor ne ustreza zakonu o jezikovni ravnopravnosti.

Ker obsega področje nadsodišča vso Kranjsko, Koroško in Štajersko, ne more priti v poštev okolnost, da je Gradec po svoji večini nemško mesto.

Slovinci ne zahtevamo, da bi se pri sodiščih prve instance v Gradcu obravnavalo v slovenskem jeziku, mi imamo pa pravico zahtevati, da se obravnava pri nadsodišču v Gradcu takrat v slovenskem jeziku, kadar se je stvar razpravljala na prvi stopnji v slovenskem jeziku.

Da je sedež nadsodišča ravno v Gradcu, je slučaj, ki ničesar ne dokazuje in ne more imeti nobenega vpliva na jezikovno vprašanje.

Sedež nadsodišča bi bil lahko ravnotako v Ljubljani ali v Celovcu. Če se zaradi nemškega značaja graškega mesta ne bi smelo obravnavati slovensko, se tudi ne bi smelo pri obravnavah govoriti slovensko in se ne bi smela v zapisnik zapisati nobena slovenska beseda.

Pa to se slovenskim odvetnikom vendar koncedira; ravno to je najboljši dokaz, da je nemški značaj graškega mesta pri rešitvi vprašanja o jezikovnem uradovanju brez pomena.

Ako pa je tako, ne bi smelo biti nobenega razločka med uradovanjem nadsodišča, kadar sodi ono kot prizivna instanca in uradovanjem n. pr. deželnega sodišča v Ljubljani ali okrožnih sodišč v Mariboru, Celju in Rudolfovem.

Ako n. pr. v Mariboru in Celju civilni senat okrožnega sodišča, takrat, kadar je razsodba okrajnega sodišča slovenska, referat prednaša v slovenskem jeziku, se zapisnik na slovenski tiskovini piše, se razsodba razglasi v slovenskem jeziku in pismena razsodba izdelava v slovenskem jeziku, bi moralo nadsodišče ravnotako postopati.

Kljub raznim pritožbam in protestom slovenskih odvetnikov se pa vendar referat v slovenskih pravih vedno prednaša v nemškem jeziku, zapisnik se piše na nemški tiskovini in se razglasi razsodba v nemškem jeziku. Pismena razsodba pride od nadsodišča tudi samo v nemškem jeziku, le sodnemu dvoru prve stopinje se naroči, da mora razsodbo nadsodišča predstaviti strankam na slovenski jezik.

To prestavo opravi navadno kak slovenski avskultant ali pravni praktikant.

Po našem mnenju prva stopinja ne bi niti smela napraviti take prestave. Niti civilni, niti kazenski zakonik ne poznajo takih prestav od strani nižjih instanc; zakon pozna le prestavo tolmača, ki je zaprisežen za dotični jezik.

To je le nepotrebno delo, katero se naklada prvi instanci in pri tej zopet onim osebam, ki več znajo kakor drugi, namreč slovenskim avskultantom in pravnim praktikantom, — nemškim avskultantom in praktikantom se tako delo ne naklada — vse to samo zaradi tega, ker nadsodišče ne pošilja strankam slovenskih razsodb.

Gotovo ne morejo dalje biti odločilni obziri na odvetnike, ki prebivajo v Gradcu, ker odvetnik, ki ne razume slovenščine, sploh ne more in ne sme, ako hoče biti vesten, pre-

vzeti zastopstva slovenskih strank v kaki slovenski pravdi.

Pravo načelo to gotovo ni, oziroma to sploh ni nobeno načelo, da se obravnava deloma slovensko opravlja, deloma ne; slovenski govori se dopuščajo, ti govori in predlogi se zapisujejo v slovenskem jeziku pa na nemški tiskovini, razsodba se izda v nemškem jeziku.

Ako se ne sme slovensko obravnavati v Gradcu, naj se sploh področje nadsodišča spremeni in slovenski deli izločijo ter zanje ustanovi drugo nadsodišče.

Ako pa ostane tam sedež nadsodišča za slovenske kraje, mora nadsodišče tudi slovensko obravnavati. Pravično in dosledno se proti vsem drugim narodnostim v tem oziru drugje postopa, posebno v Trstu.

Tam se obravnava, kakor se mora, ali v laškem, ali slovenskem, ali nemškem jeziku, brez vsake pritožbe.

Da bi imelo nadsodišče v Gradcu kako predpravo na korist nemškega in na škodo slovenskega jezika, mi ne priznavamo.

Nadsodišče tudi v vseh drugih zadevah, kjer ni predpisana ustna obravnava, vse predloge ali pritožbe v civilnem in kazenskem postopanju edinole v nemškem jeziku rešuje ter kvečjemu naroči prvi instanci, da mora nemško odločbo prestaviti na slovenski jezik.

IV.

Po patentu od 7. avgusta 1850 št. 325 dr. zak. (§ 27) mora najvišje sodišče v pravnih zadevah, ki so se vršile na prvi stopnji v nemškem jeziku, svojo odločbo z razlogi vred izdati v nemškem in v dotičnem nemškem jeziku.

To velja seveda za civilne kakor za kazenske zadeve.

V smislu te postavne določbe priznava najvišje sodišče že vse jezike; edino izjemo dela še slovenski jezik.

Pred dvema letoma je stavljal proračunski odsek resolucijo in je bila ta resolucija v državnem zboru sprejeta, da se mora prej imenovana določba § 27. v naprej izpolnjevati in se je justični minister pozval, naj skrbi za skorajšnjo izvršitev postave.

Dosedaj pa se še ni slišalo, da bi bil justični minister storil tudi najmanjši korak.

Mi obžalujemo, da justična uprava našega naroda in jezika niti tam ne brani, kjer bi to po postavi morala.

Najvišje sodišče, čeprav je zadnja instanca, stoji vendar pod justično upravo in ta bi morala najti pota in sredstva, da se uveljavi zakon, čeprav najvišje sodišče ne bi hotelo, tudi proti njegovim volji.

Ako bi večni jezikovni boji pri sodiščih prenehali, bi se ustreglo našim pravičnim zahtevam, omogočilo bi se temeljito sodno poslovanje uradništva, ustrezno bi bilo strankam in njih zastopnikom in utrdilo bi se prepričanje pravne varnosti in izboljšale razmere med uradniki in prebivalstvom.

Glede uradovanja zahtevamo, da se v slovenskih delih graškega nadsodišča, tedaj v krajih, kjer prebivajo Slovenci:

a) v civilnih zadevah zapisujejo ustmeno prednašane prošnje, izjave, predlogi, izpovedbe v onem jeziku, katerega se stranke poslužujejo, brez ozira na to, ali so morebiti kakakega drugega jezika zmožne, ali ne, in da se brez izjeme vse rešitve, posebno tudi razsodbe, izdelujejo v onem jeziku, v katerem je bil pisan prvi predlog, oziroma tožba;

b) Da se morajo v kazenskih zadevah zapisniki sestaviti v onem jeziku, ki se ga poslužujejo obdolženci, priče in izvedenci, da se morajo v tem jeziku sestaviti zapisniki o glavnih razpravah, razsodbe in sploh vse rešitve.

c) Da naj veljajo ona ista načela a) in b) tudi za sodne dvore prve stopinje, kadar sodijo v civilnih ali kazenskih zadevah v drugi instanci, da morajo nadev obravnavati v jeziku razsodbe ali odločbe prve stopinje.

d) Da morajo državni pravdniki brez izjeme vlagati slovenske obtožbe, kadar so obdolženci Slovenci in so se isti zagovarjali v tem jeziku.

e) Da mora nadsodišče v Gradcu, kadar sodi kot instanca v civilnih, kakor v kazenskih zadevah, se ravnati po istih načelih, ki veljajo za sodne dvore prve stopinje v onih krajih, koder prebivajo Slovenci, da mora biti v slovenskih pravih slovenski referat in se morajo v civilnih kakor kazenskih stvarih izdati razsodbe in odločbe v onem jeziku, v katerem se je na prvi stopnji razpravljalo.

f) Da se mora najvišje sodišče ravnati po § 27. cesarskega patenta od 7. avgusta 1850 št. 325 d. z.

Celje, Maribor, Celovce, meseca grudnia 1913.

Pred velikimi dogodki.

V Petrogradu, 31. marca.

Kdor živi v Rusiji, ve, da se je v zadnjih desetih letih pri nas mnogo spremenilo. Lekcija na Daljnem Vzhodu je imela dobre posledice: vzhodni je narod iz mrtvila in razkila vse rak rane, ki so razjedale državni organizem. Slava bogu, da smo imeli tudi take državnike, ki so bili sposobni, da so z operacijskim nožem izrezali vse gnoječe se rane iz državnega telesa ter s tem preustrojili Rusijo v tako silno in mogočno državo, da se ji sedaj ni več bati nobenega sovražnika.

Da, zares, Rusija je dandanes tako silna in mogočna, kakor ni bila še nikoli, odkar je vstopila v krog evropskih velikih držav.

Nikoli še ni bila na znotraj tako konsolidirana, kakor danes, nikoli še ni bila na suhem in na morju tako pripravljena za vse slučaje, še nikdar ni imela v evropskem koncertu toliko prijateljev in zaveznikov, kakor dandanes!

Zato se ni čuditi, ako se ruski orjak danes zaveda svoje moči, ako razteza svoje ude in hoče preskusiti svoje sile, ki dremlejo v njegovem orjaškem telesu.

Rusija se čuti danes močno in silno, zato se s preračunjeno energijo pripravlja na neizogibno borbo, o kateri je že lani govoril nemški državni kancelar.

Ali pa bo res to borba med Slovanstvom in Nemštvom?

Morda, toda kakor stvari sedaj stoje, je verjetneje, da do tega boja na življenje in smrt ne bo prišlo.

So na delu moči, ki bi rade ta boj preprečile za vsako ceno in kdo ve, ako se jim ne bo končno to tudi posrečilo.

Cesar Viljem je pretkan diplomat in dober politik tudi, kdo ve, ako se mu ne bo ob koncu koncev vendarle posrečilo razelektirati prenasršeno atmosfero tako, da Nemštvo pri tem ne bo trpelo prevelike škode?

Da, ako bi bila »nibelunška zvestoba« vzhvišena nad vsak dvom, ako bi se bilo zanašati na to, da izpolnejo Lahi svoje prevzete obveznosti, potem bi se črni, pogubonosni oblaki na evropskem obzorju čisto gotovo že razpršili.

Toda tako, kdo ve... Na »nibelunško zvestobo« se zanašate samo še vi v Avstriji, ves ostali svet pa ve, da je Nemčija ostala verna Bismarckovim naukom in da drži v ognju sedaj prav krepko že drugo železo.

In Lahi? — Koliko se sme tem zaupati, to pa najbolje veste Avstrijci sami...

Torej veliki dogodki se bližajo in so morda že na pragu. Govoril sem te dni z veleuglednim ruskim diplomatom, ki ima natančen vpogled v kuhinjo visoke evropske politike in ga naravnost vprašal, da-li je res mednarodna atmosfera tako nevarna, da se je bati velikih viharjev?

Odgovoril mi je dobesedno: »Položaj je tako kritičen, da se bojim, da ne bo moči najti izhoda... Povsem odkrito, da me navdaja bojazn, da bo nastal vihar, kakršnega še nismo doživeli, še predno zavladajo poletje v deželi...«

Koliko je resnice na teh besedah, ne morem presoditi, smatram pa za svojo dolžnost, da vam podam te informacije. —v.

Dopis, ki smo ga prejeli iz Petrograda, priobčujemo po svoji časnikarski dolžnosti, pripominjamo pa, da ne moremo verjeti, da bi bil mednarodni položaj v resnici tako nevarno kritičen, da bi se bilo bati evropske vojne. Nismo takšni pesimisti.

A tudi s slovenskega narodnega stališča moramo samo želeti, da nas usoda obvaruje takšne vojne.

Obstane nas Slovencev je tako tesno vezan z Avstrijo, da nimamo Slovenci v splošni evropski vojni prav ničesar pridobiti, pač lahko vse izgubimo, ker je na kocki naša narodna eksistenca. Zato pravimo Slovenci: vojne varuj nas bog!

Volitve na Francoskem.

Volilna agitacija na Francoskem je v polnem teku in situacija postaja za radikalno vlado Doumerguejevo vedno neugodnejša. Na javno mnenje zelo učinkuje afera odstopivših članov te vlade, Monisa in Caillauxa, katerih sodelovanje v Rochetovih zadevi je morala obsoditi celo parlamentarna komisija, v kateri so imeli radikalci večino. Seveda se je to zgodilo vsled energičnega nastopa predsednika socialističnega voditelja Jaurèsa, ki je postopal v tem slučaju zelo objektivno. Razsodba komisije, da je Monisova vlada, oziroma

Monis in Caillaux, kršila pravilo uradovanje in sodniško neodvisnost, je težek udarec za združene radikalne stranke, ki so izvolile Caillauxa za predsednika izvrševalnega odbora. Ta škandal izrablja opozicijska federacija levice pod vodstvom Brianda, Milleranda in Barthonia. Med gesli volilnega boja je na prvem mestu triletna vojaška služba kot neizogibna potreba za zadostno obrambo dežele in za prestiž Francoske v mednarodni politiki. Drugo geslo je volilna reforma. Pri volitvah l. 1910 se je izreklo skoraj 5 milijonov volilcev za proporcionalno zastopstvo in v letih 1910—1914 se je izrekla poslanska zbornica trikrat z večino nad 120 glasov za proporcionalno volilno reformo, čemur pa je nasprotoval senat. Klerikalne stranke so proti proporcionalnemu zastopstvu ter vstrajajo na principu navadne večine. V tem oziru pa jim nasprotujejo zednjeni socialisti, ki so sicer podpirali Doumerguejevo vlado. Parlamentarna skupina za proporcionalno zastopstvo se zdaj obrača na javnost z oklicem, v katerem pravi, da je ta reforma zdaj nujnejša nego prej kdaj, da je življenjski pogoj neodvisnosti in organizacije strank, čiste politične morale, dostojnosti parlamentarnega režima in pravilnosti splošne volilne pravice. Veliko vlogo igra tudi davčna reforma, čeprav gre tu bolj za način, na kakršen hoče vlada izvesti dohodarino.

Vlada je razpisala volitve že na 26. t. m., ker vidi, da ji postaja agitacija opozicije vsak dan nevarnejša. Opozicijski listi so zelo ogorčeni, da se naj volitve vrše prej, predno bi mogel parlament rešiti proračun za tekoče leto.

Štajersko.

Iz poštne službe. Računski podčastnik l. razreda Jožef Prassl je imenovan za poštne oficijanta v Celju.

Zahteva po ustanovitvi nadsodišča v Ljubljani, v čegar delokrog bi naj spadale vse slovenske dežele, ni nova, kakor hočejo vedeti graški nemški časopisi. Umestno pa je, da se sedaj znova potegne za njo najmočnejša slovenska politična stranka, kakor napoveduje dr. Verstovšek. Cela akcija pa bi se ne smela omejiti le na parlamentarne jugoslovanske kroge, morala bi znova iti med ljudstvo. Občine, okrajni zastopi, društva bi se naj zagnala, naj bi se zbirale prošnje in podpisi. Obenem bi se naj povsod govorilo in podučevalo ljudstvo o zatiranju slovenščine pri sodnih, o zapostavljanju in pomanjkanju slovenskih sodnikov — sploh o vsem, s čemur pri sedanjih sodni upravi nismo zadovoljni. Važno bi zlasti bilo, da bi se ob tej priliki vse občine podučile in pridobile, da bi ne sprejemale od sodnih nemških dopisov in bi s sodnimi sploh le slovenski uradovale. Tu se odpira zlasti za Slovensko ljudsko stranko, ki ima toliko kmečkih občin v rokah, ogromno polje narodu koristnega delovanja. Naši ljudje bodo že skušali svojo dolžnost storiti — a dr. Verstovšek, če je njemu in tovarišem res kaj na zboljšanju razmer pri sodnih, naj gleda, da — ne ostanemo kot pri vsaki narodni akciji, zopet sami.

K našemu poročilu o občnem zboru štaj. kmet. družbe dostavljamo, da je bil odlikovan s srebrno kolajno tudi g. Ivan Kryl, profesor na ljubomskem realki. G. Kryl je že 40 let član tamošnje kmetijske družnice.

Iz Gaberja pri Celju. Vodja državne cinkarne, rudniški nadsvetnik Edvard Synek je imenovan za dvornega svetnika.

Na delo! »Slov. Gospodar« piše v zadnji številki: »Našim pristašem priporočamo, da se brigajo za kmetijske podružnice, kajti liberalci sodelujejo sedaj veliko pri njih, toda samo z namenom, da bi prišli zopet do politične moči.« Wie der Schelm ist — so denkt er von anderen, ljubi »Slov. Gospodar«. Priporočamo pa njegov poziv našim pristašem v uvaževanje.

Iz Slovenske Bistrice. Naši nemškutarji so vsled nadomestnih volitev v občinski odbor silno nervozni. To kažejo razburjeni dopisi dr. Janeschitzjevi v graškem »Šuftenblattu«. Na nekatere trditve v teh dopisih moramo vendar odgovoriti. Pred vsem bodi povedano da v Slov. Bistrici ne gre za kako nezadovoljstvo slovensko manjšino, ki iz same nagajivosti ne da miru, temveč so baš ponovne občinske volitve pokazale, da imajo Slovenci v tretjem razredu — večino. Da so z 1 do 2 glasovoma propadli, je pripisovati deloma izdajstvu v njihovih vrstah, deloma pa nemškutarski volilni agitaciji, ki je presegala vse meje pravice in dostojnosti. Naravno je, da se toliko število davkoplačevalcev opravičeno bori za zastopstvo v mestnem svetu. Na

psovke »vendenc«, »vendenpubenc« itd., ki se jih fini dr. Janeschitz poslužuje v »Šuftenblattu«, ne odgovarjamo. Pribijemo le mimogrede, da je »nemštvo« Oračev, Janežičev, Versolattijev in še mnogih drugih na zelo slabih nogah. Ko je šlo pred kratkim za to, kdo bo izročil novoizvoljenemu častnemu občanu Roseggerju diplomu, so iz slovenjbištrškega »nemškega« občinskega odbora komaj spravili toliko ljudi skupaj, ki so znali za silo nemško! Taka je z našimi »Nemci«! Spoštovani dr. Janeschitz, ki bi brez slovenskih strank v Slov. Bistrici ne mogel živeti, grozi tudi, da bodo prihodnji slovenjbištrški Nemci dejansko napadli slovenske dijake, če bi se kdaj prišli prirediti v Slov. Bistrico kake predstave v prid mariborski Dijaški kuhinji. Takih groženj se nič ne bojimo; vzamemo jih le na znanje in konstatiramo, da je prišlo slovenjbištrško nemškutarstvo že tako na psa, da si misli le še s pretepi in poboji pomagati. O, le hujskajte, psujite in grozite: to bo vam le škodovalo, nam in naši pravični stvari pa koristilo. In če že želite boj, ga sprejmemo; zanesite se na to, da ga marsikdo med vami ne bo vesel.

Iz Spodnjega Štajerskega smo k sodnim imenovanjem od zaupne strani dobili popolno zanesljivo informacijo, da dobiva višji deželni sodni svetnik dr. J. F. pri nekem okrožnem sodišču na Sp. Štajerskem kot personalni referent od podružnice »Südmark« navodila »zur Befürwortung« Südmarkinih protežirancev. Dotični gospod je tudi v komisiji za slovenski jezik; kurzovci, ki najpriprostejšega stavka ne vedo brez pogreška zapisati, naredijo pri njem izpit s prav dobrimi ali celo odličnim uspehom.

Novice o delu naših narodnih nasprotnikov. Na Pragerskem si namestavljajo Nemci postaviti, kakor se je sklenilo na zadnjem občnem zboru pragerskega telovadnega društva »Grenzschutz«, posebno telovadnico. — V Radgoni se vrši 28. in 29. junija zlet južnoavstrijskih turnarjev. — Iz Srednjega Štajerja poročajo, da umira na kmetih zanimanje za nemškotklerikalna obrambna društva in se krepi Schulverein in Südmark.

Od Sv. Jurja ob Pesnici. V zahvalo za vsa dosedanja in bodoča razkritja v »Slov. Gospodarju«, »Straži« in »Slovincu« o moji »nemškutariji« ter za njih dobre namene si dovoljujem pripovedovati sledečo storjico: »Dobrovoljno popotnika je napadlo troje živali. Ob luži se je napihovala žabica in mu zevala naproti. »Kaj ti je, stvarica borna?« »Sovražim te, ker si človek in ne to, kar jaz. Pogoltnila te bom.« »Revica! Tvoje misli in tvoji naklepi so le žabji; žabica si in boš ostala.« In brnil jo je v lužo. — Izza skale je sikala kača. »No, kaj pa je tebi?« »Sovražim te, ker si svobodnejši od mene. S svojim strupom te uničim.« »Sirota, kaj si hočeš, da plaziš po trehuh! Glej, pomagati ti hočem k luži; tam so žabe, tvoja hrana. In sirača je k luži. — Ob cestnem jarku je kobacala krastača. »Mar me hočeš tudi ti napasti?« »Da. Sovražim te, ker si čist, jaz pa gnušna; zato te bom pomagala.« »Spaka mala! Ker imaš samo hrbet dobro zavarovan, meni, da me s svojimi šepavimi tačkami lahko potepaš. Glej, tam v solčnih višavah kroži sokol, kojega bistro oko te je zazrlo. Planil bo na te ter ti iztrebil droh. Sunem te v jarek, da se še enkrat naitiš z mrčesom.« Popotnik pa je šel svojo pot in se kar nič več ni brigal za ostudno golazen. — Ivan Robnik.

Iz Ivanjkovec pri Ormožu. Dne 31. marca se je začelo gospodarsko posloje pri viničarji g. Franca Mežnariča na Ivanjkovskem bregu. Tukašnja požarna bramba je bila z brežno brigalno in potrebnim mostvom takoj na licu mesta in je omejila ogenj. Pokazalo pa se je pri tem požaru zopet, da ima požarna bramba premalo cevi. Iz strankarskega sovraštva jo podpirajo občine njene delokroga tako malo, da si jih ne more več nabaviti, ker komaj tekoče stroške zmazuje.

Drobne novice. Umrl je v Peklu pri Poljčanah vpk. nadučitelj Simon Kropel, 76 let star. Imel je častno kolajno za 40letno zvesto službovanje. — Iz Ljutomer a poročajo: 15letni viničarski fant Franc Golob je vzel z obešalnika za obleko lovsko puško in jo ogledoval. Pri tem se mu je sprožila in šibre so zadele 5letnega viničarskega fanta Vincenca Muršiča v glavo. Fantek je na mestu umrl. — Sprememba imena. Občina Loke v kozjanskem okraju se bode imenovala odslej »Brdo - Loke«. — Iz Braslovca. G. Anton Peršuh je imenovan za definitivnega živnozdravnika v Braslovcah. — Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Deželni odbor štajerski je odobril cestni načrt Malna-Velka. — Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Umrl je v Sp.

Gasteraju po daljši bolezni posestnik Dominik Koser. Pokojnik je bil štajercijanec; bil je dalje časa župan v svoji občini in tudi svoj čas štajercijanski deželnozborski kandidat. — Iz Kozjega. V Grobljah je vihar prevrgel posestniku Muhi kozolec. — V Slivnici pod Mariborom je zmagala slovenska stranka v vseh treh razredih.

Koroško.

»Proč roke«. Nekako dolgo je že tega, kar je zadonela ta hinavska fraza iz ust naših »narodnjakov«, a še sedaj mi ne da miru in neče mi iz glave. Imenitno se obsojate, gospodje v Celovcu in vam na čelu oni zahrbitni »tenoristi«, ko stopate s to novo frazo pred naš narod. Zakaj vendar proč roke? — Morda radi tega, da bi nas vi tem lažje in čim prej spravili popolnoma v propast? Ali morda radi tega, ker se bojite, da bi se tema na Koroškem ne razsvetlila malo in da bi ne počeli ljudje uvidevati, da ste za nič?? — O, da, tega se bojite, tega, in ničesar drugega. Predobro poznamo svoje rojake, ki imajo še vedno jako velik narodni čut, (kar nekaterim seveda ni po volji) v sebi in gorje vam, ko bodo naše mase izvedele za kupčije, ki jih uganjate z nami v korist črnemu kranjskemu molohu. Pokažite uspehe na narodnem polju, odkar hlapčujete Šusteršiču! Ali pa morda mislite, da so tudi že »uspehi« na narodnem polju, da ste spravili razen dveh koroških slovenskih posojilnic, kojim vsa čast, vse z dežja — ako se to sploh reči sme — pod kap? Ali mogoče mislite, da je to kako narodno delo, če se sprejme pod streho največjega poštenjaka, kar jih je do sedaj mati Slovenija rodila, in mu da s tem potuho?? Ako take in enake čine smatrate za narodno delo, potem imate pač lahko jako veliko uspehov na narodnem polju zaznamovati. S tem, da preganjate v resnici narodne časopise in zatirate napredno Slovenstvo na Koroškem, vzgajate le nemškutarstvo in vi ste največ krivi, da imamo na Koroškem toliko renegatov in bog nas obvaruj, ako bodo poklicani faktorji djalj od nas — proč roke. Krenite na drugo pot, dokler je še čas in bodite hvaležni onim, ki se v resnici brigajo za koroško narodno stvar. Vas pa, naprednjaki izven Koroške, prav vljudno prosim, da se pobrigate za nas in da nam posvetite čim največ pozornosti in podpore. — Domačin.

Iz St. Janža poročajo o žalostnih razmerah na tamošnji ljudski šoli. Učitelj na tej šoli noče govoriti s slovenskimi otroci slovensko, poduk slovenščine je kar sam opustil in tudi zunaj šole kaže ob vsaki priliki svoje germanstvo. Otroci ne bodo znali ne nemški, ne slovenski pisati ne brati. Poleg tega pa učitelj napravi kar kratkotalno počitnice, če se mu zljubi podučevati.

Iz Krive vrbe poročajo, da se je tamkaj ustreli prebogi posestnik Juri Tomančič. Ta samomor je v zvezi s slabimi časi in je tudi več ali manj posledica lahkomišljenosti pokojnika, ki je nad vse rad kvartal. — Splošno pa v Krivi vrbi Slovenci zelo nazadujejo. Lansko poletje je tu šlo v konkurz samo pet obrtnikov, dva pa sta konkurzu komaj ušla. Neki gostilničar, ki mu je tudi slaba predla, se je pa tudi v jeseni ustreli.

Drobne novice. Mrtvega so našli v kamnolomu v Gomeru kakih 70 let starega moža. Menda je starček ponoči zgrešil pot ter se prevrnil čez 50 m visoko steno. — St. Vid ob Glini. Neki deček je stopil na pokrov, s katerim je bil pokrit kotel z vrelo vodo. Pokrov se je prelomil in deček je dobil hude opekline. — 60letni posestnik Karol Schuler v občini Lading je delal v kleti, kjer je delal roj, pri čemur ga je podsula zemlja. Predno so ga mogli rešiti, je mož umrl.

Primorsko.

Občinske volitve v Gorici. Od vodstva socialnodemokratske stranke smo dobili pismo, v katerem konstatira, da socialnodemokratska stranka ni glasovala za italijanske kandidate in da se sploh ni vezala z nobeno nacionalistično stranko.

Odvetniški izpit je napravil v Trstu g. dr. Fran Irgolič, odvetniški kandidat v Gorici.

Ciril-Metodova podružnica na Belvederju v Trstu. V nedeljo, 5. aprila 1914 ob 10. dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu se bo vršilo predavanje o naslednji temi »Gospodstvo polje. Ob 500letnici zadnjega ustoličenja koroških vojvod.« Predava g. prof. Robert Kenda iz Ljubljane.

Tržaška porota. Včeraj se je pred tržaško poroto končala tridnevna obravnavna proti obtožencem Bregant, Bassu in Visintinu radi roparskega umora Neže Mayer, ki so ga izvršili

29. decembra lanskega leta. Bregant je bil obsojen na smrt na vešalih, Bassa na sedem let težke ječe in Visintin radi tatvine na 10 dni zapora. Požar na avstrijski vojni ladji. Na vojni ladji Nadvojvoda Franc Ferdinand, ki je usidrana pred gradom Miramar, je nastal vsled tega, da se je v nekem motorju vnel bencin, požar, ki bi se kmalu razširil tudi na sosodne stvari. Moštvo je vstrajno gasilo požar ter se mu je po skoraj celurnem trudu to tudi posrečilo. K požaru je prišel tudi prestolonaslednik. Pri požaru je bil nek pomorščak hudo opečen.

Samomor. Včeraj je skočil neki človek v samomorilnem namenu iz pitega nadstropja v ulici Miramar št. 27 v Trstu na dvorišče ter obležal na mestu mrtve. Hišni prebivalci so o tem obvestili policijo, ki je po pisnih spoznal, ki jih je imel samomorilec pri sebi, da je 45letni Guido Mondolfo. Vzrok samomora ni znan.

Težka poškodba pri eksploziji cigare. Ivan Kružič v Chresu je našel na stopnicah svoje hiše smotko, ki jo je pobral in zapalil. Po kratkem času je smotka eksplodirala ter je Kružič pri tem oslepel na obeh očeh in zadobil tudi po ostalem obrazu težke poškodbe, lažje poškodbe pa po prsih, rokah in na vratu. Prepeljali so ga takoj v bolnico v Pulj. Preiskava je dognala, da je bila v smotki dinamitna patrona. Splošno se domneva, da se je izvršil čin maščevanja.

Drobne novice. Te dni so pripeljali v Gorico težke topove, havvice, z 31 cm kalibra. Ti topovi so namenjeni za novo havbično baterijo. Istočasno so pripeljali tudi 12 velikih avtomobilov, ki imajo po 120 konjskih sil. — Aretacija radi tatvine v tržaški prosti luki. Včeraj je aretirala policija 29letnega skladiščnika Antona Vaitza, ki je doma v Trstu. Aretacija je v zvezi z njegovo kupčijo z Jakobom Pontello, ki je, kakor znano, kradel na škodo svoje firme v prosti luki.

Dnevne vesti.

+ Ljubljanski občinski svet ima v torek, dne 7. aprila ob 6. popoldne v mestni dvorani redno sejo. Na dnevnem redu javne seje so: Naznanila predsedstva in poročila: o dopisu županovem glede razsodbe c. kr. poljedelskega ministrstva v zadevi izkoriščanja vodne moči pri projektovani zatvornici v Ljubljani; o samostalnem predlogu občinskega svetovaleca Štefeta glede zapostavljanja slovenščine pri železniških uradih v Celovcu; o prošnji Zveze slovenskih igralcev in igralca za pridržilo zveznim štatutom; o računskih zaključkih Mestne hranilnice ljubljanske in kreditnega društva Mestne hranilnice za leto 1913.; o dopisu deželne odbora glede načrta zakona za pobiranje posebnih občinskih doli klade na žganje v Ljubljani; o dopisu županovem glede izposlovanja dovoljenja pobiranja tlakarine v Ljubljani za daljšo dobo petih let; o dopisu c. kr. mestnega šolskega sveta glede dovolitve podpore za obisk učnega tečaja za švedsko gimnastiko; o prošnji Simon Gregorčičeve javne ljudske knjižnice za izplačilo subvencije; o prošnji Slov. krščanske socialne zveze za subvencijo za kuharske tečaje; o dopisu mestnega magistrata glede določitve stavbnega sistema za nov šentpeterski most; o dopisu magistrata glede zgradbe novega mostu čez Ljubljano pri c. in kr. vojaškem oskrbovališču; o predlogu občinskega svetovaleca Bonarča glede naprave varnostnih ograj na starih utrdbah na Gradu; o prošnji posestnikov v Ravnikarjevi ulici za napravo vrtnih ograj pri njihovih hišah v tej ulici; o prošnji Franca Novaka in Marije Marekne za razdelitev njunije parcele v Jeranovi ulici na dve stavbišči; o prošnji Josipa Tribuča in Josipa Cihlača za premembo parcelnega načrta za njunja stavbišča ob Dunajski in Vodovodni cesti; o prošnji dr. Ivana Gražna za spremembo razdelitve nekaterih stavbnih parcel njegovega stavbišča na Friškovicu; o predlogu občinskega svetovaleca Beliča glede zabranjenja vožnje in ježe po Kolijski ulici; o dopisu mestnega magistrata glede poprave in povečanja centralne kurjave v tivolski vrtnariji; glede premembe nekaterih doličil štatuta mestne zastavljalnice. — Na dnevnem redu tajne seje so: Naznanila predsedstva in poročila: o prošnji vdove nekega bivšega magistrata sluge za zvišanje vdovnine; o nekei prošnji za izplačilo posmrtnih četrti; o prošnji nekega učitelja mestnega deklisklega liceja za stalno imenovanje; o dopisu kuratorja mestnega deklisklega liceja glede popolnitve novo sistemiziranih mest treh licejskih učiteljic; o prošnjah za razne obrtne koncesije.

+ O prihozi ljubljanskih notarjev pri pravosodnem ministru Hochenburgerju smo prejeli včeraj od

našega dunajskega urednika kratko telefonično poročilo. Deputacija se je popoldne v isti zadevi zglasila pri ministrskem predsedniku grofu Stürgku, ki je bil med tem po Hochenburgerju obveščen o namenu deputacije. Ministroma se je izročila obširna spomenka, ki se v njej nahajajo vsi, na podlagi aktov dokazani slučaj, v katerih skušata predsednik deželnega sodišča Elsner in vodja okrajnega sodišča svetnik Sturm vtesniti pravice slovenskega jezika ter v tem oziru odpraviti dosedanje dolgoletno prakso. Ministra sta obljubila, da hočeta zadevo vestno preiskati ter potem dati potrebna navodila. Pri tej priliki je poslanec dr. Ravnihar navajal, kako na škodo pravicam slovenskega jezika se tolmači znani Elsnerjev ferman o rabi notranjega nemškega jezika. Spominjal je pravosodnega ministra na njegov odgovor na tozadevno interpelacijo, s katerim je podarjal, da se nanaša Elsnerjev ukaz le na strogo notranji uradni jezik. — Minister se je čudil in se smejal, ko se mu je povedalo, kaj se danes vse že smatra kot notranji jezik, če se n. pr. slugi naroči, naj prižge sveče, ali prinese te in te spine, da se je prepovedal slovenski pozdrav itd. Povedalo se mu je, kako se v tem oziru šikanira uradništvo ter za vsako slovensko besedo kliče na odgovor, tako da je uradništvo že popolnoma zbegano. Tudi v tem oziru je minister obljubil remedium.

+ Nemška znanost o Slovencih. Znana stvar je, da so nemški zgodovinarji samo takrat objektivni, pravični in zanesljivi, kadar pišejo o Asircih in Babiloncih ali o starih Grkih in Rimljanih, postanejo pa skrajno krivični in pristranski, kadar gre za zgodovinske stvari, v katere je zapleten nemški narod, in zmožni so, korigirati in popačiti tudi najčistejšo resnico. To se vidi celo pri zgodovinskih vprašanjih, ki se ne tičejo drugih narodov, nego le Nemcev samih. Poglejmo samo na nemška dela, ki se tičejo Napoleonskih vojsk. Pruski avtorji pačijo resnico in poskušajo predstavljati avstrijsko udeležbo pri teh vojskah kot malo pomembno in neodločilno, dasi priznavajo francoski zgodovinarji, ki avstrijsko in prusko udeležbo gotovo lahko najbolj pravično sodijo, da je vse drugače in da delajo pruski zgodovinarji Avstriji krivico. Kadar pa se gre za zgodovinska vprašanja, ki se tičejo Nemcev in drugih narodov, tedaj nemški zgodovinarji že sploh ne poznajo nobene pravice. Kaj je ta nemška znanost, že nalagala o nemško-poljskih in o nemško-francoskih bojih in kako pristransko popisuje zgodovino Čehov. Ta nemška znanost stoji pač vsa v službi nemške ekspanzivnosti in nemškega šovinizma in vsaka še tako debela falsifikacija zgodovinskih dejstev ji pride prav za njene neznanostne namene. O naši slovenski zgodovini je že celo ni skoro dobiti pravične in resnične besede v nemški znanosti. Celotni zgodovinar kranjske dežele, sicer gotovo jako zaslužni Dimitz, se ni znal povspeti do prave objektivnosti in se je v svoji veliki zgodovini dal večkrat hudo premagati od svojega, Slovincem neprijaznega mišljenja. Kaj pa šele poenajstjo zgodovinarji Štajerske in Koroške! Pomagajo si včasih celo na uprav bedast način, na pr. s tem, da razlagajo starodavna slovenska krajevna imena s—keltskim jezikom! Če si upajo tako grešiti proti resnici celo pri imenih, si je pač lahko predstavljati, kaj se še vse upajo pri tolmačenju dogodkov, glede katerih je ohranjenih malo zanesljivih virov. Ker je Nemcem jako neprijetno, da so bili n. pr. koroški nemški vojvode ustoličeni v slovenskem jeziku, in ker dejstva samega ne morejo utajiti, pa zasukavajo to stvar po svoje na vse mogoče načine. Stari Dobernig si je sedaj ob 500letnici vstoličenja koroških vojvod vzel trud, in je vsa ta nemška zavijanja izkopal iz pozabe in jih razglašal po nemških listih. S tem pa dejstvo, da so bili koroški vojvode ustoličeni v slovenskem jeziku, ni prav nič omajano in ne nam samo v kratkočasje, ko čitamo sedaj, kako obupne poskuse delajo nemški zgodovinarji, da bi dejstvo slovenskega ustoličenja raztolmačili v nemškem zmislu. Prepuščamo Nemcem to nedolžno veselje toliko raje, ker smo narod, ki živi za prihodnost in gojimo trdno upanje, da bo nekoč na Gospodstvu polju zaplapolala slovenska zastava in bodo povrnjene slovenskemu narodu tudi na Koroškem vse tiste pravice, ki so mu jih morali nekoč koroški vojvode prisegati na Gospodstvu polju.

+ Koroški Nemcem in nemščurjem je silno neprijetno, da se povodom petstoletnice zadnjega vstoličenja koroških vojvod na Gospodstvu polju v javnosti toliko razpravlja o tej znameniti starodavni ceremoniji, to tem bolj, ker je pri tej priliki vsemu svetu postalo jasno, da je Koroška, ki so jo Nemci doslej predstavljali kot čisto nemško deželo, zibelka slovenskega naroda in da je že dandanes na Koroškem dobra tretjina prebivalcev, ki so Slovenci. Posebno nervozen je v tem oziru celolovski poslanec I. V. Dobernig, pač zaradi tega, ker se zaveda, da se tudi po njegovih žilah, kakor kaže že njegovo čisto slovensko ime, pretaka pristna slovenska kri. Znano pa je, da so renegati vselej nervozni, kadar se jih spomni na njihovo pravo pokolenje. Zato se tudi gospodu Dobernigu ni čuditi, ako je nervozen, ako se mu vzbudi vest, če se ga v javnosti opozori na slovensko preteklost Koroške in njegove lastne rodbine. Torej, gospod Dobernig je nervozen in piše zato dolge članke v graško »Tagespost«, v katerih hoče na vsak način in za vsako ceno dokazati, da je Koroška od pamtiveka — nemška. Pri tem se sklicuje na nekega, v javnosti docela neznanega zgodovinarja Martina Wutteja, ki piše med drugim: »Vsi zgodovinski viri nepobito dokazujejo, da se je na Koroškem takrat (še za časa vstoličenja) nemško obravnavalo in da se je v nemškem jeziku tudi sodilo; takisto je dognana stvar, da so vsi obstoječi pravni viri, plemiški, meščanski in kmetski, pisani v nemškem jeziku.« Tako piše nemško — nacijski »zgodovinar« Wutte, na katerega se sklicuje Dobernig pri svojem dokazovanju, da je Koroška od nekdanja — nemška. Mi gospoda Doberniga ne bomo zavračali s svojimi argumenti, zato dajemo besedo kroničarju iz 16. stoletja Korošču Unrestu, ki piše doslovno: »Von alter haben all hertzogen von Kerndt die Freiheit gehabt, wann sie vor einen römischen khayser oder kunig verklagt sind worden, oder angesprochen, so habn sie sich in windischer sprach verandtwurt, darumb das Kerndt ain rechts windisch landt ist.« — Ali ste slišali, gosp. Dobernig? Kdo ima sedaj prav — vaš »zgodovinar« Wutte, ali stari kroničar Unrest?

+ Nemški občinski svet proti slovenskim železniškim nastavljenjem. Občinski svet v Knittelfeldu je v seji dne 30. marca vzel »mit Ent-rüstung« na znanje, da je baje državna železnica za Knittelfeld sprejela več slovenskih delavcev. Dvomimo, da je to storila železniška uprava. Če je pa res, tedaj je železniška uprava storila to najbrže iz edinega vzroka, ker smatra Slovence za dobre in poštene delavce. Sicer bi pa Slovenci, predvsem spodnješiški občinski svet imel več vzroka protestirati proti nemškim železniškim nastavljenjem. Uprava državnih železnic je menda na nasvet iz nemškega uradniškega društva vrženega Januschovskega začela z nemško kolonizacijo v Spodnji Šiški. Za mušter je poslala pred časom zglasnega prijatelja kuretnice Grögerja. Ko je ta vzel žalostno slovo iz Spodnje Šiške, so prišli drugi, ki smatrajo za dolžnost, da kruljijo cele noči svoje hajlovske pesmi. In če mora še državna policija posegati vmes ter s pomočjo nočnih čuvarjev miriti nemške razgrajaje po Spodnji Šiški, tedaj je jasno, kakšne elemente pošilja državna železniška uprava v Šiško.

+ Skrb za otroke — v Albaniji. Ni dolgo od tega, ko so v Avstriji izdali parolo »vse za otroke«. Prirejali so cvetlične dneve in druge prireditve, da so nabirali prostovoljne doneske za revno mladino, ker vlada v tem oziru ni nikdar poznala in izpolnjevala svoje naloge. Kar je vlada v tem oziru storila, je bilo to, da je milostno dovolila take prostovoljne zbirke. V marsikaterem slučaju je pa delala celo težkoče, posebno če je šlo za slovensko mladino, ki vsled vladne krivde nima potrebnih šol, v katerih bi se mogla vzgojevati v materinskem jeziku. Nasprotno pa ima naša vlada v inozemstvu odprte roke in kar siplje denar. To inozemstvo je popularna Albanija. Na sveti večer so povabili čez 3000 albanških otrok na avstrijski konzulat v Skadru in vsak otrok je dobil novo obleko. Na novega leta dan pa je bilo taistih 3000 otrok povabljenih na italijanski konzulat, toda s starši vred. In vsak otrok je zopet dobil novo obleko, starši pa po deset lir. Obleke je darovala italijanska kraljica, denar pa italijanski kralj. V Draču je Avstro-Ogrska pred enim letom ustanovila krasno opravljeno in vzorno urejeno šolo, v kateri se albanaska mladina zastonj poučuje, dobivajo zastonj vse učne pripomočke in razentega še vsak dan dobro in izdatno kosilo. Seveda ne more tega italijanska vlada mirno gledati in vsled tega je dala razbobotati po Draču, da dobiva v italijanski šoli vsak otrok razen tega, kar dobiva v avstrijski šoli, še deset centezimov na dan. Vsled tega je avstrijska šola seveda prav kmalu izgubila svojo popularnost in albanaska uka in centezimov željna mladina se je preselila v italijansko šolo. Albanija, pač obljubljena dežela! Pri nas pa morajo davkoplačevalci, ki so slučajno slovenskega rodu in ki slu-

čajno bivajo v Trstu ali na Koroškem ali v štajerskih obmejnih krajih, sami vzdrževati šole, razentega pa še v obliki davkov prispevati za albanске otroke.

+ »Slovincu« želimo sicer prav dober tek pri zobjanju iz dispozicijskih jasli, povemo mu pa, da nismo prav nič razpoloženi, delati z njim vice, ampak da smo vse, kar pišemo, pripravljene tudi dokazati. Tisti dan, ko odloži Gostinčar odgovorno uredništvo »Slovenca«, pa je odloži tudi dr. Ravnihar in potem si bomo pogledali pred sodiščem v oči. Avanti!

— Lapsus linguae. Gospod državni pravnik dr. Neuberger ni pri razpravi o Agro-Merkurju govoril samo s slovenskimi besedami, nego se je tudi potrudil, da bi dal svojemu govoru slovenski kolorit. V ta namen je citiral tudi Prešerna. To je vsekako simpatično, kajti na Slovenskem je malo državnih pravdnikov, ki bi Prešerna sploh poznali. Pri tem citatu se je pa primeril g. dr. Neubergerju majhen lapsus lingae. Rekel je »Apol podoba na ogled postavi«, namesto »Apel podoba na ogled postavi«. Malo usmevov je pač bilo, kakor jih je bilo opaziti tudi pri govoru g. dr. Mandiča, ki je večkrat sodni dvor ogovoril z »gospodje porotniki«. V tem neveselem miljeju, ki vlada v sodni dvorani, so take komične malenkosti pravzaprav dobrodošle.

— Odborova seja »Matiče Slovenske« bo v ponedeljek, dne 6. aprila ob 6. zvečer.

— Odborniki »Braničora« se pozivajo, da se zanesljivo udeležijo seje, ki bo danes zvečer ob 8. v posebni sobi gostilne pri »Zlatorogu«.

— V svrhu klerikalne organizacije ustanove klerikalci jutri dopoldne v Rokodelskem domu posebno »prosvetno« društvo za kolodvorski okraj. Ustanovni zbor sklicuje profesor dr. Vinko Šarabon.

— Javna knjižnica »Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj« izreka najiskrenejšo zahvalo za izredno dragocene, deloma prav interesantne knjige, ki sta jih v preteklem tednu blagovolila podariti g. Milan M u l l e y, trgovski zastopnik v Ljubljani in gospod, ki noče biti imenovan. Priporočamo knjižnico prav toplem vsem naprednim krogom, da ji blagovolno nakloniti knjige, ki jih lahko utrpe; ob enem pa priporočamo njen obisk toplem vsem ljubljanskim in okoličanskim slojem, ker je javna, vsakomur dostopna in že sedaj v Ljubljani najbolj uvaževana radi svoje bogate vsebine in točne postrežbe, kar priča neizpodbitno, da je po kratki poldrugetni dobi svojega obstoja kot javna knjižnica nadkrilila v številu izposojenih knjig vse ostale ljubljanske knjižnice. Posebno je priljubljena po bližnji ljubljanski okolici, na Viču, Glincah in Rožni dolini, a jo tudi pridno posejajo prijatelji iz bližnjih ljubljanskih okrajev, osobito trnovskega, šentjakobskega in šentpeterskega okraja. Knjižnica je nastanjena Pred igriščem št. 3 (nasproti Marčanu) na Rimski cesti in posluje vsako sredo in petek od 6. do 8. zvečer in vsako nedeljo in praznik od 10. do 12. dopoldne. Ker se pripravila nova izdaja imenika knjig, dobé do sedanjega katalog, ki obsega 3276 knjig, vsi redni obiskovalci brezplačno.

— Umrla je danes ponoči gospa Elvira Vidmajerjeva, rojena Rotter, soproga g. Vojteha Vidmajerja, v starosti 39 let. Rajnka je bila zelo narodna in se je vedno zanimala za javno življenje. Zvesto je stala na strani svojemu soprogu, ki je znan kot navdušen naroden delavec in ki je nabral kot načelnik bivših zaplotnikov precej stotakov za našo šolsko družbo. Zapustila je dva nepreskrbljena otroka. Bridko prizadeti rodbini naše sožalje.

— Akad. slikar Fran Klemenčič je razstavil pri Schwentnerju vrlo uspešno žanrsko sličico »Na sestanku«. Slika predstavlja malega dečka, svirajočega na frula, kateremu prihaja nasproti mlada grabljičica. Slika se odlikuje po krepi tehniki, ki je največja prednost Klemenčičevega čopiča. Zlasti dečkov obraz je živ in plastičen. Sliko priporoča Klemenčičevo ime, ki je danes v slovenski umetnosti na najboljšem glasu.

— Roditeljski večer s skioptičnim predavanjem priredi »Protialkoholna zveza Sveta vojska« danes (soboto) ob 7. zvečer v telovadnici I. mestne šole na Ledini. Otrokom k temu predavanju vstop ni dovoljen.

— Stavbno dovoljenje je mestni gremij dal Sebastijanu Čenčurju za zgradbo enonadstropne vile na Friškovicu in Ant. Cihlaču za zgradbo delavnice in drugih poslopij na Bleiweisovi cesti.

— Mestna zastavljalnica naznanja, da se vrši tamesečna dražba v mesecu februarju 1913 zastavljenih dragocenostij (zlatnine, srebrnine in draguljev) in v mesecu aprilu 1913

zastavljenih efektov (blaga, perila, strojev in koles itd.) v četrtek, dne 9. t. m. od 8. do 12. dopoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica 2.

— Če povabi gospodinja, ko moža ni doma, svoje prijateljice, jim gotovo ponudi kave. Da je potem ne opravljajo okoli, jim mora seveda dati dobre kave. Tako pa napravi lahko samo tedaj, če vzame na pomoč Kolinsko kavino primes, ki je priznana kot najboljši kavin pridelatek. Obenem je Kolinska kavna primes tudi pristno domače blago in torej tudi v tem oziru priporočila vredno. — Slovenske gospodinjice, ki hočete imeti dobro kavo, kupujte torej samo izvrstno in pristno domačo Kolinsko kavino primes!

Od vseh strani cerkveni berači. Iz Novega mesta se nam poroča: V teh dneh vidimo dan na dan po mestu in okolici troje vrst cerkvenih beračev laziti od hiše do hiše. Drug drugemu odpirajo vrata, komaj se je človek enega rešil, že pride drugi in za njim tretji. »Dajte kaj za božji grob!« Na, tu imate! Komaj je ta zunan, pride že drugi zopet za »božji grob«. Saj sem ravnokar onemu dal v ta namen. — Ja, ali oni je bil za kapiteljsko cerkev. — In vi? Jaz pa pobiram za franciškansko cerkev. — Ali prijatelj, vsaj vsako leto toliko naberete za božji grob, pa ni nikdar dosti. — Gospod, treba je vsako leto druge luči, drugih priprav, to stane nov, drugi denar. — Ampak prijatelj, saj vsako leto ljudje, ki hodijo božje grobe molit, in »bogca kušvat«, namečejo stotak v puščico pred božjim grobom, kam pa ta denar gre? Naj se ta denar naloži za božji grob, pa ne bo treba vsako leto fahariti. — Gospod, ne veste, koliko cerkev potrebuje denarja. . . . Se nisem bil gotov s tem drugim cerkvenim beračem, že pridete kar dve — nuni iz Šmilhele. Za božjo voljo, kaj pa bi vendar rade? Pa ne, da bi mi meščani morali skrbeti še za božji grob zunaj na fari v Šmilhele? — Ne bomo se branile, če kaj tudi v ta namen darujete, dobri gospod. Naša cerkev je revna, Bog vam bo poplačal — če ne na tem, pa na onem svetu. Toda medve v prvi vrsti nabirave milodare za revne otroke. Za velikonočne praznike bi rade revnim delicam kaj obleke kupile. Pomislite, kakšno veselje bo to. — Že verujem, ampak to veselje gre preveč na račun moje žalosti, oziroma moje prazne mošnje. Tudi jaz imam otroke, tudi jaz sem z njimi vred reven in pred vama sem dal že dvema iz našega mesta za božje grobe. — Ej gospod, vsaj v tretje gre rado. — Ali častite sestre, pomislite v tem slučaju ni šlo rado ne ko je prišel prvi, še manj ko je prišel drugi. Vaš samostan je od sile bogat. Prejšnji župnik mu je zapustil pravico čez 80.000 kron. Kaj ko bi od tega kapitala le del obrestij uporabile za podporo revnih deklic? — Gospod, če ste brali »Slovenca« in »Domoljuba« boste vedeli, da je ta zapuščina pretirana, zelo pretirana. — Ali častite sestre, jaz sem liberallec. Ljudje vaše stranke trdijo, da smo mi brezverci, da se nas je treba ogibati kot kuge. — Gospod, me se ne vmešavamo v politiko. . . . Če se gre za denar, če ne, sem dejal sam pri sebi. Kaj sem hotel, odrešiti sem se moral tudi obeh »častitli sester«. Ubogi klerikalci, kaj bi počeli, če bi ne bilo nas liberalcev, ki smo vam vsaj zato dobri, da vas podpiramo.

Občinski odbor mesta Idrije je imel v četrtek javno sejo ob udeležbi 24 odbornikov. Kot prva točka je bil na dnevnem redu računski zaključek občine za leto 1913, o katerem smo podrobneje že poročali. Po poročilu računskega preglednika, odbornika Lipušček, da so se računi med letom vestno pregledovali in ko je župan pojasnil nekatere postavke na ugovor klerikalnih odbornikov, se je račun občine za preteklo leto odobril. Na to se je vršila razprava o odpravi »grabelj« iz sredine mesta po poročilu županovem in po njem stavljenih predlogih, naj se napravi spomenica in izroči osebno poljedelskemu ministrstvu po deputaciji iz občinskega odbora in deželnega poslanca Gangla. Sprejet je bil predlog odbornika Pegana, naj deputacija le urgira že leta 1909 vloženo spomenico. V deputacijo so bili izvoljeni župan in odbornika Šepetavec in Troha. V tem vprašanju se je doseglo soglasje vseh treh v občinskem odboru zastopanih strank. Župan je nadalje poročal o ustanovitvi občinske mesnice v Idriji, ki jo je razumeti le kot tako, da da občina mesarjem na razpolago oblastveno odobren prostor za na drobno razprodajanje in sekanje mesa s pogojem, da se tukaj prodaja vsaj 4 v ceneje kilogram, kakor v mesnicah. Odbornik Pegan je stavil izpreminjivalne predloge, ki pa niso bili sprejeti. Sprejet je bil po dolgi debati predlog, da občina ustanovi

mesnico, ko si pridobi vse postavne pogoje. Med slučajnostmi je bila ugodno rešena prošnja učiteljskega na obrtni nadaljevalni šoli, da občina prevzame stroške za višje remuneracije, kakor jih je že učitelstvo imelo. Odbornik Lipušček je stavil samostojni predlog, da se napravi za mesto Idrijo lokalni telefon, kojega troški so po strokovnjakih proračunjeni na 12.000 K. Odbornik Pegan je naglašal, da ni umestno staviti tako dalekosežnih predlogov pri slučajnostih. Predlog se bo odkazal odseku. V tajni seji se je priporočala podelitev koncesije nadpoštariju Ravnikarju v Ljubljani za periodično prevajanje oseb z avtomobili na progi Cerčno-Sv. Lucija in Cerčno-Idrija, enaka prošnja trgovca Kolenca v Celju pa se ne priporoča. Obrtni oblasti se dalje priporoča prošnja Frana Hlebca za podelitev gostilničarske koncesije in Alojzija Kobala za razširjenje gostilničarske koncesije. Rešilo se je ugodno še nekaj drugih prošelj.

Ljubno. Tu je umrl gostilničar Matevž Skala v starosti 85 let, oče nadučitelja Antona Skale v Vipavi. Rajnik je bil rodom iz Italije, namreč beneški Slovenec. V prvih časih, ko se je naselil tu, je bil dolgo občinski odbornik in sploh zelo vpliven in splošno znan širom Gorenjske.

Smrt v tujini. V premočgovniku Amalija v Essenu-West (Rheinland) je v soboto zjutraj ob 10. rudar Martin Baš iz Zagorja na Kranjskem ponesrečil do smrti. Delal je v zelo starem Bremsbergu v tako znanem »Luftschachtu«, v katerem se je v sredi kamenje zapelo. Ko se tisto ni dalo dol spraviti, so je odstrelili, in ko tudi tisto ni nič pomagalo, je šel Baš dol gledat kaj da je. V tistem času se je kamenje in železje razrušilo in se vsulo vse v globočino. Baša so štiri dni in štiri noči neprenehoma iskali; okoli 300 vozičkov kamenja je bilo na njem. Eno nogo mu je pod kolenom odtegnilo in je niso mogli najti. Baš zapuščal ženo in 2 majhna otroke. To je v tem letu že drugi Slovenec, ki je na tem »šahu« smrtno ponesrečil.

Kopališče in letovišče Baška v Istri je eno izmed najmlajših, a tudi eno najlepših morskih kopališč na našem slovanskem jugu. Kar je posebno odlikuje, je to, da je čisto slovansko. V Baški je krassen, moderno urejen hotel »Velebit«, čegar lastnik je zaveden Hrvat in Jugoslovian g. A. Tudor. Preskrba in hrana je izvrstna, postrežba točna, cene pa tako nizke, kakor v nobenem drugem morskem kopališču. Poleg hotela so lepa izprehajališča. Prebivalstvo na otoku je hrvatsko, vljudno in prijazno, da se človek počuti kakor doma. V Baški so zlasti dobrodošli Slovenci, ki najdejo zlasti v hotelu »Velebitu«, čegar lastnik gosp. Tudor je velik prijatelj Slovencev, najprijetnejše bivališče. Slovenskemu občinstvu, ki zahaja v morská kopališča, priporočamo Baško čim najtopleje.

Meteorološki mesečni pregled. Minoli mesec marec je bil dosti mil, pa zato zelo moker. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Cilsijskih stopnjah: Ob sedmih zjutraj 2-5°, ob 2. popoldne 8-9°, ob 9. zvečer 5-6°, tako da znaša srednja zračna toplota tega meseca 5-6°, za 1-9° nad normalom; največ, in sicer 17-8° je kazal toplomer dne 31. marca, najmanj, in sicer -3-4° dne 13. marca zjutraj. — Opazovanja na tlakomeru dajo 731-4 mm kot srednji zračni pritisk tega meseca, za 4-6 mm pod normalom; najvišje, in sicer 748-2 je stalo živo srebro dne 31. marca zjutraj, najnižje, in sicer 715-6 dne 26. marca zjutraj. — Mokrih dni je bilo 13, med temi 4 sneženi; padavina znaša vsega skupaj 175-7 mm, od katerih pride 60-1 mm kot največja svota na 11. — Vreme je bilo sprva dosti lepo, a v drugem tednu se je poslabšalo in od srede meseca naprej je skoro neprenehoma šlo, zdaj dež, zdaj sneg. To ni bila predpomlad, temuč še kos zime, ki je zemljo dvakrat močno pobelila. Iz vseh krajev sveta so prihajale žalostne novice o hudih viharjih in velikih nesrečah. Proti koncu se je ob obalah Jadranskega morja oglasil močan jug; vsled tega se je tudi pri nas temperatura izboljšala, deževje je ponehalo in nebo se je popopoma razvedrilo; toda od snežnikov sem je pihala mrzla sapa, ki ni dopuščala, da bi se temperatura še bolj vzdignila in vegetacija pospešila.

Kinematograf »Ideal«. V soboto 4., nedeljo 5., ponedeljek 6. aprila: Psilander v eni svojih glavnih vlog. 1. Mladina. (Krasni naravni posnetki.) 2. Ne bodi ljubosumen. (Veselo igrá Nordiskfilm Co.) 3. Hudičev delež. (Senzacijska učinkovitost Nordiskfilm Co. v 3 dejanjih z Valdemar Psilanderom v glavni vlogi.) Samo zvečer. 4. Po smrti. (Fina učinkovita drama Nordiskfilm Co. v 3 dejanjih.) Samo popoldne. 5. Martin ljubi pse. (Humoreska.) Pri večernih predsta-

vah za 10 v zvišane cene. — Samo 2 dni! Pozor! Girardi v filmu. 7. aprila in 8. aprila. Dunajski operetni film Huberta in Ernsta Marischka. Posebna za to spisana godba Roberta Stolza. Predstava spremlja orkester. Girardi v 50 svojih vlogah. Šolski mladini dostopno.

Mestna posredovalnica za kurilvo nam javlja, da bo od sedaj naprej oddajala cenejši premog stran kam samo ob sredah in sobotah od 5. ure naprej. Naročiti se seveda mora ravno tako, kakor dosedaj.

Tatvina. Po Glincah se klatijo gotovi individui, ki dosedaj še niso prišli varnostni oblasti v pest, in zmaknejo kar jim pač pride pod roke. Eden teh malopridnežev se je včeraj vhitopil v stanovanje Petra Aleša na Tržaški cesti št. 24 in ukradel v kuhinji 6 K, potem pa naglo odnesel pete.

Ogenj. Včeraj popoldne je na Golovcu začel goreti Indofov kozolec, ki je pogorel do tal. Ogenj so baje zanetili otroci.

Knjižnica po pokojnem Gutniku je na prodaj. Proda se skupno, ali pa tudi posamezne knjige in zvezki. Zglasiti se je na Marije Terezije cesti št. 7 I. nadstropje.

Velika noč, se bliža in vse povsod se vzbuja novo življenje, novo upanje na lepo pomlad. Te prazniki pa še posebej opozarjajo vsakogar na oblačilo in obutev ter je vprašanje tega postalo skoraj nujno. Obutev spopolne oblačilo in je velike važnosti preskrbeti si pravo, priležno obutev. Kot prvi in skoraj edini vir pride tu vpoštev največje podjetje v monarhiji, tovarna Alfred Fränkel kom. družba, ki poseduje 130 podružnic ter izdelata tedensko nad 1200 parov čevljev, kar dokazuje veliko priljubljenost tega izdelka. Dobro usnje in lepa oblika združeno s prijetno nošnjo tvorijo prvotnost teh obzuev. Podružnica v Ljubljani pod zastop. A. Seljak. se nahaja v Stritarjevi ulici št. 9.

Radium Strapaz in tkanine za vsake vrste perila na novo vpeljane, posebno priporočamo. Več v današnjem inseratu!

Narodna obramba.

Trbovlje. Za v nedeljo, dne 5. aprila določeni občni zbor moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda s predavanjem gosp. dr. Leo Brundča, se je moral vsled nastalih ovir preložiti na poznejši čas. Dan in lokal se bo pravočasno objavil v časopisih. — Odbor.

Društvena naznanila.

Občni zbor naprednega političnega in gospodarskega društva za kolodvorski in šentpeterski okraj se je vršil v četrtek ob 8. uri zvečer v gostilni gosp. A. Bončarja na Sv. Petra cesti. Predsednik deželni poslanec g. Turk pozdravi vse navzoče, posebno pa župana ljubljanskega g. dr. Tavčarja ter deželnega poslanca g. Ribnikarja. Društvo je v minulem letu sicer brez kričanja zelo agilno delovalo zlasti za časa volitev. Tudi se je društvo bavilo z gospodarskimi vprašanji, zlasti se je zanimalo za prezidavo lužnega kolodvora, napravo mestne mrtvašnice in za ceste, ki bodo potrebne radi dovoza do železnice. Društvo je šlo v minulem letu 54 članov, med letom pa je umrl bivši naš član g. Josip Počivalnik. V znak sožalja se zborovalci dvignejo raz sedežev. — Blagajniško poročilo izkazuje premoženja v minulem letu 712 K 49 v, do danes pa je ta svota narasla na 905 K 60 vin. Izvoljen je bil sledeči odbor: g. deželni poslanec J. Turk, predsednik, I. podpredsednik g. Viktor Rohrmann, II. podpredsednik Alojzij Lenček, ostali odbor: g. Fran Poljšak, dr. Ažman, Anton Bončar, Fr. Škafar, Ferdinand Accetto, deželni poslanec Ribnikar, Ivan Jakopič in Miško Urbas. Namestniki: g. Ignacij Irkič, Iv. Skubic, Iv. Zupan in Jakob Lavtar. Pregledniki računov gg.: Josip Habe, Anton Menčinger in Rudolf Rozman. V veseljni odsek so bili izvoljeni gg.: Ferd. Accetto, Iv. Kenda, M. Urbas, Iv. Jakopič in Fr. Poljšak. — Pri slučajnostih se je oglašil prvi k besedi deželni poslanec, tržni nadzornik gosp. Adolf Ribnikar, ki se je zahvalil za izvolitev v odbor, obljubil delavnost ter zlasti spodbujal k ustanovitvi knjižnice za ta okraj. Društvo mora pomnožiti vrste svojih članov, ker nasprotniki preže na vsakega posameznika. Zlasti love klerikalci mladino in to po čisto določenem načrtu. — Aktualno bo v kratkem razpis občinskih volitev za Ljubljano, ker nameravajo klerikalci izsiliti predčasno volitev, bodisi s priklopitvijo Šiške k Ljubljani ali s čemur drugem. Vlada gre itak roko v roki s klerikalci, zato mora biti na-

rodno-napredna stranka vedno pripravljena na ta naskok. Klerikalna stranka je že zdavnaj prekoračila svoj višek, in to je bilo pri zadnjih občinskih volitvah, ko narodno-napredna stranka ni vedela za načrte in naklepe, ki jih je klerikalna stranka imela pri vpeljavi propornega volilnega sistema. Pozivlja, da se že sedaj agitira za bodoče občinske volitve in da se v tem oziru stori vse, kar je v moči celega društva in posameznega člana. — Nato je govoril, burno pozdravljen župan ljubljanski gospod dr. Tavčar, ki pozdravlja krepko delo v društvu ter poudarja, da absolutno ne obupava nad usodo Ljubljane. Predvsem ne smatra županskega mesta kot mesto, ki je absolutno vezano z njegovo čistilečnostjo, a vseeno, predno se bo odstranil pod pritiskom nasprotnikov z županskega stolca, branil se bo z vsemi silami. Časi, v katerih živimo, niso prijetni, sovražnik, ki je neizprosno, krut, nas zatira povsod ter misli, da je Ljubljana molzna krava za celo deželo. Deželne doklade na užitino, ki so se zvišale na 174%, se bodo pri občinstvu občutile šele pozneje. Klerikalizem je poguba za naše mesto. Silovitost, ki jo uganja ta stranka, je nezasišana in ne bo zmogala. Ta stranka pa je tudi hinavska, posebno kar dela z učitelji, presega že vse meje. Učitelj je dandanes slabše plačan kakor kak farovski hlapec, posebno še, če se ta dobro razume s farško kuharico. Stranka klerikalcev je pa tudi kruta ter bi rada vso moč v deželi pritegnila nase. Čudež je, da je narodno-napredna stranka pri prvem naskoku na Ljubljano pri zadnjih občinskih volitvah prodira, kajti znano je, da je poropčni volilni red nevaren za stranke, ki so v deželi v manjšini. Tudi kar delajo klerikalci z elektriko, je hinavščina. Tu bo po krajšem ali daljšem času prišel hud polom. Čudno je že, da se duhovnik peča z elektriko, zato bo iz te elektrike težko kaj prida. Tudi z inkorporacijami hočejo zadati Ljubljani kľofuto. Prijatelji smo Spodnje Šiške, a inkorporacija naj se izvrši tedaj, ko bo deta oba dela, to je Ljubljana in Sp. Šiška, to želela. Sedaj pa obe ti dve občini takega združenja ne želita, zakaj se torej od strani klerikalcev sili v zakon? Deželni zbor, oziroma njegova večina pa je ustregla štirim proslencem, klerikalcem. Deželni predsednik baron Schwarz, ki je za take upravičene zahteve narodno-napredne stranke vedno gluhi in slep, je ustregel tej želji klerikalne stranke. Dr. Šusteršič je opazil pri državno-zbornih in deželnozbornih volitvah, da mu postaja Šiška nevarna, zato se je hoče na vsak način otresti. Župan ljubljanski ima itak težke skrbi, zlasti glede gmotnega položaja, če pa pride Šiška k Ljubljani, bo s tem Ljubljani naloženo novo breme in sicer za 800.000 do 1.000.000 kron. Deželni predsednik Schwarz je pred kratkim rekel, da za Šiško ni treba nič storiti. Pa poglejmo samo Vodmat. Ko je Vodmat prišel pod Ljubljano, zahtevali so prebivalci upravičeno razne ugodnosti, isto bi bilo seveda tudi s Šiško. Če pa Ljubljana in Šiška ne zahtevata take inkorporacije, če se proti temu upreta obe občini, potem mora končno tudi vlada spregledati in ugoditi pravičnim zahtevam. — Klerikalci nameravajo zavojevati Ljubljano, na vsak način pa mora ostati Ljubljana v naprednih rokah. Mi naprednjaki vsaj vpjemo, če nas hočejo zadaviti, klerikalna Ljubljana pa bi morala mirno trpeti vsako odiranje, ne imela bi pa prav nobene ugodnosti od tega. Kako so klerikalci računali na Ljubljano, kaže najbolje dejstvo, da je dr. Šusteršič tožil, da jim Ljubljana ni padla že pri zadnjih občinskih volitvah kot zrelo jabolko v naročje. Zato moramo trdno ostati na braniku, da se to v bodoče ne zgodi. Županu ljubljanskemu se tudi od raznih strani očita, da je premehak. Morda je to res. Ne ki dober prijatelj pošilja županu Jugoslavijo v zaprti kuverti, kjer v tem listu vse take napade na župana podčrtava, na robovih pa je pri teh noticah naslikan vedno kak red. To župana seveda nič ne ženi, ker dela vse po najboljši svoji vesti. Tudi kar se tiče socialne demokracije je ta v marsikaterem pogledu hudobna. »Slovenec« je pobral neke izjavo, v kateri socialni demokrat dr. Dermota trdi, da ima narodno-napredna stranka gotove stike s Srbijo. To pa ni res. Mi smo Slovani in kot taki simpatiziramo z vsemi slovanskimi narodi, kakih veleizdajskih in antinastitšnih težej na nimamo. Če kdo tako piše, je to lumparija in »Slovenec« je to tudi razumel ter hotel s tem citatom zopet očrtni narodno-napredno stranko. Zato se mora najodločnejše zavarovati proti takim neupravičenim napadom, ki imajo popolnoma prozoren namen. Burno odobravanje je sledilo govoru župana dr. Tavčarja, nakar je pri tej točki še interpeliral g. Jakopič radi delavskih hiš in otroarja v tem okraju. Ob-

činski svetnik Bončar stavil je na župana vprašanje radi šentpeterskega mostu, ki sedaj zelo ovira promet. Župan mu je na to odgovoril, da je težko o tem izreči kako definitivno rešitev, da pa je v stavbnem uradu vse urejeno in da bo skoraj gotovo, če ne bo kakih drugih neprilik, most do novembra gotov. — Nato se je dajalo še od raznih članov razne nasvete, nakar je predsednik g. Turk zaključil zborovanje.

Napredno gospodarsko in politično društvo za I. mestni, poljanski okraj opozarja vsa društva, da pride v nedeljo, dne 7. junija t. l. ljudsko veselico v večjem obsegu ter prosi ostala društva, da ta dan ne prireajo konkurenčnih veselí.

Salonski orkester »Sokola I.« v Ljubljani opozarja vse brate in sestre ter vse Sokolstvu naklonjeno občinstvo, na koncerte, ki jih priredi orkester jutri, dne 5. aprila in na velikonočni ponedeljek, dne 13. aprila v restavraciji »Tivoli«. Vstopnina znaša za osebo le 50 vin. Začetek obojekrat ob 4. popoldne, konec koncertnega sporeda ob 7. zvečer. Od 8. zvečer v dvorani hotela »Tivoli«. V slučaju se vrši koncert z istim sporedom v dvorani. Za obilen obisk prosi odbor. Na zdar!

Zveza dramatičnih društev. Pred dnevi smo razposlali okrožnice, sklep obnega zbora, priglasnice in nabiralne pole sledečim društvom: »Dramatičnemu društvu« v Ljubljani, Mariboru, Trstu, Celju, Ptuj, Idriji in na Jesenicah; »Citalnicam« v Mariboru, Brežicah, Ormožu, Šoštanj, Gornjem gradu, Šmarju pri Jelšah, Novem mestu, Kamniku, Kranju, Škofji Loki, Krškem, Šiški, Sv. Luciji na Goriškem, Sežani, Št. Vidu; »Sokolu«: Št. Jurij ob Južni železnici, Sevnici, Zagorje, Šmartno pri Litiji, »Sokol I.« v Ljubljani, Vrhniki, Žiri, Vrdele, Gorici; podružnicam sv. Cirila in Metoda: Vransko, Trbovlje, Ribnica na Pohorju, Trst; »Bralnemu društvu« v Mokronogu; »Slov. izobraževalnemu in podpor-nemu društvu« v Opatiji; »Slovenskemu delavskemu pevskemu društvu Sava« na Jesenicah; splošni mladinski zvezi »Svoboda« v Idriji in dram. odseku del. soc. dem. v Hrastniku. Obenem smo jih prosili, da izpolnijo prej ko mogoče svoje dolžnosti. Tem potom jih še enkrat lepo prosimo, naj predvsem pošljejo članarino in priglasnice, nakar jim pošlje »Zveza dramatičnih društev« izkaznice. Ko bo vse to v redu, bo začela »Zveza« poslovati in bo na razpolago vsem svojim članom. — Društva naj ne pozabijo na vsebino pisma, ki so bila priložena pošiljčvam in naj izpolnijo svoje obveznosti. Prosimo! — Predsedstvo »Zveze dramatičnih društev«.

Prosveta.

Iz pisarne slov. gledišča. Danes zvečer se vprizore ot prva benefična predstava »Legionarji« — narodna igra v štirih dejanjih s petjem in godbo. Glavne vloge so v rokah gg. Grom, Povhe, Šest, Skrbinšek, in dam Gjorgjevičeve, Bukškove, Wintrove. Igra je predigra »Rokovnjačem« in bo zanimala pred vsem one, ki so videli te v letošnji seziji vprizorjene na našem odru. Igro je našel diral g. režiser Povhe, glasbene točke pa g. kapelnik Pahor. — V nedeljo popoldne se ponovi sijajna burka »Nevzdravljivi Izidor«, ki je dosegla ob vsaki vprizoritvi velikanski uspeh in je »šlager« sezije vseh velikih gledišč. Zvečer se ponove prvič in zadnjič v sezoni »Legionarji«. Obe nedeljski predstavi se vršita pri znatno znižanih cenah. — **Opozorja-mo ljubljansko občinstvo** na te predstave, da jih poseti v največjem številu, in da pokaže slov. igralcem za njih trud svoje simpatije z razprodanim glediščem.

Naposled sama. Drugo delo, ki so nam ga peli to pot gostje iz Zagreba, je Leharjeva najmlajša opereta »Naposled sama«. Besedilo sta zložila dr. A. M. Willner in Robert Bodanzky. To je znana libretistovska firma dunajska, od katere še ni svet mnogo dočakal in tudi ne bo. Libreto te operete pa je še posebno reven. O kakem dejanju se sploh ne da govoriti in še tisto, kar bi se naj zvalo dejanje, je stokrat prežvečena in brezpomembna operetna šara. Drugo dejanje ni drugega, kakor navadna scena med prvo subreto in operetnim tenorjem. Vleče se na širjavo in daljavo. Godba kaže spretnega in priznanega mojstra, ki je iznajdljiv enako v melodiji, kakor v orkestriranju. Prvo in zadnje dejanje razpolagata z valčki, gavoto, korračnico itd. in ploveta sploh v pristnem operetnem žanru, drugo pa ni pomečano s prozo in kaže po svojem značaju večinoma operno važnost in resnobo. Godba postane nekam dramatska, izkuša karakterizirati in obudi mestoma spomin na razne kra-

je svetovnih oper. — Igralcem ni prav nič očitati. Bili so sladki in gladki, spretni in skočni, lokavi in šegavi galani. Med damami sta prvačili gospa Polakova in gosp. Krista Zupančičeva. Prva kot odlična pevka in rutinirana igralka, druga zlasti kot rafinirana plesalka. S svojo pikantnograciousno osebnostjo se zdi človeku, kakor persece v vetru. Menda nima teže. Kadar pleše, se komaj dotika tal. Tudi če stoji, človek komaj opazi, da stoji. Prav simpatičen opereten tenorist je g. Strmac. Prikupnega dela zlasti to, da ni vsiljiv s svojo zaljubljenostjo, kar je posebno često slučaj pri gospodih, ki imajo posla s takimi vlogami. On je dober pevec, pa tudi dober igralec in to mu pomore, da postavi na oder živega in resničnega galana, ki je sicer strahovito in nesrečno zaljubljen, pa vendar ni tisto nezno opretno tenorsko bitje, ki ima samo svojo ljubezen in nesrečo, telesa pa ne. Gosp. Grund je rojen komik. Kar napravi in kar reče, vse je smešno. Gospod Binič je tudi tak, da ga človek lahko in rad gleda in se mu od srca nasmeje. Damski kostumi so jako skrbli za privlačnost. Scenarija sicer ni bila kdovekaj prida. Zlasti v drugem dejanju je bilo treba dodati dosti fantazije, da je videl človek pred sabo vrhove švicarskih gora. Plesi so bili dobro izveščani. G. Strmac je dobil lovorec venec s trakovi, gđ. Polakova in gđ. Zupančičeva — če se prav spominjamo; privoščimo sicer obema — šopke. Kapelnik in orkester sta dobro opravila. Aplavz je bil zlasti po prvem dejanju iskren in večkrat tudi pri odprti sceni. Gledališče polno. P.

Umetnost.

Vstopnice za Matične koncerte »Ojliki« se od danes naprej dobivajo v trafiki gđ. J. Dolencve v Prešernovi ulici po cenah: 6, 5, 4, 3 in 2 K; stojišča po 1 K 40 v.

Koncerti »Glasbene Matice«, v katerih se bo izvajalo znamenito, najnovejše slovensko koncertno delo za soli, zbor in orkester, kantata »Ojliki«, ki jo je zložil P. Hugolin Sattner, se definitivno vrše 22. in 23. aprila zvečer in v nedeljo 26. aprila popoldne. Priprave za izvajanje tega velepomembnega izvirnega dela so v rednem teku. Solistično bodeta sodelovala v teh koncertih: odlična koncertna pevka domačinka, na Nemškem priznana umetnica gospa Fanetta Hermsdorf, roj. Bilina (dramatičen sopran) iz Karlsruhe in sedanji prvi slovenski bariton gosp. Ivan Levar, operni pevec iz Aachena.

Izpred sodiščem.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

»Agro - Merkur«.

Popoldanska seja se je pričela ob pol 4. ter je kot prvi govoril zastopnik Zveze slovenskih zadrug g.

dr. Ivan Tavčar.

Visoko sodišče!

Zveza slovenskih zadrug ima danes iz konkurza zahtevati na glavnici 569.170 K 85 v cum sua causa, to je z vsemi interesi, kakor so bili pri konkurznem postopanju likvidirani. Cela pasiva znašajo 748.000 K in če odbijete tisto diferenco, ki je ni bilo treba plačati, je plačala Zveza 569.000 K v gotovem cesarskem denarju.

Zato je naravno, dasiravno je moj položaj zelo mučen, da se nahaja Zveza v nekakem silobranu in da napenja vse svoje moči, da teh vsot ne izgubi, ker končno Zveza sama ni vedela, kaj bi bila morala storiti, če bi bila ves ta denar izgubila. Zato se moram jaz poslužiti svoje pravice, da ne govorim samo o privatnih pravnih zahtevah, marveč se dotaknem tudi vprašanja krivde obtoženca. Dokazati mi bo, da je Zveza upravičena staviti odškodninske zahteve, ki jih bom stavil v imenu Zveze.

Danes gre za uporabo \$468. k. z. Obtožba se opira na dve točki tega določila in jaz se hočem pečati z obema točkama. Jaz stojim na stališču, da upravičene eventualna obškodba tudi odškodninske zahteve. Po obstoječem zakonu so pri zadrukah za pregreške odgovorni funkcionarji, ki imajo skrbeti za poslovanje zadruge. O tem sploh ne obstoja dvom. Kakor vsak drug kridar, morajo torej tudi današnji obtoženci dokazati, da je konkurs bil posledica samih nesreč in da te nesreče tudi niso bile provzročene po kridarstvu. Poleg tega bi bili morali dokazati, da je polom nastopil tudi brez vsake krivde obtoženca. V tem pogledu je krivda lahko pozitivna ali negativna, pozitivna v tem oziru, da se pokažejo

dejanja, ki so provzročila krivdo, negativna pa tudi v opuščanju.

V tem pogledu bom v kratkem naštel tiste momente, ki so bili po moji sodbi odločilni in ki govorijo za krivdo vseh obtoženca, posebno pa za krivdo prvega obtoženca Lenarčiča.

Eno stvar je treba naglašati, da zastopstvo »Agro - Merkurja« in Zveze ni imelo prav nobenega občutka, da gospodari s tujim denarjem, zaupanim temu zavodu. Ne strinjam se z državnim pravdnikom, ki hoče zvaliti vso krivdo na najmlajšega izmed obtoženca, na dr. Žerjavo. On je prišel z visokih šol z isto napetostjo in z vsemi onimi idejami, ki smo jih mi kot mladi ljudje tudi prinesli s seboj. Pravim pa, da je bila krivda v tem, da ni bila zadosti razvita zavest, da gre za tuj denar. Ta moment naglašam zlasti proti prvemu obtožencu, ki ni več v tako mladostnih letih, ki ni jurist, marveč trgovec in bi bil moral imeti dosti pojma o takih kupcijah. Tista njegova tragična krivda, ki končno poišče povsod, — tudi v tragediji, svojo žrtev, se je pričela z ustanovitvijo »Agro - Merkurja«, ko se je prvič spozabil, da je posodil svoje ime kot načelnik Zveze, tudi načelnika »Agro - Merkurja«. Načelnik Zveze ni imel ustanoviti »Agro-Merkurja«, poleg tega pa še brez sklepa, da se to sme zgoditi. S tem se prične velika krivda načelnika Zveze.

Gospodje sodniki, jaz sem prepričan, če bi bil načelnik »Agro-Merkurja« kdo drugi, kakor Lenarčič, da bi ne bilo moglo priti do takega poloma in posebno ne do onega neusmiljenega mesarenja premoženja Zveze, ki mu je bilo izročeno administracija Zveze. Že v tem vidim eno glavnih krivd načelnika Zveze.

Da je bilo načelništvo krivo konkurza pa izhaja tudi iz tega, da je izročil »Agro - Merkur« tako nevarne posle, kakor je blagovni promet, rokam ljudi, ki niso imeli izkušenj. To je enako, kakor če bi hotel jaz delati iz ilovice zlato in zapeljal ljudi, da bi mi verjeli, končno pa bi rekel, da sem bil nezmožen alchimist. One, ki so privabili lahkoverno množico in ji izdajali denar, zlasti pa prvoobtoženca, zadene krivda pri slabi izbiri pomožnega osebja, v tem obstoji pregrešek, ki ustanavlja takozvano culpa in eligendo. Če nastavim tako osebo, zadene krivda mene. V tem oziru so imeli obtoženci nesrečno roko. Za svojo filijalko v Trstu so si izbrali Cohena. Poglejmo si moža. Jaz za svojo osebo ne vem, če bi mu zaupal konbo jajec, da mi jih pošteno in vesno proda. Potem pa, ali ni znano po celi Avstriji, kako grozovito polzek je trg v Trstu. Tam postaviti na zaupno mesto moža, kakor je on, je gotovo pregrešek. Podana pa je tudi ista krivda glede Zelenika, kar je videti na prvi pogled, nadalje glede Sušteršiča, ki so vsi taki ljudje, da bi vsak napol razsoden človek moral vedeti, da bodo porabili vsako priliko, da bodo storili, kar je v njih interesu.

Cela zadeva pa je prišla v akuten stadij, ker je začel izvrševati odbor narodno - napredne stranke nagajati in vrtati. Če se ne motim, je ravno Lenarčič v ekskluzivnem odboru izjavil, da so vsi dolžniki »Agro - Merkurja« prima kvalitete. Prinesel je s seboj tudi imenik dolžnikov in jaz sem odprl knjigo. Takoj na prvi strani sem bral ime Franciške Arh z Jesenic, ki je bila dolžna kakih 4000 K in o katonih se pač ne more reči, da bi bila na Gorenjskem ena izmed onih, ki bi imela z ekskluzijami najmanj opraviti. Tudi o Quarantotu vemo, da ni ravno prima dolžnik. In Šentjanska premogopna družba! Saj je sama obremenjena z več kakor 1 milijonom kron. Noben človek bi ji ne dal kredita, če bi se ne zavezale osebe, ki so znane kot premožne. Tako kreditiranje je bilo kratkovidno.

Najhujiši očitke pa, ki ga dvigam proti prvemu obtožencu, je tisto vedno in neprestano preziranje zakonskih predpisov za zadruge. Ti predpisi natančno predpisujejo, da se mora vsaka kupcija rešiti v sejah načelništva in da se morajo o teh sejah voditi zapisniki. Če bi se mi ugovarjalo, da je to sama formalnost, opozarjam samo na sledeče: Ves naš notarski red je v svojem bistvu formalnost, te formalnosti pa so v obrambo in v varstvo pravic. To opuščanje je po mojem mnenju najhujiša culpa, ki zadene obtoženca. Saj smo videli, kako se je vse to godilo. Dr. Žerjav je to prav dobro slikal. Najprej so stopili možje skupaj in so rekli: Saj ni treba sklicati nobene seje načelništva Zveze, saj imamo itak mi večino. Postavili so se v en kot in so sklenili, da da Zveza »Agro-Merkurja« kredit. Potem so šli v drugi kot in so napravili ravno tako sejo »Agro - Merkurja« ter sklenili,

da sme »Agro - Merkur« sprejeti ta kredit.

Če je tako postopanje dopustno za načelnika obeh zadrug, je ravno veliko vprašanje. Na ta način so se pulila Zvezi peresa, kakor zaklani kurti. V tem leži krivda, da se niso držali formalnega postopanja, ki je bilo zakonito predpisano, in to je eden prvih pravnih razlogov, da zahtevamo odškodnino.

V druge momente se ne bom spuščal. Krivda je tudi ta, da se je delalo brez vednosti načelnika, posebno ker je bilo znano, da je začel »Agro - Merkur« svoje poslovanje s 1050 K.

Eno pa naglašam: Absolutno izključeno je reči, da je bil Lenarčič samo častni funkcionar. Mogoče je, da je kdo častni funkcionar pri kaki čitalnici ali pri kakem športnem društvu, če pa prevzame kdo načelništvo kake zadruge, mora svoje posle tudi z vso vestnostjo izvrševati. Tudi izgovor, da ni vedel, kaj se godi, ne velja nič, ker mora načelnik vedeti za vse. Če je imel preveč drugega posla, ga to ne opravičuje, da ni izpolnjeval svojih dolžnosti.

Se večjo pozornost pa je posvečati drugi točki. Po obstoječem zakonu je vsak, ki pride do zavesti, da je faliten, zavezan otvoriti konkurs. Po obstoječih predpisih je ena najvejših pregreh, če kdo zapelje v tej zavesti koga, da je kreditiratelj in ga spravi tako v nevarnost, da izgubi svoj denar. Jaz smatram za dokazano, da so januarja 1910 pri Zvezi in »Agro - Merkurja« vedeli, da je v Trstu stvar gnila, da se je ponesrečila kupcija z moko in da so bili napravljeni sklepi, ki morajo zadaviti »Agro - Merkurja«.

Tudi prvi obtoženec priznava, da je vedel za sklepe, bil pa je mnenja, da bo »Agro - Merkur« zaslužil 30.000 K. Vsak mora priznati, da je nespametno iskati tak dobiček, kjer je glavnica nekaj nad 1000 K. Januarja 1910 si je moral biti v svesti voditelj Zveze in »Agro - Merkurja«, da je bil »Agro - Merkur« pasiven in da se izguba iz koruze in pri moki ne bo dala več prikriti. Izvedenec je potrosil, da je razvidno, da je bil »Agro-Merkur« že takrat pasiven. V onem času se je priiskalo na Zvezo, da mora opustiti financiranje »Agro-Merkurja«. Zahtevala je to narodno-napredna stranka, v katere imenu ni bil »Agro - Merkur« ustanovljen, pač pa je bila v imenu narodno - napredne stranke ustanovljena Zveza slovenskih zadrug. Zahtevalo je to tudi nadzorstvo Zveze in dokumentarično je dokazano zlasti po izpovedi dr. Majarona, da sta že 2. decembra 1909 obljubila dr. Žerjav in Lenarčič, da ne bosta več financirala »Agro-Merkurja« iz sredstev Zveze. Lenarčiču to še v večji meri očitam. Tu se prične tragična krivda načelnika.

Vprašanje je, če si je bil takrat v svesti, da je bil »Agro - Merkur« faliten. — Pa oni pravijo, da so bili v silobranu. V takih stvareh pač ni silobrana. Na ta način bi se mogel disponent kake banke, če je vzel 50.000 K in jih zaigral na borzi, tudi izgovarjati, da je iz silobrana vzel še nadaljnjih 50.000 K.

Jaz pa pravim, da se je v zlic temu rabila napram »Zvezi« zvijača. Tajna knjiga je bila zvijača in ta zvijača ni nedolžna. Če bi se bilo mesece februarja 1910 reklo: Ustanovimo nove kupcije, ne naročimo novega blaga, ali pa: Pojdimo v konkurz, bi bilo to boljše. Takrat bi ne bilo nobenega vinarja terjatev, ki se nahajajo danes v tej tajni knjigi in bi se dolg ne bil zvišal za 346.036 K. Ves ta denar bi »Zveza« ne bila izdala. Končno bi tudi »Zveza« ne bila prišla do silobrana.

Ali je načelnik »Zveze« in »Agro-Merkurja« vedel za ta tajni način financiranja? Jaz moram po svoji vesti reči, da je vedel. Predvsem je namreč dokazano, da je bila denarna stiska velika in da so morali napenjati svoje močane, kako dobiti kredit. Če bi bili nastopili z odprtim vezirjem, bi jim nobeden ne bil dal kredita. Če pa načelnik ni vedel za to stisko, je njegova krivda. Poznal je položaj, vedel je, da dobiva »Agro-Merkur« tako velike vsote in zane-marjal je svojo dolžnost, če se ni brigal, od kod prihaja ta studenec. V tem oziru je važno, da je dokazano, da sta dr. Žerjav in Lenarčič prej obljubila, da bosta dobila denar od drugod. Da bi bil Lenarčič prepustil vso to skrb mlademu dr. Žerjavu, o tem me ne bo nobeden prepričal.

Za mene je tudi silno merodajno, da se pri taki zadruzi, ki je imela na skrbi 5 milijonov, od februarja pa do maja ni vršila nobena seja, in to ravno v času, ko so stvari stale tako nevarno. Še danes trdim, da je imel koncem januarja načelnik »Zveze« in »Agro - Merkurja« znanje, da dobiva »Agro - Merkur« denar od dveh zavodov, kar se čudovito vješa z resnico.

Končno pride še ona zadeva z garancijsko listino, ki se je baje pisala na zahtevo »Zveze«. Jaz slišim, da se govori s strani nekaterih mladih gospodov, da je »Zveza« provzročila polom »Agro - Merkurja«. Takrat, ko sem prišel v »Zvezo«, je bilo za mene kardinalno vprašanje, ali je tudi »Zveza« v položaju, da napove konkurz ali ne. »Zveza« je imela 4 milijone vlog in 1 milijon pri bankah izposojenega denarja. Mi nismo vedeli, kje bomo pokrili menice, katerih je prihajalo časih 20 na dan. Jaz sem moral vedeti, kako bomo vzdržali to krizo. Zato je tudi izključeno, da bi bili mogli čakati, ali bomo dobili za onih 600.000 K garancijo, ali ne. To očitano, da »Zveza« ni hotela čakati in da načelnik »Zveze« ni imel nobenega prijatelja več v Ljubljani, zavračam.

Ona garancijska izjava se je podpisala. To je v toliko važno, ker si je bil načelnik v svesti, da mora dati zapeljani »Zvezi« kako garancijo. Okoliščine so bile take, da se je izjava podpisala in da jo je Lenarčič prevzel, ko je bila podpisana. Konstatiram, da ta izjava v trenutku, ko je bila podpisana, ni bila več last prvega obtoženca in da je bila njegova dolžnost, da jo izroči. Najbolj mučen vtisk dela pač to, da danes prvooblaščenec glede tega dejstva pravi, da ne more ničesar drugega povedati, kakor da ne ve, kam je prišla ta listina. Iz tega je že razvidno, da cel milje ni bil dober.

Mimogrede naj omenim še eno afero. Čuli smo, da je še takrat, ko sem bil jaz prvič izvoljen v Zvezo, naš uradni Rozman šel v Budimpešto z legalnim pooblastilom Zveze ter angažiral Zvezo za 60.000 K. Rekel je, da je imel pooblastilo in naročilo se mu je, da to pooblastilo prinese. Tega ni storil. Registrirati sem se dal šele, ko sem dobil prepričanje, da se bo dolg plačal.

Iz navedenega izhaja, da so funkcionarji, zlasti pa prvoobtoženec, zanemarjali svoje dolžnosti ter so Zvezi odgovorni za ono ogromno škodo, ki jo mora trpeti. Položaj je danes tak, da bo imela Zveza 300.000 do 400.000 K terjati v denarju, ki je gotovo najdragocenejše materialno blago na tem svetu. Pri tem zahtevku se pa gotovo ne krši krščanska ljubezen do bližnjega in človeško prijateljstvo, če se Zveza drži tistega, pri katerem upa, da pride do pokritja. Zato stavim sledeče stvarne predloge:

I.

Obsojeni imajo solidarno povrniti »Zvezi slovenskih zadrug«:

a) na tako zvano tajno knjigo izdani znesek 346.036 K 66 vin. c. s. c., z obrestmi, kolikor so bili priglašeni in pripoznani;

b) znesek 229.140 K c. s. c. pa po odbitku v konkurzu izplačane kvote.

II. (eventualno).

Obsojeni imajo solidarno povrniti »Zvezi slovenskih zadrug« znesek 569.170 K z obrestmi, kakor so v konkurzu likvidirani — odbivši v konkurzu izplačano kvoto.

III. (eventualno).

Obsojeni imajo solidarno poplačati »Zvezi slovenskih zadrug« vse, za kar iz konkurzne mase ne bo dobila pokritja, ker je ta njena odškodninska zahteva v svojem temelju (dem Grunde nach) upravičena; glede zneska odškodnine se pa »Zveza« nakaže na civ. pravno pot.

Zastopnik konkurzne mase g.

dr. Sajovic

se pridružuje v polnem obsegu izvajanjem dr. Tavčarja ter stavi v imenu upnikov in članov k zahtevam dr. Tavčarja in dr. Schweitzerja sledeče dodatne zahteve:

Vsi obtoženci naj se v slučaju obsodbe obsodijo in solidum, da plačajo upnikom v 3. razredu odpadek 79.042 K 59 v s 6% obrestmi od 16. marca 1914 naprej, odštevši kvoto, ki se bo dobila iz konkurznega postopanja. Eventualno naj se obsodijo, da se danes še nelikvidirane terjatve 3. razreda v znesku 121.575 K 07 v s 6% obrestmi, odbivši iz konkurznega sklada dobljenih zneskov, likvidirajo. Članom povrnejo vso izgubo, katero bodo imeli vsled jamstva, izvzemši Elizabetni mlin, ki je zastopan po svojem lastnem zastopniku.

Zagovorniki.

Kot prvi je govoril zagovornik g. dr. Žerjava gospod

dr. Mandič,

ki je bil med razpravo prevzel tudi zastopstvo Cohena.

Iz njegovega temeljitega zagovora, ki je trajal nad dve uri, posnamemo samo glavne misli. Slika položaj dr. Žerjava, ki je zbolel, politične borbe in težkoče, govori, kako se je umikal voditelj in glavni faktor cele ideje Agro-Merkurja Lenarčič, tako, da je obviselo končno vse na najmlajšem. Na eni strani znan podjetnik, zelo maderjen in izkušen človek,

ki je dajal inicijativo za marsikatero podjetje, deželni poslanec, ki hoče ustvariti nekaj, kar utrdi njegov položaj, vsled česar ima politični in ob obojem tudi osebni interes, ustanovitelj Zveze, propagator ustanovitve Agro-Merkurja, ustanovitelj blagovnega oddelka Zveze, na drugi strani dr. Žerjav, še neizkušen, pač bistra glava, talentiran človek, ne pa gospodarski ženi. Lenarčič je duševni oče Agro-Merkurja, dr. Žerjav njegova desna roka. Ker Lenarčič ne more žrtvovati vsega svojega časa Agro-Merkurju, se žrtvuje dr. Žerjav. In sedaj razlika pred sodiščem: Lenarčič taji iz procesualnih ozirov, dr. Žerjav priznava prostodušno in odkrito.

Dr. Žerjav in Lavrenčič sta podala dne 2. decembra 1909 izjavo, da se bo Agro-Merkur emancipiral od Zveze. Kako bi bil to mogel izvesti dr. Žerjav brez Lenarčiča? Lenarčič je tudi vedel za Moravsko, da bi ne bil vedel o obsegu obveznosti proti Kočevski, je izključeno. Če bi bil dr. Žerjav vedel, da ima Lenarčič kake pomisleke, bi do takih manipulacij gotovo ne prišlo ali pa bi bil zahteval notarski akt.

Agro-Merkur pa tudi ni bil pasiven. Vse, kar je Agro-Merkurja zadelo nesreč, se je zgodilo brez vednosti dr. Žerjava. Disponent Cohen je sklenil z della Vedovo družabno pogodbo in tega ni naznanil v Ljubljano. Ko je to centrala v Ljubljani izvedela, je prišel dr. Žerjav takoj v Trst. Kar je dosegel tam nasproti prebrisnemu Italijanu, o katerem se je tudi dr. Vodušek izrazil ne posebno priporočljivo, zlasti ko ga je vprašal glede njegovega eventualnega sodelovanja pri sekvestraciji, se mora reči, da je bilo v interesu Agro-Merkurja in njegovih upnikov. Izguba je znašala vendar 45.000 K. Očitati se mu zato ne da: če ne bi bil sklenil kučijo, bi ne bila mogoča izguba, ker je vendar pri vsaki kupčiji tudi riziko. Pri prodaji ostalih vagonov koruze je bilo izgube 40.000 K, pa le, ker se je dosegla kompromisna pogodba, sicer bi bila izguba še večja in bi bila dosegla morda 100.000 K. Pri Vedovi, ki je dobil 50.000 K, obstoja odgovornost Vedove za to diferenco.

Kar se tiče moke, ni nič čudnega, če je Agro-Merkur kupil 144 vagonov. Sklenil pa je agenturno kupčijo. Cohen, kot upravitelj filijalk, je imel izpeljati to kupčijo. Kar se tiče pogodbe z Elizabetnim mlinom, je imel Cohen pogodbo, ki jo je sklenil dogovorno s centralo. Ko so se začele težkoče, ni imel Agro-Merkur drugega izhoda, kakor da se podvrže budimpeštanskemu borznemu razsodišču, katerega izrek bi bil zelo dvomljiv, ali pa poravnavo. Začela so se pogajanja, kar je bilo edino pametno in prišlo je do poravnave s Königom. Zakaj se ta poravnava ni podpisala in odposlala, je drugo vprašanje, dejstvo pa je, da se je pogodba ustmeno sklenila. Tudi Lenarčič je bil takrat zraven. Vse to je dokazano s pismom budimpeštanskega zastopnika mлина. Podpis je bil samo formaliteta.

Glede vprašanja, če so bile res nesreče krive poloma, se sklicuje na veliko množico moke, ki jo potrebuje Trst, na padanje cen in na previdne sklepe s peki, ki so morali plačevati svoja naročila vsak teden sproti, do čim je moral plačati Agro-Merkur Elizabetnemu mlinu tekom 4 tednov po izročitvi. Vsi sklepi so bili tudi pokriti. To je gotovo skrb dobrega trgovca. Peki pa so bili po kvaliteti tržaških pekov različni. Preveč Cohen ni naročal, če je prišlo na vsakega peka okrog dve vreči na dan, kar so morali plačevati ob petkih ob tednu. Agro-Merkur pa je oddajal na dan po 50 vreč. Razmerje na tržaškem trgu slika, kakor je že znano, ter se sklicuje tudi na priče.

Tudi glede izbire uradnikov ugovarja, ker je bil Cohen nastavljen prej v največji žitni trgovini, Zelenik dobro priporočen in Rožman enako od bivšega župana Hribarja. Pritožbe Zupančiča in Mittelsbacherja na centralo so izvirale samo iz tega, da jih Cohen ni priporočal za novoletno darilo.

Zastopnik se bavi nato z razmerjem med Zvezo in Agro-Merkurjem ter pravi, da bi bil konkurz tudi avgusta naravnost nezmisljen, ker bi bil prinesel še večje izgube. Naglašja še enkrat, da je dr. Žerjav zbolel dne 5. avgusta in da od tedaj za poslovanje ni več odgovoren. Po njegovi krivdi pa Agro-Merkur tudi ni prišel v konkurz, ker se je trudil konkurz preprečiti in je podpisal celo jamstveno izjavo, ki pa je potem izginila. V tem oziru se strinja z dr. Tavčarjem.

Priglašja končno ničnost postopanja, ker je državni pravdnik uvel del oktobra 1910 proti dr. Žerjavu preiskavo zaradi pregreška § 468, dne 2. septembra zahteval preiskavo zaradi zločina po § 199 f in končno eno leto pozneje preklical svojo za-

htevo brez pridržka ter pozneje obtožil dr. Žerjavo vendar po § 468.

Zagovornik g. dr. Mandić se bavi nato z zadevo Cohen ter prosi za njega milostno obsodbo z ozirom na neomadeževanost in preiskovalni zapor, dasi je kriv krive, nekriv pa obrezensčenja izvršbe in nezvestobe. Glede dr. Žerjave je prepričan, da ne more biti obsojen.

Razprava se je prekinila ob pol 7. uri zvečer ter se nadaljevala danes dopoldne ob 9. uri.

Razprava se je nadaljevala danes ob 9. dopoldne. Govori zastopnik gosp. Lenarčiča gosp.

dr. Tekavčič.

Vsi so navajali na klijenta Lenarčiča. Očitno se mu je, da je lagal in se skrival za hrbtom dr. Žerjave. To vse ni resnično. Nikdar ni dejal, da se je smatral samo za častnega predsednika. Delal je več, kakor vsak drug predsednik katerega denarnega zavoda. Ko je rekel dr. Tavčarju, da financirata dva zavoda »Agro - Merkur«, ni bilo še govora o Moravčah, ter Lenarčič ni mogel vedeti, da se bo to pozneje zgodilo. O kakem indirektnem financiranju pa ne more biti govora. Očita se Lenarčiču, da ni ob pravem času napovedal konkurza. Ko je izvedel za pasivitet, je takoj prepovedal vsako kupčijo. Da se je pozneje še prodajalo, za to ni več odgovoren. Očita se mu, da Lenarčič ni izpolnjeval dolžnosti po zadružnih pravilih. Neupoštevanje formalnosti ni bilo v nobeni vzročni zvezi s konkurzom. Dokazuje, da je Lenarčič po pravilih pravilno postopal, da je bil dr. Žerjav faktično predsednikov namestnik. Lenarčič je vedno odsvetoval od velikih lastnih kupčij. Kam bi prišlo trgovsko podjetje, če bi se predsednik ne mogel zanesti na uradnike in člane, zlasti dokazuje, da je imel Lenarčič vzrok, zapusti ravno dr. Žerjavu. Oskrbel je dobro knjigovodstvo in izvežbane uradnike. Kljub svojemu zaupanju pa je zahteval že po preteku pol leta bilanco, ki se je tudi napravila, ki je bila pravilna in je izkazovala celo nekaj dobička, ki bi bil pa večji, če bi se ne bile vpisale provizije že za prihodnje leto. Vzrok nesreče je bila premajhna iskrenost dr. Žerjave in dejstvo, da so se Lenarčič kupčije prikrivale. Govori o kupčijah z žlindro. Glede indirektnega financiranja obstoja razsodba, ki pravi, da gre pri tem za poskus varati. Lenarčič je zahteval bilanco za bilanco, ker se je hotel prepričati, če »Agro - Merkur« ni vendar pasiven. Sklicuje se na izpovedi gg. dr. Windischerja, Lillega in dr. Voduška, da je bil Lenarčič naganjan in da je kar ostrmel, ko je izvedel resnico. Glede jamstvene izjave za 150.000 K pravi, da ni hotel te poravnave, ker so se postavili vsi proti njemu.

Dalje je govoril za Bayra njegov zastopnik gosp. dr. Pirc, ki se je postavil na stališče, da Bayr ni bil niti delujoči, niti pravi član načelstva »Agro - Merkurja«, da vsekakor ni bil član načelstva, ko je šel »Agro - Merkur« v konkurz, ker je bil na obnem zboru izvoljen na njegovo mesto Menatti. Izstopil je iz načelstva in se formalno ni izvršilo samo zato, ker bi se bil moral vršiti takoj nato občni zbor, da se izvrši volitev enega člana.

Rožman se zagovarja sam ter zvrca vso krivdo na člane načelstva, on se je smatral samo za uradnika in tako so ga smatrali tudi drugi.

Državni pravdnik replicira prav kratko na izvajanja zagovornikov. Odgovarja mu dr. Mandić glede sklepov ter dokazuje, da »Agro - Merkur« ni bil pasiven januarja. Govori proti dr. Tekavčiču; prepričan je, da je vedel Lenarčič za financiranje. Dr. Tekavčič replicira dr. Mandiću. Dr. Savojec se protivi izvajanjem dr. Mandića, v kolikor se tičejo upnikov. S par besedami odgovarja še dr. Pirc, nakar proglasi predsednik ob 12. opoldne, da je razprava končana in da se razglasi razsodba danes ob 5. popoldne.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

50 kron globe ali 5 dni zavora je danes okrajno sodišče ljubljansko prisodilo »Slovenčevemu« redakterju in Finkovemu prijatelju Ivanu Štefetu v priznanje za lahko telesno poškodbo, ki jo je storil s tem, da je pomoči z dežnikom napadel in potolkel nekega visokošolca, ki sicer pripada klerikalni stranki, pa nima razumevanja za nazore in navade v Unionski kleti taboreče Štefetove frakcije.

Razne stvari.

* Vlom. V davkarijo v Kopyczynecu so vdrl tatovi ter odnesli iz blagajne okrog 20.000 K. Najbrže so to isti vlomilci, ki so vlomili prejšnjo noč v davkarijo v Limanovi, kjer so odnesli 25.000 K.

* **Železniški promet v Srbiji.** Iz Beograda poročajo: Danes so zopet začeli voziti na vseh železniških progah. Proge, ki so bile v dolgotrajni petdesetih kilometrov vsled poplavlav poškodovane, so zopet popolnoma popravljene.

* **Predzren roparski napad** se je izvršil na pošti v Freudenthalu. Dva zakrinkana moža sta stopila v sobo, premagala poštarja, ga uklenila in mu zamašila usta ter mu po hudem boju vzela revolver. Nato sta izpraznila blagajno, v kateri je bilo okrog 4000 mark in pobegnili.

* **Rodbinska tragedija.** Iz Prage poročajo: V Žižkovu je v sredo 26-letni drogist Josip Vodrážka ustrelil svoj taščo, težko ranil svojo ženo ter na to ustrelil samega sebe. Vodrážka se je še le jeseni poročil. Obljubili so mu okoli 1000 kron dote. Ker pa ni ničesar dobil, je prišlo do preprirov.

* **Predavanje francoskega generala v Bukarešti.** Iz Bukarešte poročajo: Tu se nahaja francoski general Pellissier, ki bo predaval o vojaškem čuvstvom francoskih vojakov. V mestu so nabiti očitni plakati z generalovo sliko, na katerih se naznačja, da se bo predavanja udeležil tudi naučni minister in francoski poslanik.

* **Stavke.** Iz Petrograda poročajo: Zaradi številnih slučajev obolenosti delavci so začeli skoraj v vseh tovarnah iz simpatije stavkati. Delavci so predvčerajšnjim zapustili delavnice, počeli revolucionarne pesmi ter nesoč rdeče zastave. Prišlo je do krvavih spopadov med delavci in policijo. Do dvesto oseb je bilo aretiranih. 80.000 delavcev stavka.

* **Tatinski kaplan.** Duhovniki so v zadnjem času postali menda specialisti kot tatovi dragocenih slik. Iz Poznanja poročajo: Kaplan samostana sakramentinar v Varšavi Wisniewski je bil odpuščen iz službe. Pred kratkim sta izginili iz samostana dve dragoceni sliki, ki predstavljata poljskega kralja Sobieskega in njegovo soprogo. Sliki je bil ukradel kaplan.

* **Obsojeni revolucionarni dijak.** Petrograško sodišče je 31. marca izreklo razsodbo v kazenskem procesu proti članom revolucionarne organizacije, večinoma srednješolcem v starosti 17 do 23 let, ki so prirejali zborovanja v Wittmerjevi privatni šoli. Štiri obtožence so izgnali v Sibirijo, dva so obsodili v trdnjasko ječo od enega do dveh let, enega so oprostili.

* **Obhajilo sedemletnih otrok.** Iz Brna poročajo: Letos naj bi se v Brnu prvič vršilo obhajilo sedemletnih otrok. Okrajni šolski svet, češkar tozadevni rekurz je deželni šolski svet zavrnil, je naročil šolskim vodstvom, naj dobe od staršev učencev in učenk drugega in tretjega razreda ljudskih šol pismeno izjavo, ali naj gredo njihovi otroci v tej nežni mladosti k spovedi in obhajilu.

* **Krvavi ekscesi stavkajočih.** Iz Neapolja poročajo: Povodom stavke pristaniških delavcev je prišlo predvčerajšnjim zopet do krvavih spopadov med stavkajočimi in policijo, ki je hotela braniti delavce, ki so hoteli delati. Enega stavkajočega so ustrelili. Policija, ki so jo stavkajoči sprejeli s strelji iz revolverjev, je tudi streljala na množico. Na obeh straneh je bilo mnogo oseb ranjenih.

* **Napad na trdnjasko stražo.** Iz Strasburga poročajo: Ko je v petek okoli polnoči pozvonil zvonec pri vratih utrdb Kirchbach, je šel poveljnik straže, misleč, da se vrača poveljnik utrdb iz mesta, odprati vrata, je nekdo iz najbližje bližine ustrelil nanj. Kroga je nalahno zadela podčastnika. Ko je pa ta stopil par korakov od vrat dalje, da bi pogledal za napadalcem, je počil drugi strel, ki pa ni zadel podčastnika. Zasledili niso storilca.

* **Ruski špijon prijel.** Iz Heba poročajo: Blizu Gersdorf se je spustil na tla zrakoplov. Par minut nato se je pripeljal avtomobil s dvema pruskima častnikoma. Častnika sta sporočila orožništvu, da je pilot zrakoplova ruski špijon. Pilotu so prijeli in je ta izjavil, da se imenuje Dimitrij Filipov, da je iz Petrograda doma, da pa ni niti častnik, niti špijon. Vojaška komisija je konfiscirala zrakoplov ter oddala pilota vojaškemu sodišču.

* **Vohunstvo?** Iz Černovic poročajo, da je državno pravdnštvo odredilo v redakciji nekega tamošnjega rusofilskega lista hišno preiskavo ter zaplenilo več rokopisov in starejših števil listov. Ob istem času se je vršila hišna preiskava tudi v privatnem stanovanju urednika. Tudi v Sadgori izvršila se je stroga hišna preiskava pri duhovniku Kysilewskemu in pri dveh dijakinjah s telesno vizitacijo. Najbrže iščejo zopet vohune in veleizdajalec.

* **Krapinske Toplice** bodo letos od 1. maja spojene s postajama z novim avtomobilnim omnibusom enakega tipa kakor državni poštni avtomobili (s I. in II. razredom). Obenem

bo letos tudi otvoreno novo lužno kopališče. Izborna vojaška godba (18 mož), ki od 1. junija do konca avgusta da vsak dan dva koncerta pod osebnim vodstvom virtuoznega kapelnika kakor prejšnje leto.

* **Za velikonočno darilo našim bralcem** razpošilja tvorniška firma preprogarnica S. Schein, Dunaj, I., Bauernmarkt 10, 12 in 14, perzijsko risano preobleko za otomano ali divan »Mogul« 300 cm dolgo, 150 cm široko proti povrnitvi tkalnice za 7 K po povzetju proti vpošiljati te notice.

* **Iz malega raste veliko.** Pregovor, ki se najbolj uveljavlja pri hranitvi dojenca, zakaj z najmanjšo napako v otrokovi hranitvi se stavi njegovo življenje v nevarnost. Vestna mati pa daje zategadelj svojemu ljubljencu samo davnoznano, zanesljivo hrano, kakor n. pr. Nestléjevo moko za otroke, katero uživajo vsi otroci radi, jo izvrstno prenesejo in prebavijo. Poskušnje popolnoma zastopni pri H. Nestlé, Dunaj, I., Biberstrasse 6 k.

* **Sila mnogih ženskih bolezní** bi se bliskoma zmanjšala, ako bi vse dame vedele, da se velik del tega zla v glavni stvari shujša z nerednim telesnim odvajanjem. Prirodna Franc Jožejeva grenčica je že dolgo preizkušeno domače zdravilo, ki omili te težkoče. Kupica, združaj pred zajtrkom zaužita, tudi v zastarelih slučajih točno in brez bolečin uravna prebavo. Dvorni svetnik profesor Gustav Braun, 1883/84, dekan medicinske fakultete c. kr. dunajske univerze, izjavlja, da je pri obolenostih žensk večkrat in tudi z zadovoljujočim uspehom rabil Franc Jožejevo vodo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Telefonska in brzojavna poročila.

Borba za enakopravnost in njeni nasprotniki.

Dunaj, 4. aprila. Vsi današnji dunajski listi priobčujejo poročilo o intervenciji deputacije slovenskih notarjev pri justičnem ministru dr. Hohenburgerju in pri ministrskem predsedniku grofu Stürgku. »Neue Freie Presse« je natisnila dobesedno ves komunik, ki je priobčen v »Süd-slawische Rundschau«. Komunique je »Neue Freie Presse« dodala v posebnem članku komentar, ki mu je dala naslov »Jezikovnopravni naskok Slovencev« in v katerem pravi, da so sedaj Slovenci naperili svoj boj že proti nemškemu notranjemu uradnemu jeziku. Slovenci uspehi v tej borbi bi lahko imeli nevarne posledice, zato vlada ne sme tpeti, da bi na Kranjskem, Štajerskem in Korškem nastale takšne razmere, kakršne vladajo sedaj na Češkem. Končno pravi »Neue Freie Presse«, da je dobila z informirane strani (od justičnega ministra? Opomba uredništva.) obvestilo, da minister Hohenburger ni notarski deputaciji ničesar drugega odgovoril, kakor to, da bo njene pritožbe »einer eingehenden Prüfung unterziehen«, poslancu dr. Ravniharju pa ni na njegovo pritožbo glede Elsnerjevih fermanov ničesar drugega odvrnil, kakor da mu dotični slučaj niso znani. — Temu nasproti pa smo v položaju, da lahko na podlagi najnatančnejše informacije konstatiramo, da je justični minister dr. Hohenburger odkrito izrazil svoje začudenje, ko mu je poslanec dr. Ravnihar navedel posamezne, naravnost kričeče slučaje iz Elsner-Šturmove justične prakse. Ta vest je absolutno točna.

Kratke pesmi žalostni konec!

Dunaj, 4. aprila. Klerikalci so nedavno tega sporočili strmečemu svetu, da so započeli velikopotezno akcijo v obrambo pravic slovenskega jezika pri sodiščih. Zlasti gostobeseden je bil v tem oziru štajerski poslanec v Šusterskičem klubu dr. Karel Verstovšek. Toda ta lepo začeta pesem bo imela, kakor vse kaže, nad vse klaverno konec, kar se da sklepati iz te - le okolnosti: Kranjski deželni glavar dr. Ivan Šusterskič biva že več dni na Dunaju in je imel že opetovano dolge konference z ministrom predsednikom grofom Stürgkom. Splošno se je domnevalo, da so te Šusterskičeve konference v zvezi z akcijo v obrambo pravic slovenskega jezika pri sodiščih. Temu pa ni tako! Nemški dunajski listi namreč priobčujejo od slovensko-klerikalne strani vest, da Šusterskičeve konference niso v prav nobeni zvezi z započeto akcijo v obrambo slovenskega jezika, marveč veljajo samo lokalnim kranjskim deželnim zadevam; zlasti da se je dr. Šusterskič informiral glede baje nameravane ustanovitve italijanske pravne fakultete v Trstu potom § 14. in da je dobil v tem oziru povsem pomirljiva

pojasnila. — Po naših informacijah je ta vest resnična. Dr. Šusterskič je namreč pri ministrskem predsedniku grofu Stürgku urgiral sankcijo šolskega zakona in zakona o priklopljenju Spodnje Šiške k mestni občini ljubljanski. Povsem jasno je, da bo vodja slovenske klerikalne stranke tudi to pot kakor vselej eminentno narodno akcijo v obrambo slovenskega jezika pri sodiščih prodal in izdal za skledico strankarske leče: za sankcijo šolskega zakona in za priklopitev Spodnje Šiške k Ljubljani!

Italijansko vseučiliško vprašanje.

Dunaj, 4. aprila. Italijanski delegati nameravajo v delegacijah spraviti v pretres italijansko fakultetno vprašanje. Italijani so proti ustanovitvi pravne fakultete potom § 14. in zastopajo stališče, da se naj ustanovi potom običajne naredbe, ker gre samo za obnovitev že obstoječe fakultete, ki se naj premesti na Dunaj. — Vlada je italijanske poslance obvestila, da merodajni krogi ne nasprotujejo takšni rešitvi.

Resen konflikt.

Milan, 4. aprila. Iz črnogorskega pristanišča poročajo o resnem konfliktu. Radi malenkostnega prepira je ustrelil neki črnogorski pomorščak s službeno puško dva italijanska mornarja na krovu parnika »Penzeta«. Eden teh mornarjev je med vožnjo v Bar umrl.

Rusija.

Petrograd, 4. aprila. V včerajšnji seji je gosudarstvena дума sprejela osem, od vojnega ministra predloženih zakonskih predlogov.

Petrograd, 4. aprila. »Riječ« poroča, da se bodo v kratkem izvršile v ministru spremembe. Imenovan bo najbrže Bark za trgovskega ministra in minister za promet Ruhlov za finančnega ministra.

Rochettova afera.

Pariz, 4. aprila. Zbornica je vzela po burni debati poročilo komisije v Rochettovi aferi z vsemi glasovi na znanje, obsodila vpliv finančnih krogov na administracijo in izrazila potrebo zakona o inkompatibiliteti med položajem ministrov in finančnikov.

Dogodki na Balkanu.

Albanija.

Drač, 4. aprila. Makedonci in prebivalci Epira so se zadnje dni zbrali okrog Korice ter napadli albanske hiše. Holandski major Reuler se je omejil na obrambo. Albanci niso bili na napad pripravljeni in so vstali pri napadu majorja Reullerja težko ranili. Zavzete Korice po vstajih se pričakuje. Okoliški mohamedanci so poskušali braniti mesto, vendar se jim to ni posrečilo. Tudi v drugih mestih južne Albanije so vstajši napadli albanske garnizije.

Vstaja v Epiru.

Dunaj, 4. aprila. Iz Drača in Valone prihajajo vznemirljiva poročila o vstaškem gibanju v Epiru. Pri Teleniju, Traskeru, Leskoviki, Koloniji in Korici se vrše krvavi boji. Sveti bataljoni so opremljeni, kar najbolje in imajo v zadnjem času tudi prav dobro oskrbljeno saniteto, v kateri delujejo grški zdravniki iz Janine. V teh bataljoni je veliko števil regularnih grških vojakov. Vstaške kolone prodirajo zmagonosno na vse strani in korakajo baje že proti Valoni. Ministrski svet v Draču je vsled vznemirjajočih vesti popolnoma brez glave. Knez Wied se je že obrnil na zastopnike Avstro - Ogrske in Italije za pomoč. Minister zunanjih del grof Berchtold je na to prošnjo postal ostalim velesilam cirkularno noto, v kateri predlaga energično skupno akcijo Evrope proti vstašem

v Epiru. Brzojavna zveza med Valono in Korico je pretrgana.

Rim, 4. aprila. »Agenzia Stefani« poroča, da so Albanci v Epiru prišli v ofenzivo ter pri Korici prisilili grške čete, da so se udale. Nad Korico vihra baje že bela zastava.

Dunaj, 4. aprila. V informiranih krogih zatrjujejo, da velesile ne bodo intervenirale v Epiru, marveč da prepuščajo knezu Wiedu, da uredi razmerje med Albani in Epiroti, kakor hoče.

Romunska.

Bukarešta, 4. aprila. Romunski prestolonaslednik s soprogo in princ Karel ostanejo na željo carja do 9. aprila v Petrogradu. Takoj ko se vrnejo domov, pride v Bukarešto grški prestolonaslednik, katerega bodo oficijalno sprejeli. Na meji ga bo sprejel ministrski predsednik Brati-anu. Zaroki grškega prestolonaslednika s princezino Elizabeto bo prisostvoval tudi neki ruski veliki knez.

Vstaja v azijski Turčiji.

Carigrad, 4. aprila. Pleme divjih Kurdov v azijski Turčiji se je uprlo. V Bitlisu so neprestano na dnevnem redu krvavi boji med Kurdi in turškim vojaštvom. Kurdski vodja Malas se je proglasil za sultana vseh Kurdov. Mnogo Kurdov je zbežalo v ruski konzulat v Bitlisu. Ruski konzul se protivi, izročiti upornike turškim oblastnjam.

Mesarji na Kranjskem

prirede

dne 8. aprila t. l. veliko zborovanje v zadevi varstva stanovskih interesov.

Shod se bo vršil

ob 3. uri pop. v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

Današnji list obsega 20 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Za prebivalce mest, uradnike itd.

Proti težkočam prebavljanja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega duševnega dela je upravn neobhodno potrebno domače zdravilo pristni »Moll-ov Seidlitz prašek«, ker vpliva na prebavljanje trajno in uravnavno ter ima olajševalen in tipilen učinek. Skatljica velja 2 š. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJU, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Moll-ov preparat, zaznamovan z varnostno znanko in podpisom. 3 25

Posledice zime. Letošnja stroga zima ima za posledico veliko število obolenosti sopil. Tudi spomladanski viharji so kataralikom, nadušljivim in na emfizi bolnim jako nevarni. Izborne, od odličnih zdravnikov priznane zdravilne uspehe dosežejo pri teh obolenostih gleichenberški zdravilni vrelci. Emin in Konstantinov vrelc celo pri zastarelih katarih delujeta slez razkrajajoče in olajšujoče, prvi vrelc je milejši in ga odreja zvečne pri občutljivejših bolnikih. Iz močnejšega Konstantinovega vrelca se po izpuhtevanju pridobiva tudi vrelska sol ki se za inhalacije rabi z izbornim uspehom.

Vzorci franko modnega blaga kakor

ZEFIRJA

batista, platna platnena in bombažasta blaga razpošilja V. J. Havlicek & brat Lazne Podbrady, Čelko, Plzeň, tekoj.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Vojteh Vidmajer, zavar. uradnik, naznanja v svojem in v imenu svojih dveh sinov Ljubomila in Danimira svojim dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, prežalostno vest, da je njegova preljubljena žena, mati, sestra in teta, gospa

Elvira Vidmajer roj. Rotter

po dolgi in zelo mučni bolezni, v petek ob pol 11. uri po noči, previdna s sv. zakramenti, v najlepši dobi preminula. Pogreb predrage rajnice se vrši v nedeljo dne, 5. aprila ob 3/4 5. popoldne iz hiše žalosti, Čopova ulica št. 21., na pokopališču k sv. Križu. Sv. maša zadušnica se bo služila v cerkvi sv. Petra. Predrago rajnico priporočamo v pobožno molitev in blag spomin!

V Ljubljani, dne 4. aprila 1914.

1323

Prvi slovenski pogrebni zavod Josip Turk.

Največja zaloga

sukna

za vsakršna moška oblačila izvršne kvalitete po brezkonkurenčnih cenah

priporoča

manufakturna trgovina

J. GROBELNIK, Ljubljana

Mestni trg šte. 22, nasproti lekarne.

Kupi se
hišica

s sadnim vrtom in dobro pitno vodo, v bližini Celja.

Naslov pove upravnštvo »Slov. Naroda«. 1240

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo

in

zaloga štedilnikov

se nahaja: 172

Ambrožev trg šte. 9.

RADIUM

STRAPAZ-IN TKANINE

tovarne B. SPIEGLER in SINOVI Hrenov

so izdelane iz najfinejša Amerika-prele, ter v lepoti in trpežnosti neprekosljive. Imajo prednost, da ostanejo v perilu snežnobele ter so znatno ceneje kot konkurenčni izdelki. Dobivajo se v poljubni širjavi in debelosti za vsakršno živотно ali posteljno perilo

v manufakturni trgovini

J. CIUHA, LJUBLJANA

Pod Trančo.

Zahtevajte vzorce za pralne preizkušnje.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin
balzam RIA Vaših kurjih oces, bradavic,
otičancev ne odstrani v 3 dneh
brez bolečin. Cena lončka z ga-
rancijskim pismom 1 K. 3 lončki
2 50 K. Kemeň, Kaschau (Kassa) L. Postl.
12/736 Ogrsko. 628

Moški in ženske, ki so pri
bolezni sečne cevi

(iztok svež in zastaran) brezuspešno po-
skušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo
brezplačnega pojavnika o popolnoma ne-
škodljivem, povsod lahko izvršljivem
zdravljenju v zaprti kuverti, brez vsakega
nataska. Ozdravljenje v okoli 10 dneh.
Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti
znesek nazaj. 4564

Dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 83.

(Bez. Frankfurt-Oder.)

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi du-
najska ali budimpeštanska razpošiljalnica,
v izogib vsem carinskim neprilikam.

A. Hauptmann-a nasledniki

A. ZANKL SINOVI

LJUBLJANA.

Tvorница kemičnih barv, lakov in firnežev, priporoča:

Oljnate
barveSuhe
barveEmajlne
barveFasadne
barve

Marijin trg št. 1.

Vse vrste:
„ firnežev, „
„ čopičev, „
„ lakov, „

Mavec
(Gips)Olje za pode
in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje: 131

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastonj!

Ceniki zastonj!

Za moške in ženske.

Brez vbrizgavanja

v nekaj malo dneh celo najbolj zanemarjene točke bolezni sečne cevi ozdravi

Ursin-Tecton.

1 škatlja s 100 kroglicami K 5--

Za popolno ozdravljenje zadostujeta 2 škatli. Izdelovalec: The Ursin Chemical Co., London.

Naroča se v glavni zalogi:

E. LEDERER, lekarnar, BUDAPEŠTA IV., Museumring 21.

Contrheuman

Contrheuman

Contrheuman

Contrheuman

je racionalno in učinkovito sredstvo.

mnogi ga zdravniški rabijo v premo- gih slučajih z naj- boljšim uspehom.

miri revmatične- protiske in nevral- gične bolečine, od- stranja čut goma- zenja na vseh mestih in oteklin v členkih.

se zaradi točnega učinka čimdalje bolj rabi.

Ne dajte si vsiliti kakih nadomestil.

Lonček K 1--

Ako pošljete naprej K 1 50 dobite franco 1 lonček
5-- 5 lončkov.
9-- 10 lončkov.

Izdelovanje in zaloga

B. Fragnerja lekarna

c. kr. dvorni dobavitelj.

Praga III., št. 203.

Pazite na ime izdelka in izdelovalca.

Zaloga v lekarnah.

Če gospodinja ne ve,
katero primes naj vzame
k zrnati kavi, naj
poskusi Kathreinerjevo
Kneippovosladno kavo.

Popolnoma bo
zadovoljna.

Pri poskusu je paziti, prosim, na
predpis za kuhanje. Dobi se povsod.
Kdor hoče kaj natančnejšega čitati
o tej kavini pišči, naj piše Kathrei-
nerjevim tvornicam za sladno kavo
d. dr., Dunaj I., Annagasse št. 8.

Sta.

2.

Prosim ne zamudite prilike si ogledati — krasne izložbe —
v novo prenovljeni modni trgovini za gospode in dame

T. Eger, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 2.

Posebno se opozarja na ravno kar dole krasne modne
pomladanske novosti za ženska oblačila, okraske rseh
vrst, kakor tudi drugih ličnih modnih novosti kot: Jabouta, čipk,
čipkastih ovratnikov, svilenih trakov, najmodernejše
svile, finih modernih gumbov, stensnikov itd. Za gospode

krasne kravate, srajce, ovratnike, zapestnike, noga-
vice itd. Vedno velika izbira po najnižjih cenah. Pismeno naročeno
blago za gg. krojače in šivilje na deželi odpošiljam takoj z obratno
pošto. 1115

Za obilen obisk se priporoča s spoštovanjem

:: Modna trgovina J. EGER ::

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 2.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dolžniška glavnica 8.000.000 kron.

152

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fondl okroglo 1.000.000 kron.

Poslovalnica l. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižico in na tekoči račun

4 1 0
2 2 0

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1 0
2 2 0

vseh vrst po dnevnem kurzu.

Glavno zborovanje južno-štajerskega hmelnjarskega društva

dne 22. marca 1914 v Žalcu.

I.

Glavno zborovanje je bilo prav dobro obiskano. Ob pol 4. popoldne je društveni predsednik pozdravil došle hmelnjarje, otvoril glavno zborovanje ter pozval društvenega tajnika, da prečita poročilo o delovanju društva v minulem letu. Poročilo se glasi tako - Ie:

»Vsestransko pospeševanje najizdatnejšega vira blagostanju med Savinjskimi in njih sosedmi — vsestransko pospeševanje umnega hmelnjarstva, je velika naloga hmelnjarskega društva, ki deluje neumorno že 34. leto v dosegu tega cilja. Dasi morda prizadevanje društvenega vodstva ni še ustreglo vsem željam posameznih hmelnjarjev, dasi bi morda bilo to ali drugo lahko drugače, kakor je, vendar si je društveno vodstvo v svesti, da je vestno delovalo in storilo vse v spoštljivost in okrepitev hmelnjarstva.

Delovanje hmelnjarskega društva je dvojno, in sicer na znotraj in na zunan. Prvo obsega med drugim tudi rešitev odlokov in dopisov c. kr. poljedelskega ministrstva, raznih c. kr. kmetijskih družb, trgovskih in obrtnih kamor, raznih tu- in inozemskih hmelnjarskih društev, inozemskih konzulatov in drugih strokovnih organizacij. Poglavitno delo hmelnjarskega društva na zunan je pa reklama, katero dela društveno vodstvo po vseh strokovnih časopisih, ki izhajajo v Avstriji, v Nemčiji in na Nizozemskem v ta namen, da opozori hmelnjske trgovce in pivovarje na naš izborni proizvod. Takšnih reklamnih poročil je društveno vodstvo v minulem letu sestavilo in objavilo 17; samo ob sebi se razume, da so poročila popolnoma objektivna in resnična; vse pretiravanje v tem oziru bi bilo le v škodo hmelnjarstvu.

V zadevi reklame na zunan in tudi glede pospeševanja umnega hmelnjarstva med domačini, je društveno vodstvo s prireditvijo hmelnjske razstave v Žalcu od 14. do 21. septembra m. l. napravilo velik korak naprej in z razstavo, ki je sicer povzročila obilo truda in tudi stroškov, doseglo v polni meri zaželjeni namen. Razstava sicer ni bila kaj mnogobrojno obiskana, vendar so si jo ogledali vsi, tu navzoči hmelnjski trgovci in prekupci, kateri so se o njej prav laskavo izrekli; ogledalo je razstavo pa tudi precejšnje število — zavednih hmelnjarjev. Neki tuj kipec, ki je prvokrat prišel k nam hmelj kupovat, se je povodom hmelnjske razstave društvenemu tajniku nasproti dobesedno tako - le izrazil: »Dass Süddeutsche einen so schönen Hopfen produziert, dass hätte ich mir nicht vorgestellt; von nun an will ich alljährlich zu Ihnen kommen und meinen Bedarf hier decken!« — to se pravi: »Nisem si mislil, da pridelujete v južnem Štajerju tako lepo blago; od sedaj hočem vsako leto priti k vam in tu nakupiti hmelja, kolikor ga potrebujem!« Te velepomembne besede je sprejelo društveno vodstvo tudi v svoje letno poročilo, da se tako ohranijo bodočnosti.

Hmelnjska razstava v Žalcu pa ima kot nadaljni uspeh še zabeležiti dejstvo, da je vsled poročila o prireditvi in poteku razstave v »Allg. Brauer- und Hopfenzeitung« — Nürnberg, neka pivovarna blizu Hamburga naročila pri naši »Hmelnjarni« dve originalni bali (à 160 kg) pristnega, torej oznamovanega, signiranega ali haliranega in prepariranega hmelja. Tej naročbi se je tudi takoj in najskrbneje ustreglo. Prvokrat je torej šel savinjski hmelj pod svojim praviim imenom v svetovni promet, kar je za obstanek in nadaljni razvoj našega hmelnjarstva največjega pomena.

Kakor znano, se je namreč iz hmelnjarskega društva pred 14. leti po posebnem prizadevanju našega gosp. župana Josipa Sirca izcimila pod imenom »Hmelnjarna«, I. štajerska zadruha za prepariranje in basanje hmelja, katera je za naše hmelnjarstvo neobhodno potrebna in katera tudi izbornu uspeva.

Nadalje je hmelnjarsko društvo po večletnem prizadevanju v minulem letu ustanovilo takozvano »Hmelnjsko oznamovalnico« (Hopfensignierhalle), to je zavod, kateri pod nadzorstvom c. kr. okrajnega glavarstva Celje uradnim potom potrjuje pristnost in izvirnost savinjskega hmelja. Funkcionarjem tega novega zavoda so bili izvoljeni in od c. kr. okrajnega glavarstva v Celju

zapriseženi sledeči gg.: Josip Sirca, kot predsednik; Karel Janič, kot podpredsednik; Anton Petriček, kot uradnik in Franc Piki, kot oznamovalni mojster. Kakor že povedano, je stopil ta novi zavod o božičnem času minulega leta prvokrat v akcijo; dal Bog, da bi se to delo v bodoče prav oblikovalo.

Prirejena hmelnjska razstava je bila pa tudi vsem obiskovalcem v poduk in spodbujanje in marsikateremu novincu je bilo treba vso umno hmelnjarstvo v kratkih potezih razpravljati.

Tudi delovanje hmelnjarskega društva na znotraj je prav veliko in velepomembno; društveno vodstvo si namreč z vsemi sredstvi prizadeva, pripraviti hmelnjarje, da zamore edinole lepo, skrbno obrano, pravilno posušeno in spravljeno blago. Savinjsčanom ohraniti hmelnjarstvo kot najizdatnejši vir blagostanja. V to svrhu prireja hmelnjarsko društvo na različnih krajih hmelnjskega okoliša poučne shode, na katerih se razpravlja teoretično in tudi praktično o umnem hmelnjarstvu; društveno vodstvo podaja posameznim hmelnjarjem potrebna pojasnila ustmenim ali pisanim potom, opozarja hmelnjarje potom lepakov na pravilno in lepo obiranje in spravljanje hmelja, priporoča razna sredstva v zatiranje škodljivcev hmelnjske rastline itd. — Žalibog, da je oblikovalo vse prizadevanje še kakor »bob v steno«, vedno in vedno se še najdejo hmelnjarji, kateri le po svoji lastni glavi in po svojem prepričanju delajo in so gluhi za vsak poduk. V minulem letu je društveno vodstvo na 16 krajih priredilo poučne shode, kateri so bili vsi prav dobro obiskani.

Kakor znano, nabira in izdaja c. kr. poljedelsko ministrstvo statistične podatke skoro vseh poljskih pridelkov; kar se pa teh podatkov glede hmelja tiče, se mora reči, da so bili skrajno pomanjkljivi in nerresnični. Medtem, ko pridelujemo v normalnih letih tudi do 18.000 met. stotov hmelja, je izkazalo poljedelsko ministrstvo le 2000—3000 met. stotov, kar povzroča za naše hmelnjarstvo prav slabe posledice v trgovskih in pivovarstvenih krogih. V dosegu resnične hmelnjske statistike je namreč c. kr. kmetijska družba za štajersko vsled ukaza c. kr. poljedelskega ministrstva priredila v minulem letu potom občin in zaupnih mož in z nemalo pomočjo hmelnjarskega društva posebno štetje hmelnjskih rastlin celega okoliša. Iz števila in starosti rastlin se je potem sklepalo na množino pridelanega hmelja. Pa, kakor smo od osrednjega odbora izvedeli, pa tudi ta komplicirana pot ni dovela do zaželenega cilja — kar smo itak naprej vedeli. Ko je bila železniška proga Celje-Velenje še v upravi Južne železnice, takrat je hmelnjarsko društvo vsakoletno množino pridelanega hmelja v Savinjski dolini na ta način izvedelo, da so mu vse postaje od Celja do Velenja vsled prošnje društvenega vodstva na ukaz ravnateljstva Južne železnice poslale množine na posameznih postajah naloženega hmelja. To je povzročilo hmelnjarskemu društvu kakih 80—100 K stroškov, a podatki so bili vsaj zanesljivi. Ko je pa upravo železnice Celje - Velenje prevzela c. kr. državna železnica, pa društveno vodstvo ni več dobivalo zaželenih podatkov, in sicer z motivacijo, da je to neka trgovska tajnost (!) Poljedelsko ministrstvo izdaja in objavlja napačne statistične podatke v škodo hmelnjarjev, železniško ministrstvo jih pa smatra kot tajnost. To je pravi, pristni avstrijski birokratizem!

Iz dosedaj navedenega in opiraje se na druga letna poročila se smelo trdi, da je hmelnjarsko društvo v 34. letni dobi svojega obstanka v proseku umnega hmelnjarstva marsikaj koristnega ukrenilo in tudi marsikaj doseglo. Uspehov tega delovanja so deležni vsi hmelnjarji, brez izjeme, dasi v zahvalo hmelnjarskemu društvu za vse pridobitve dokumentira le kakih 100 in nekaj več hmelnjarjev na ta način, da mu plača letnino, katera znaša neznatni znesek 2 K. — Prav ironija proti milijonom, katere hmelnjarstvo vsako leto doprinaša Savinjsčanom. Veliko sto in tisoč je hmelnjarjev, kateri poznajo društvo le takrat, kadar so v sili in zadregi — za drugo mu pa obračajo hrbet in zabavljajo čez njegovo delovanje. — Hmelnjarsko društvo je imelo lani 134. leta 1912 pa 206 plačujočih udov. Prejšnja leta pa je imelo društvo po 70, 80 in 90 udov. To je sramotno za Savinjsčane! — Vsled tega je društvenega tajnika pri sestavi tega poročila obhajala neka otožnost, katero je pa vsaj za nekaj časa pregnalo pismo s priloženo vsoto 18 K, katero je gosp. Ivan Narakis, izdelovatelj sodavice in hmeljar na Zgor. Ložnici poslal in prijavil obenem pristop deset novih udov Ložničanov. Čast in hvala zavednemu hmelnjarju, kakršnih si še več želimo.

Bodi tudi danes ob priliki glavnega zborovanja povedano, da nabrana letnina komaj zadostuje v pokritje brzojavnih pristojbin in za naročnino nekaterih časopisov; ako bi vlada ne podpirala društva, bi le to že bilo zdravno razpadlo. Državna podpora društvu je tudi dokaz, da vé c. kr. poljedelsko ministrstvo ceniti njegovo delovanje in da je s tem delovanjem tudi zadovoljno.

(Nadaljevanje in konec na 11. strani.)

Redilnost in zdravilnost

ribjega olja je splošno znano, prav kakor dejstvo, da se malokateri človek premeta, uživati to težko prebavno olje neprijetne slati. Kdor torej poseže po Scottovi emulziji za ribje olje, ne pride nikdar več nazaj na navadno ribje olje, saj je ta izdelek tako blagosloven in lahko prebaven, da dela njega uživanje veselje starim in mladim. Zraven pa je še omeniti, da Scottova emulzija iz ribjega olja s sestavinami prekaša navadno ribje olje na redilnosti in izravnosti in je torej pri odraslih in otrokih povsod na mestu, kjer je treba čvrsto okrepiti: po prehlajenju, oslabeleostih, otežkočenem dobivanju zob, pri prenežni rasti kosti pri otrokih, po boleznih, shujšanju itd.

Toda samo
Scottova emulzija
in nobena druga!

Cena: 30. g. steklenici 2 K 50 v. Dobiva sepo vseh lekarnah. Proti vplivnosti 50 v. v plamenih znamenih dobiti od trgovca SCOTT & BOWNE d. o. o. z. na Dunaju VII. stičevanje se na naš list enkratno vplivnost polskunje od kake lekarnice.

Najodličnejša konjakova znamka
Vilagoški

MARTY COGNAC

Zdravniško priporočen za krepljenje na želodcu in črevesu bolne, pri omedlevicah, žledčnih krčih, nagnjenju k bljuvanju, vročini in tuberkulozi. Izbornu sredstvo za porodnice in rekonescentne. 1011

V Aziji živi mogočen, izobražen narod, ki ima v svoji velikanski državi na lastni podlagi razvito visoko kulturo. Ako tudi posebnosti tega čudnega naroda služijo večkrat za cilj zasmehovanja, je vendar mnogo njih izrekov popolnoma logičnih in pravih, n. pr. ako povpraša Kitajec prijatelja, kako se počuti, pravi: »Kako ste zadovoljni z žledcem?« Nemoteno delovanje žledca jim je istega pomena, kakor popolno zdravje in popolno resničnost njih nazora lahko docela pripoznamo, saj je zdravje žledca tisto, od česar v veliki meri in v prvi vrsti zavisi splošno počutenje. Zatorej je na najmanjši žledodni neprilichnosti treba pravočasno paziti in jih odstraniti. Do stalnega uvrnjanja prebave vodi računa izbornega dr. Rose balzama za žledod iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnah. — Glej inserat. H.A.

KINTA

so splošno priljubljeni
ker so nedosežni v
teku in trpežnosti.
Blagovolite si jih
ogledati ali zahtevajte cenik.

Karel Čamernik & Ko.
Specijalna trgovina s kolesi, avtomobili, motorji in posam. deli
Mehanična delavnica in garaža
Ljubljana
Dunajska 11. št. 9—12

Kupujte in zahtevajte edino le
CIRIL in METODOV ČAJ
je najboljši.
Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.

Franc Kos Ljubljana,
Sodna ulica.

Podpirajte domačo industrijo!
Stare nogavice se
ceno podpletnjejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogavice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno. Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje.

Moderna ročna dela in material

M DRENK

Ljubljana, Kongresni trg 7.

Veznine — primerna darila
za neveste. — Predtiskarija.
Vezanje na roko in stroj.
Plisiranje.
: Zaloga telovadnih oblek. :

Visoko, moderno podoba, lepote linij, udobnost dajo samo
Warnerja Rust Proof

stezniki
(originalno amerik. izdelek).

Se pere kakor vsako drugo perilo, ne da bi se odstranile vloge. Za vsak kus se jamči.

Edina zaloga v Ljubljani:

Josipina Podkrajšek,
Ljubljana, Čevljarska ulica 2.

Priporoča moderne bluze, spodnja krila, damsko in moško perilo. Otroško higiensko perilo TETRA, šivalne potrebščine, kakor tudi vse druge modne predmete najb. kakovosti. Poštna naročila se izvršujejo točno!

Izšel je nov lep cenik s koledarjem, vsebujoč razne novosti z najnižjimi cenami.

Kdor želi kaj kupiti, naj ga hitro naroči, je tudi po pošti gratis.

1129

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 1.

Poslano.

»Slovenec« in moja pravda!

Dne 31. marca t. l. se je pri graškem nadsodišču obravnavala moja pravda z deželno Kranjsko. »Slovenec« je v velikih skrbeh, da bi graški listi, ki so o tej pravdi malo obširnejši poročali kot on sam, ne pripravili ljudi v »zmoto«. Pravi, da se je v tej zadevi že dovolj razpravljalo v dež. zboru in pri ljubljanskem sodišču. Dr. Lampetu že zadostuje, če se pod varstvom poslaniške imunitete žali in obrekuje odsotnega nasprotnika. Druga pa pri jesenskem zasledanju dež. zbora o tem nismo slišali. Inscenirana interpelacija župnika Pibra je pripravila nastop Lampeta. Ta nastop je bil tak, da se ga lahko sramujejo vsi njegovi volilci. Prijani kmečki fantje se v gostilni vedejo bolj dostojno, kakor se je pa vedel ta kmečki dež. odbornik in doktor sv. pisma v dež. zboru.

Ljubljansko sodišče se je pa z mojo pravdo tako površno pečalo, da je takoj prvi večer po obravnavi »Slovenec« lahko pisal, da bo pravda iztekla v prid deželi.

»Slovenec« tudi dolži nemške liste, da so nasproti velikopotezni akciji dež. odbora, ki je z zgradbo dež. elektrarne na Završnici stopila v nov štadij.

Vsa »velikopotezna« akcija dež. odbora, je pa obstajala samo v tem, da bi oropali mene za koncesije na Savi, potem pa te koncesije za drag denar drugam prodali.

Ali so mar nemški listi delali sklepe v dež. zboru, da ni treba, da bi dežela te naprave sama izvedla, ampak jih lahko drugam prodajo?

Ravno moja pravda z deželno, v kateri poročajo nemški listi Vam je pa naredila črto čez ta račun in pečenka Vam je padla v pepel.

»Završnico« nemški velekapital pač nikdar ni smatral za svojo last, kakor trdi »Slovenec«, ravno nasprotno. Vse nemške tvrdke so zgradbo na »Završnici«, kot napravo, ki se ne more nikdar rentirati za vrge. Se celo nemška industrijska družba je ni hotela kupiti od dež. odbora, akoravno bi bil ta rad pri tej kupčiji izgubil veliko deželne denarja. Od tod je tudi sedaj Vaš srd nad nemško industrijo. So pač dobri kupci ti Nemci, ki imajo o rentabilnosti druge pojme, kakor dr. Lampe, ki ima za svoje prisodničarje deželni denar na razpolago.

Oglejmo si pri tej priliki še malo nov štadij na »Završnici«. Vsak le količjak zmogni podjetnik, bi zgradil tako elektrarno v enem letu, ta je pa že tri leta v delu. Zaposleno je pri nji toliko strokovnjakov, da so eden drugemu na poti, zato tudi nikamor ne pridejo z delom. Ko je bil predor že izgotovljen, so šele opazili nedostatek. Nivelirajo se sedaj tla v predoru, tako je poročal dež. odbor. V resnici se pa tla le znižujejo in sicer prav izdatno, da bodo mogli brez ovir vodo notri napeljati. Ponoči se sliši v okolici pok strelnih min iz predora, kakor pri obleganju Odrina.

Pri vspenjači je vsa naprava za dovanje cementa, tako nerodno osnovana, da se vsaka vreča preje raztrga predno prileti na kraj, kjer se rabi in se izgubi na ta način vsaki dan več vreč cementa.

Zato, da se je začelo graditi podjetje na Završnici, pač ni bilo treba dr. Lampetu potrošiti 50.000 kron v teku dveh let, za njegove študije, ker je za proučevanje električnih central na deželne stroške prepotoval celo Evropo.

Zato so kmečkemu dež. odboru, prav dobro služili kmečki žulji. Mar naj bi ubogal svojega prijatelja dr. Kreka in si ugledal njegovo elektrarno na Češnjici, naučil bi se bil ravno toliko.

Res v dež. odboru je sila, ki bo spravila deželo na kant, uničila vso industrijo, svoje lastne volilce pa poglala v tujino. Z zgradbo na »Završnici« to delo že započela, da bo naprava, kjer bo stala ena konjska sila na 2000 K v korist cele dežele, tega Vam še Vaši najboljši neumi volilci ne verjamejo. S takimi zgradbami si gotovo ne boste pridobili ugleda pri centralnih oblastvah, kjer Vas bolj poznajo, kakor se poznate sami sebe, vsaj imajo poštene kupčije kranjskega dež. odbora že svetovni renome.

Čez glavne vodne sile, ki ste jih že kupili, bodele pa razpolagali takrat, ko jih bodele plačali.

TOMO PAVŠLAR.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Iščem dobro idočo mesnico v najem bodisi na deželi ali v mestu.

Čeje ponudbe na uprav. »Slovenskega Naroda« pod šifro »Dobro mesto 1314.«

Ozdrav-
ljenje
in
olajšanje
pri vseh katarh
sepi
Gledebenberški
Kralj Konstan-
tinov vrelod.
Dobro se po vseh vrstah
z mikrobialno vodo, izku-
snih in od hospitalnega raz-
pustitelja Gledebenberga.
Sezija: 15. maja do oktobra.

Mlad trgovski pomočnik

mešane ter železninske stroke želi radi večje izobrazbe svojo službo premeniti bodisi v mesto ali na deželo. Vstop 1. maja ali tudi 15. maja. Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod »Pridem 1906«. 1316

Proda se zanesljivo dobro motorno kolo

Laurin & Klement 2 1/2 HP, ceva K 350.— Na ogled in poskušajo v topnič. voj. pri K. Derganc. 1324

Kleparski pomočnik.

Jakob Klemenč! Iščo Vas neka stranka, h kateri lahko takoj za prvega pomočnika v službo stopite. Ako boste to čitali, dajte takoj svoj naslov upravništvu »Slov. Naroda«. 1315

Stanovanje

z 2—3 sobama in pritliklinami se išče za takoj. Ponudbe na uprav. »Slov. Naroda« pod »Stanovanje/1325.«

V lepo

meblovano sobo

s posebnim vvhodom sprejemom na hrano in stanovanje enega ali dva gospoda. Poizve se: Gradišče štev. 17, pritličje, desno. 1320

TRGOVINA

z mešanim blagom, stara, zelo dobro vpe-
ljana, na lepem prostoru, zelo dobro idoča,
z velikim prometom, v lepem, velikem in
prometnem trgu na Slov. Stajerskem, se pod
ugodnimi pogoji proda ozi. da v najem.
Potrebna kapitala 10.000—15.000 kron. —
Ponudbe na naslov: L. K. 500, poštno
ležeče, Celje. 1322

2 čevljarska pomočnika,

pridna in zanesljiva za mešano delo,
sprejme takoj 1291

Josip Ambrožič, čevljarski mojster.

Slavina, Notranjsko.

Dobro izurjen

žagar

ki se razume žagati na venecijanske jarme,
s tremi ali štirimi klinami, razume se tudi
na vsa žagarska popravila želi prevzeti
delo na kakoli boljši žagi, kjer bi bilo trajno
in večletno delo. — Naslov pove upravni.
»Slov. Naroda«. 1313

Išče se za avgustov termin 1310

suho in zračno stanovanje

z 2 sobama, vsako s posebnim vvhodom.
Sprejme se tudi služba hišnice.

Naslov se izve v uprav. »Slov. Naroda«.

Kontoristinjo

zmožno nemškega in slovenskega je-
zika, strojepisja in če mogoče steno-
grafije sprejme za takojšnji nastop J.
Zdravec, paromlin Središče. Prednost
imajo ponudnice z prakso. Navede naj
se zahtevek plače ob popolni oskrbi.

Baška!

Prvo čisto slovensko kopališče ob sredi

Hotel Velebit

lastnik Hrvat A. Todor na otoku Krku

(Veglia), Istra.

Izvrstna kuhinja, nič zdraviliske takse.

Hotel ima krasen položaj, je okoli 20 km

od oddaljen od morja proti kopališču. Nova

moderna zgradba; Oskrbljen je z izvrstno

pitno vodo. Pred hotelom velika terasa.

Dnevna sveža s parobrodov z Rake. Vse

informacije, prospekte, daja zastonj in

zanko lastnik hotela. 1317

Korespondenca.

Dva mlada mornarja želita
korespondirati z dvema inteli-
gentnima gospodičnima: Dopsi
pod šifro za prvega »Miroslav«,
za drugega »Davorlav«. S. M. S.
Adria, Pola t. 1321

Slovenski zavod.

Sanatorij »Miri dom«
pošta Gornja Kungota pri Mariboru
za notranje in živčne bolezni.
Celo leto odprto, zmerne cene. Govori se
slovensko. Pojasnila daje dr. Fr. Čeh.

Zahvala.

Podpisani si štejemo v dolžnost izre-
kati tem potom blagorodnemu gospodu
dr. Tomo Zarniku svojo najiskrenejšo
zahvalo za požrtvovalnost in trud, ki ga
je imel v teku moje težke bolezni in me
s tem rešil gotove smrti.

Še enkrat iskrena hvala in Bog
plati! 1298

Ludvik Izlaker,

premogar.

Stope pri Zagorju ob Savi, 4. aprila 1914.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Fer-
lach) na Koroškem.

se priporočam v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovcu in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
delanje stare samokresnice, sprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene
in od mene preizkušene. — Ilustro-
vani ceniki zastonj.

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

dobrotvornega društva »Blagodat«

v Ljubljani

kateri se boče vršil

v soboto, dne 18. aprila 1914

ob 8. uri zvečer v vrtnem

salonu hotela »Mirje«.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Čitanje zapisnika ustanovnega ob-
čnega zbora.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo blagajnika.
5. Poročilo preglednikov in odobrenje
letnega računa.
6. Določba vpisnine.
7. Volitev treh članov nadzornišva.
8. Razno.

V Ljubljani, dne 4. aprila 1914.

OSBOR.

Za ohranitev

zdravega želodca

za podpiranje in uravnavo prebave za od-
stranitev škodljivega zaganenja, kate-
rega posledica so mnoge bolezni, vedno
učinknje jako dobrodejno

dr. Rose balzam za želodec

Znane posledice nezmernosti, napačne
diete, prehlajenja in telesna zaprtja n.
pr. vzpehavanje, gorečica, napenjanje,
tvoritev kisline, čut polnosti in krčne
bolečine se omiljujejo in odstranjujejo in
tako zabrani razvitek težkih in dol-
gotrajnih bolezni.

Svarilo!

Vsi deli embalaže nes-
je zati. Vpisano znanje.
Nikjer si ne dajte vi-
sti nadomestil.

Glavna naloga

L. FRIGER, c. in št. 6, dvorci dobavitelji lo-

karni, trg pri »Črnom eru«. Praga

Mala strana, št. 388, ogel Narodove ulice

»Slov. Po. pošt. se razpolaga vsak dan.

Velika steklenica 2 K. — Mala stek-

lenica 1 K. — Po pošti ako pošljete

naprej 1 K 50 vin. dobite eno malo

steklenico, za 2 K 80 vin. eno veliko,

za 4 K 70 h dve veliki steklenici, za

8 K štiri velike steklenice, za 22 K

pa 14 velikih steklenic franco. Za-

loga v lekarnah Avstro-Ogrske.

Pisalni stroj

nov, se takoj proda za jako nizko

ceno. Takoj plačan K 160.—

Vprašanja »poštne ležeče pod 3333«.

Za odgovor je priložiti znamko.

Pridati, pošteni

zastopniki

prikupne zunanosti dobe trajno delo pro-
dajalca in inkasanta za dobro vpeljano to-
vorniško zalogo v Ljubljani. Potrebna je
kavcija par sto kron. Začetnike se upelje.
Ponudbe na pisarno Šy. Petra nasip št. 3,
Ljubljana. 1303

Veliko obrtno, gostilniško, (hotelsko)

podjetje

na severni jezikovni meji se pod
ugodnimi pogoji da v najem s
1. julijem 1914. — Ponudbe na
upravništvo »Slov. Naroda« pod št. 5.

Korespondent

slovenskega in nemškega jezika, zmo-
žen knjigovodstva in vojaščine prost
se sprejme v trajno službo.

Ponudbe pod »Samostojen de-
lavec/1305« na upravništvo »Slov.
Naroda«. 1305

K. LINHART

urar

Ljubljana, Marije Terezije cesta 7.

Zaloga vseh vrst žepnih ur, zlasti

»Omega«, nikljaste in srebrne, dalje

ure na nihalo, stenske ure in budilke.

Specialist za popravila.

Išče se za avgustov termin za dve

osebi solčno

stanovanje

s 3 sobami, pritliklinami in event.
kopalno sobo v bližini sodnije, ali pa
z uporabo vrta tudi kje druge v mestu.

Ponudbe z navedbo cene do

15. aprila t. l. pod »Dr. K./1296«

na upravni. »Slov. Naroda«. 1296

Sporočite nam svoj naslov!

Pokažemo Vam, kako igraje lahko
kot postransko ali glavno opravilo na
dan zaslužite 20—50 kron. Povsod v
privatnih hišah, hotelih, kavarnah, re-
stauracijah, penzionih, pisarnah, tvor-
nicah itd. lahko prodajate brez truda.
Zastopniki se iščejo povsod. Vzorce in
prodajna nakazila zastonj. Pišite na:
»Evergrip Abt. 117, Dunaj 1., Fleisch-
markt 1. 1312

Išče se kantiner

s 15. majnikom 1914 za večjo žago
na Kranjskem z okoli 180 delavci.

Prejemki: 1000 kron letne plače,
1 1/2 % provizije od prometa, prosto
izkuharstvo, dalje prosto stanovanje in

kurjava in 50 K pavšala za razsvet-
ljavo na leto. Znanje hrvaščine (slo-
vensčine) in nemščine potrebno. Kav-
cije K 1500 v hranilni knjižici.

Natančne ponudbe, če mogoče v
nemškem jeziku na upravni. »Slov.
Naroda« pod »Trajno mesto/1297«.

Pristno brnsko blago.

Spomladanska in poletna sezija 1914.

Kupon m 3-40 dolg 1 kupon 7 kron
za popolno nočno obleko 1 kupon 10 kron
(suknja, hlače, telovnik) 1 kupon 15 kron
s steno same 1 kupon 17 kron
1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko 20 K
dalje blago za površnike, turistiški
loden, svilnate kamgarne, blago za dam-
ske obleke itd. razpoložljiva po tvorniških
cenah kot solidna in poštena vrio znana:

Zaloga tvorilcev za sukne

Siegel-imhof v Brnu (Brünn).

Vseori grafi in trumbe.

Od tega, da direktno naročajo blago
pri firmi Siegel-imhof na tvorniškem
traju, imajo privatni odjemalci veliko
prednost. Največja izbira. Stalne naj-
nižje cene. — Tudi najmanjša naročila
se izvrše najpogostneje in natančno
po vzorcu. 615

Strojnik - kurjač

jako vesten in pošten išče službo v
mestu ali na deželi. Pismene ponudbe
pod »strojnik - kurjač/1229« na
upravni. »Slov. Naroda«. 1229

Trgovina

specerijske stroke nad 25 let obstojača
v Celju, v mestu na glavnem prostoru
se takoj odda.

Ponudbe na: »Srečni čas«,
poste restante, Celje. 1233

1030 Kako se pljučne bolezni,
dušljivi kašelj in naduha
lahko popolnoma ozdravijo, sporočim vsakemu
zastonj. Pošljite frankirano kuverto za odgovor
na go. B. Kolenska, Vrbovice 383 pri Pragi (Češko.)

Vila

s sadnim vrtom in vinogradom se

ceno proda.

Vpraša se v Cigaletovi ulici

št. 1 v podprtiličju. 1269

Vajenec

zdrav, krepak, poštenih staršev, večš
slovenskega in nemškega jezika, dober
v računanju in pisavi se sprejme v
trgovino z mešanim blagom

F. Skušek, Metlika.

Napredaj imam popolnoma na

novo predelano 1294

kočijo.

Natančnejša pojasnila daje Anton

Petkovšek, Sp. Logatec, Kranjsko

Čebelni med

iztrčan, zajamčeno prirodno pristen, akacijev
ali lipov, razpošiljanje franko v pločevina-
stih škafličah po 5 kg po povzetju za K 8-50.
Preprodajalcem pošljemo vzorce in ponudbe.
Izvoz medu (Ungarischer Honig - Export)
BALATONFÖKAJAR, (Ogrsko)

Kavarniška

blagajničarka

dobro izvežbana v tej stroki, se
takoj sprejme. 1290

Ponudbe na: kavarna »CEN-
TRAL«, Ljubljana.

Hiša v Laškem trgu:

12 stanovanjskih prostorov, velika
obokana klet, dobra pitna voda, krasna
južna lega nasproti kolodvoru, elek-
trična luč, z lepotičnim, sadnim in
zelenjadnim vrtom, se pod ugodnimi
pogoji proda.

Več pove lastnik Alojzij Krajnc,
Laški trg. 619

V najem se odda

pekarija

z vsem orodjem. Pekarija obstoji
že nad 10 let, je dobro idoča in brez
konkurence. Nastopi se lahko s 1.
majem. 1284

Več pove AL. Fröhlich, posestnik
in gostilničar na Brezjah, Gorenjsko

KDOR
je s svojim
želodcem
in črevom
ozdravljeno
jemljeno redno nekaj časa
D-med Trauba tablete grob

GASTRICIN

Učinek presenetljiv
Dobro se vseh vrst
velika štalijska steno 3 ka

GLAVNA ZALOGA:
Storopoten, Dunaj 11,
Favoritenstrasse 23.

Preprosti grafi in trumbe

Zdravilo daje za
posušeno (suknja)

680

V Ljubljani se dobijo po vseh lekarnah.

Glavno zborovanje južno-štajerskega hmeljarskega društva

dne 22. marca 1914 v Žalcu.

(Konec.)

V novejšem času smo dobili savinjski hmeljarji v naši sosednji deželi — na Ogrskem — hudega konkurenta. Hmeljarstvo v tej deželi se tako bliskoma razširja, da nas obaja kar groza in strah. Kaj bode ogrska konkurenca prinesla, še ne vemo, pa gotovo nič dobrega. Več ko se bo pridelalo hmelja, tem slabše bodo cene. V teh resnih časih naj bi se vsi hmeljarji — Savinjšani zbrali okoli praporja hmeljarskega društva, da bi tako edini in složni nastopili boj za obstanek. Sloga jači — nesloga tlači.

Že navedeni hmeljski razstavi v Žalcu od dne 14.—21. septembra 1913 je sledila še druga razstava hmelja v Gradcu, kjer so se razstavili hmeljski vzorci povodom takozvane »Herbstmesse«, pa to ne toliko v povzdigo in v dobiček hmeljarstva, ampak zato, da se je ustreglo izrecni želji poljedelskega ministrstva in zato, da se je zamogel naš hmelj primerjati z onim iz Vzhodnega Štajerja. Prve razstave se je udeležilo 67 hmeljarjev s 107 vzorci, in sicer 87 golding in 20 vzorcev poznega hmelja; k drugi razstavi pa je bilo vpisanih le 70 boljših vzorcev od 56 hmeljarjev. Imena odlikovancev so bila že objavljena. Razsojevanje hmeljskih vzorcev povodom razstave v Žalcu je pokazalo, da je bila hmeljeva moka »lupulin« v prav mnogih slučajih pretemna; to kaže, da se je hmelj v kurilnih sušilnicah preveč, pri previsoki temperaturi sušil, kar je hmelju v veliko kvar. Lupulin mora imeti svetlorumeno in ne rdečkasto barvo.

Kakor je bilo že v lanskem letnem poročilu povedano, se bode hmeljarsko društvo udeležilo leta 1915. svetovne razstave pri Sv. Frančišku v Severni Ameriki. Na željo mnogih hmeljarjev se bode zanjprej v Žalcu vsako drugo ali tretje leto priredila hmeljska razstava. Da se bodo hmeljarji tudi vadili v razsojevanju hmelja, priredilo bode hmeljarsko društvo letos meseca septembra v Žalcu poseben tečaj za bonitiranje hmelja. Natančneje o tem se bode udom hmeljarskega društva javilo pravčasno.

Društveno vodstvo je imelo minulo leto 24 sej, glavno zborovanje se je pa vršilo dne 26. marca 1913.

Vreme minulega leta ni bilo posebno ugodno razvoju hmeljske rastline. Krasnemu in gorkemu vremenu začetkom junija je sledilo do konca julija deževno in hladno vreme, katero je potem začetkom avgusta postalo zopet prav lepo in toplo. Vremenske razmere so tudi vplivale na množino pridelka, katerega cenimo le na približno 20.000 starih stotov in sicer 16.000 golding in 4.000 poznega hmelja. Obče obiranje golding — hmelja se je pričelo dne 11. avgusta, ono poznega hmelja mu je pa neposredno sledilo. Med obiranjem je bilo vreme ugodno.

Hmeljska kupčija je bila prav živahna, prvi teden meseca septembra celo prav burna. Hmelj se je plačeval po kakovosti od 280—440 K za 100 kg. Konec leta 1913 in začetkom leta 1914 se je cena dvignila celo na 500 K.

Brzobjavna tržna poročila za hmelj so se na stroške hmeljarskega društva pošiljala iz Norimberke naslednjim občinam: Braslovče, Št. Jurij — Tabor, Vransko in Žalec.

Zastopnik in zagovornik našega društva v poljedelskem ministrstvu, gospod dr. Julij Olschowy, je v minulem letu dvakrat bival v Savinjski dolini, in sicer spomladi, povodom hmeljske razstave v Žalcu in Gradcu. Bodi imenovanemu gospodu na tem mestu za izkazano nam naklonjenost in za dana nam pojasnila in nasvete izrečena prisrčna zahvala.

Centralni odbor za varovanje kmetijskih interesov pri sklepanju trgovskih pogodb je sklical dne 5. februarja t. l. na Dunaju trgovsko — politično konferenco v zadevi carine za hmelj. Pri tej konferenci je naše društvo zastopal predsednik gosp. Roblek, kateri bode o pomenu in izidu iste pozneje sam poročal.

Kakor vsako leto, tako je društveno vodstvo tudi letos že poslalo c. kr. železniško ministrstvo, da bi dovolilo hmeljskim obiravcem na progi Celje — Velenje iste ugodnosti, kot jih Južna železnica dovoljuje že leta in leta.

To je kratko poročilo o delovanju hmeljarskega društva v minulem letu.

II. Društveni blagajnik je nato poročal, da je imelo hmeljarsko društvo v minulem letu 4708 K 24 vin. dohodkov in 4708 K 24 vin. stroškov, torej 4 K 89 vin. primanjkljaja. V imenu pregledovalcev računov je poročal gosp. dr. M. Šribar ter predlagal, da se naj letni račun odobri, kar se je tudi enoglasno zgodilo.

III. Gosp. Avgust Sušnik, Celje, je predlagal, naj se vodstvo društva izroči staremu odboru in naj se mu za njegovo doseženo delovanje izreče zahvala; ta nasvet je bil enoglasno sprejet.

IV. Praktične izkušnje o hmeljarstvu. Ta točka dnevnega reda je povzročila najživahnejšo razpravljanje.

Najprej je poročal gosp. Roblek o poteku konference, sklicane po centralnem odboru za varstvo kmetijskih interesov pri sklepanju trgovskih pogodb dne 5. februarja t. l. na Dunaju; namen konference je bil, da so se merodajni krogi posvetovali o stališču, katerega naj bi avstrijska vlada zavzela povodom eventualnega sklepanja novih trgovskih pogodb l. 1917. Kakor znano, morajo države, katere s sedaj veljavnimi pogodbami niso zadovoljne, le-te pravčasno odpovedati. Carina za naš hmelj znaša pri izvozu na Nemško — in le - ta država pride v tem oziru v poštev — 24 K ali 20 M. Znano je tudi, da hmeljarstvo na Nemškem vsled preobilnih pridelovalnih stroškov jako pojema in da so nemški hmeljski trgovci, kateri zalagajo s hmeljem tudi Anglijo, Ameriko in druge države, takorekoč navezani na avstrijski hmelj. Medtem, ko nemški hmeljarji zahtevajo v varstvo lastnega pridelka zvišanje carine za avstrijski hmelj, so nemški trgovci in pivovarji proti zvišanju. Pri teh okoliščinah in z ozirom na dejstvo, da naše avstrijsko hmeljarstvo carino 24 K še vedno lahko prenese, je konferenca sklenila, avstrijsko vlado prositi, le - ta naj nikakor ne predlaga kakega znižanja carine, ampak naj si prizadeva, da bode tudi zanjprej obveljala z Nemčijo glede hmelja stara pogodba; ako bi se namreč od avstrijske vlade hotelo doseči kako znižanje colnine, bi se gotovo le nasprotno doseglo.

Na predlog gosp. Sušnika se je gosp. Roblek za poročilo in za vse prizadevanje v tem oziru izrekla najboljša zahvala vseh navzočih hmeljarjev.

Na izrecno željo glavnega zborovanja sta se potem prečitala v št. 2. in 4. »Narodnega Lista« objavljena članka »Hmeljarjem«. Po dolgem in vsestranskem razmotrivanju se je sklenilo, uredništvo »N. L.« naprositi, naj vnaprej vse članke o hmeljarstvu pred objavljenjem pošlje hmeljarskemu društvu v odobrenje.

Predprodaja hmelja je gotovo v veliko škodo vsem hmeljarjem; hmeljarsko društvo se že leta in leta trudi, da bi se hmeljarji znebili te ostudne rak-rane na našem telesu — pa zamanj. Nekateri prodajajo svoj hmelj naprej, ker so res v zadregi, drugi iz spekulacije, tretji pa tudi iz gole neumnosti. Da bi se pa hmeljarsko društvo preskrbelo z denarno zalogo in predujeme dajalo, nikakor ne gre, ker društvo ni denaren zavod. Kdor izmed hmeljarjev je kredita vreden, dobi zaželeno vsoto itak v vsaki posojilnici — kdor pa kredita nima, tistemu se pa itak pomagati ne da. Hmeljarji te vrste delajo glede predprodaje največ zgage in sitnosti.

Da bi tudi mali hmeljarji pri prodaji ne bili prikrajšani in da bi se sploh zamogle tudi manjše množice hmelja prodajati po dnevni ceni, bi se morala v Žalcu, kot središču našega hmeljarstva, sezidati hmeljarska tržnica in bi se morali vpeljati hmeljski sejmovi. Hmeljsko društvo je tozadevno že dvakrat prosilo državne podpore, a vsakokrat propadlo. A kar dvakrat ni šlo, mora tretjekrat ali četrtokrat iti! — Vseh teh razprav so se udeležili gg. Roblek, Dolinar, dr. Kalan, Kosmel, Korun, Vabič, Sušnik in še drugi. Tesno združitev vseh hmeljarjev v hmeljskem društvu je posebno priporočal g. dr. Kalan.

O zatiranju hmeljskih škodljivcev je potem poročal društveni tajnik ter priporočal hmeljarjem posebno uporabo takozvanih profilaktičnih sredstev in sicer v prvi vrsti nasade na žico, potem požiganje hmeljskih trti in listov in oranje prahe po hmeljnikih.

Končno se je glavno zborovanje izreklo za to, da bodo dobivali udi hmeljskega društva v glavni seziji pismena tržna poročila potom pošte. Vse natančneje se bode javilo pravčasno.

Ob pol 7. uri zvečer je društveni predsednik zaključil jako zanimivo in podučljivo zborovanje.

Vodstvo hmelj. društva.

Na različne zimske bolezni, protin, revmatizem in ozeblino ugodno vpliva raba bolečine tolažečega, vsakaj očnega oterilnega sredstva Contrheuman iz lekarne B. Fragner v Pragi. Glej inserat. — H. b.

Bergerjeva med. in hig. mila iz tvornice G. Hell & Komp., Opava in Dunaj, I. Hefflerstraßstrasse 11—13 uživajo svetovni sloves. Namesto trdega Bergerjevega kotranovega mila se rabi enako koncentrirano Bergerjevo tekoče kotranovo milo proti luskinam na glavi in v bradi in kot pomoček za rast las. Cena steklenici 1 K 50 v. Samo pristno s podpisom firme G. Hell & Komp. Po vseh lekarnah in drogerijah. (Glej inserat.)

Sukna
in modno blago za gospode in gospe dobe zasebniki najboljše iz prvovrstne izvozne hiše
Prokop Skorkovský & Sin
Humpolec, Češko.

Velika izbira. Vzorci na zahtevo franco. Na željo damo napraviti moške obleke tukaj.

Mnogo je preizkušena
MATTONI
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

pri kmenu
in boleznih
mehurj
kot sredstvo
spojilno s sečno kislino.
Zaloga v Ljubljani: Mihal Rastner, Peter Lassnik in A. Sarabon.

Zanemarjen
nahod je že
marsikoga stal
zdravje.

Forman
proti nahodu
Učinek presenečljiv! Poskus!

PALMA
pristni
kaučukov podpetnik

Proti
zobobolu in gnjilobi zob
izborna delujo dobro znana
antiseptična
**Melusine ustna
in zobna voda**

ki ugrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom 1 krona.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Ronjeva cesta št. 1
poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu.
V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani
bojniških blagajni juž. železnice, c. kr. tobačne
tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.

Melusine ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.
Blag. gospod lekarnar!
Prosim vljudo, pošljite mi zopet
tri steklenice vaše izborna delujoče
antiseptične melusine ustne
vode, katere je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjenje zob in osveženje ust jo bom
vsakomur kar najboljše priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar

Krapinske toplice (Hrvaško.) zdravijo protin, revmatizem, ischias.

Modni salon
Stuchly-Maschke
3 ŽIDOVSKA ULICA 3
naznanja in priporočila častitim damam tu in na deželi
svojo krasno izbiro ravnokar došlih
dunajskih in pariških modelov kakor največjo zalogo športnih klobukov.
Zalni klobuki vedno v zalogi.
Popravila se točno izvršujejo. 208 Cene brez konkurence!

Domača : trvdka. : **Zlatar, juvelir in**
trgovec z urami Ustanovlj. leta 1889.
Lud. Černe
Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.
Juveli, zlatnina, srebrnina ter razne ure.
Edina zaloga ur z znamko „TUP“.
Popravila in nova dela po najnižji ceni.
Ceniki zastonj. 126 Ceniki zastonj.
Lastna delavnica z električnim obratom.
Pri nakupu blaga zahtevajte potrdilo o vplačanem znesku. Za one, ki zbero do 15. junija 1914 najvišje število plačilnih listov, oziroma ki dosežejo najvišjo svoto vplačanih zneskov, so določeni brezplačni številni krasni predmeti v zlatu in srebru.

Kolesarji! Izšel je
:: prvi slovenski cenik ::
dome če trvdke
A. GOREC
špecialna trgovina s kolesi in deli.
Ljubljana
Marije Terezije c. 14 (Novi svet, nasproti Kolizeja)
priznana najboljših
ADLER in ES-KA koles ter posameznih delov.
:: Na zahtevo se pošlje vsakomur zastonj. ::

J. Kette
Ljubljana
Franca
Jožefa
cesta
št. 3.
Specialna trgovina
: klobukov, čepic, :
kravat, perila in vseh modnih
predmetov za gospode in dečke.

Zajamčen uspeh ali pa dober uspeh. **Bujne, lepe prsi** dobite ob rabi med.

Dr. A. Rix kreme za prsi oblaščeno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, namočljivo uspeh. Rabi se zunanje. Poizkusna pušica K 3, velika pušica, zadostna za uspeh K 8.— Razpošiljanje strogo diskretno. 1280

Kos. dr. A. Rix, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17/E.
Zalogo v Ljubljani: Lohman pri „Zlatem juncu“, drogeriji Kana in „Adrija“.

Pesek planinski, kopan, čist, ostroznat, za zidarska in betonska dela dobavlja po ugodni ceni **Domicelj & Belle, Rakek.**

Na Notranjsko in Primorsko so železn. voznine nizke in ugodne.

„Salvator“ gumijevi podpetniki. Nedosežni po elastičnosti, lahкотnosti, trdnosti. Glavna zaloga: **Anton Krisper, Ljubljana.**

Za spomlad!

izvrstni moški in damski čevlji odgovarjajoči letnemu času, modri, nogi in očesu ter okusu vsakega.

J. Szantner Ljubljana Selenburgova ulica št. 4.

K 12⁵⁰
K 16⁵⁰
K 20⁵⁰

Samo še nekaj dni!

Največja razstava divjih zveri iz Hagenbeckovega živalskega parka Danes v soboto 4. aprila ob 4. pop. in ob 8. zveč. ter jutri v nedeljo 5. aprila ob 4. in 8. uri zveč. v areni Narodnega doma **gala paradna predstava.**

Iz bogatega sporeda se more posebno omeniti

30 levov ki jih predvaja in dresira najpogumnejši kapitan **Alfred Schneider**, ki je s svojim delovanjem do sedaj vzbujal v vseh državah Evrope splošno pozornost.

Dalje treba posebno omeniti znamenito proizvajanje **3 zračnih akrobatov Alfonso**, kakor tudi **MIS NORDINI**, zagonekto kriminalistov in policije s svojimi čudežnimi oprostilnimi uspehi.

Cene prostorov: Numerirani zaklopni sedeži K 3.—, I. prostor K 2.—, II. prostor K 1.50, stojšče 60 vin. Otroci in vojakci od navedenika navzdol plačajo pri popoldanskih predstavah samo polovico.

Za obilen obisk se priporoča **ravnateljstvo.**

IZVAJEN : ni stanja : **+**

Vsi smo ljudje in vsem prete venečne bolezni (sifilis), škrofeljni, kožne bolezni in druge od slabe krvi izvirajoče bolezni. Vseh teh nepravil — naj bodo stare kolikor hočejo se rešite samo z **KROGLICAM GEROL** zdravljenjem s **KROGLICAM GEROL**. Skatljica z natančnim navodilom za zdravlje 6 kron. 803

Izdolovalec: **lekar Fowler, Pariz.**

Naroča se iz glavne zaloge: **E. Lederer, lekarnar, Dunaj, 4. IV, Museum-Ring št. 21.**

V Ameriko in Kanado

CUNARD LINE.

Carpathia iz Trsta dne 16. aprila 1914.
Panonia iz Trsta 27. aprila 1914.
Ultionia iz Trsta 8. maja 1914.

Iz Liverpoola:

Lusitania dne 28. marca, 18. aprila, 9. maja in 13. junija 1914.
Campania dne 4. in 25. aprila in 30. maja 1914.
Mauretania dne 11. aprila, 16. maja in 6. junija 1914.
Caronia dne 2. maja 1914.
Carmania dne 23. maja 1914.

Pojasnila, vozne karte:

Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškova ul. 25 Dunaj I., Kärntnering 4, Trst, Via Miramar, 7 pri vseh agenturah v deželnih glavnih mestih, vseh potovalnih pisarnah, pri trdiki Thomas Cook & sin, pri vseh Lloydovih agenturah in agentih Dalmatie. — Cene: III. razred Trst-New York: za v Kanado potujoče K 140 za prostor, za v Združene države potujoče K 140 s pristojbino za osebo.

Nečistosti kože Pinosol

kakor ogrce, prišče, toščavost kože, hrappo in razpokano kožo odstrani ki obsega zdravilne sestavine katrana izolirane in proste dišečih, barvovitih in topljivih snovi in ki je po opazovanjih graške dermatološke klinike učinkovitejši nego oficinalne vrste kotrana. Rabimo ga najbolje v obliki **tekočega Pinosolovega mila** (v steklenicah po K 1.— in K 2.50 ki trajata dolgo.) Kdor je navajen trdih mil naj rabi **Pinosolovo boraksovo milo.** (80 vinarjev) ali **Pinosolovo žveplenomlečno milo** (90 vinarjev). Proti kožnim boleznim in izpuščanjem priporočajo zdravniki gotovo 10%. Pinosolovo milo in Pinosolovo žvepleno milo. Za izmivanje glave proti izpadanju las, prhljaju itd. služi tekoče Pinosolovo milo za lase po K 1.— in K 2.50 (dolgotrajna poraba.) V lekarnah, drogerijah, parfumerijah, Izdelovalnice Pinosola G. Hell & Komp., Opava, Dunaj I., Helfferstorferstrasse 11-13. V Ljubljani: drogerija B. Čvančara in Anton Kanc.

Millioni rabijo proti kašlju

hripavosti, kataru in zasledenju, krčnemu in osovokemu kašlju, nego slastne

Kaiserjeve prsne karamelo s „troni jolkami“

6050 not. poverjenih izpičeval od zdravnikov in zasebnikov z jamčuje gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bomboni. 1562

Zavitek 20 in 40 vin, št. 1114 60 v. Predaja jih v Ljubljani: Ubal pl. Trnkoczy, lekarna. Rih. Sušnik, lekarna. Novo mesto. C. Andričič, lekarna. Dr. G. Piccoli, lekarna. Dežela lekarna. Mr. Ph. And. Bohinc, lekarna pri kroni. Mr. Ph. Jos. Čičman, lekarna. Matija. A. Boblek, lekarna. Radovljica. Hinko Brili, lekarna. Litija. Karol Savnik, lekarna pri „Sv. Trojici“. Kranj. Fr. Baccarich, lekarna. Postojna. Jos. Močnik, lekarna. Kamnik. E. Burdych, lekarna. St. Loka. Mr. Ph. B. Lavica, lekarna. Trzin. Ph. Mr. E. Kodaj, lekarna. Jesenice. V. Arko, trgovca. Senožebe. Jos. Radol, drog. Litija. J. Kandusar, trg. Menges. Jos. Ančič, lekarna v Ribnici. J. R. Klotzner, lek. na Vrhcu.

SANATORIJ ELISABETINUM

zdravilišče za notranje, kirurške in ženske bolezni. Bolniška oskrba sester križark. — **Prosta izbira zdravnikov.** — Cene zmerno. — Moderno opremljena **Röntgenova soba.** — Udobno urejeno **kopalnice** z vsemi zdravilnimi pripomočki. V sanatorij se sprejemajo tudi **porodniški** slučajji.

Poljanska cesta 16. 1059 **Telefon št. 141.**

Naznanilo.

Dovoljujem si slav. občinstvu kakor tudi gospodom stavnikom naznanjati, da imam **veliko zalogo doma** 1221

izgotovljenih štedilnikov.

Delo je prav solidno izgotovljeno. Priporočam se tudi za vsa druga v mojo stroko spadajoča dela kakor vrtno, stopniščne, balkonske ograje, rastlinjake itd. ter vsa **popravila**, katera se točno in ceno izvršujejo. Cene zmerno.

RUDOLF GEYER, ključarski mojster
Cesta na Rud. železnico št. 10, Ljubljana.

Št. 2924/V. u. 1302

Razglas

o naznanitvi in klasifikaciji konj in o naznanitvi vozil.

A. Naznanitev in klasifikacija konj.

1. V smislu § 4. zakona z dne 21. decembra 1912, drž. zak. št. 235, vrši se klasifikacija konj za mesto Ljubljano najbrže že meseca maja t. l.
2. V tovrsto pozivljajo se posestniki konj, da naznanijo mestnemu magistratu (vojaškemu uradu v „Mestnem domu“) v **dobi od 8. do 15. aprila t. l.** z naznanilnicami število in vrsto svojih konj, kakor tudi število k tem spadajočih oprem za tovorno živino. Tozadevne naznanilce dobivajo se brezplačno v mestnem vojaškem uradu v „Mestnem domu“.
3. **Naznanitve so oproščeni:**
 - a) k dvorjanstvu Njegovega Veličanstva in udov cesarske rodovine spadajoči konji in opreme za tovorno živino;
 - b) za osebno rabo vladajočega kneza Lichtensteinskega v majoratni hiši na Dunaju in v gradu v Lednici na Moravskem spadajoči konji in oprema za tovorno živino;
 - c) za osebno rabo tistih oseb določeni konji in opreme za tovorno živino, ki uživajo v smislu mednarodnega prava pravico eksteritorialnosti;
 - d) plemenski in gospodarski konji dvornih kobilarnic;
 - e) erarični konji in opreme za tovorno živino, dalje toliko konj aktivnih častnikov, kolikor so jih dolžni imeti za izvrševanje svoje službe.
4. **Čas in kraj klasifikacije se razglasi pozneje in posebej.**
5. Konje iz vsakega mestnega okraja je ob istem času, in sicer ob določeni uri pripeljati na kraj klasifikacije.
6. Konje je pripeljati pred komisijo posamez in ob uzdi ter je pokazati tudi h konjem spadajoče opreme za tovorno živino.
7. **Privedbe pred klasifikacijsko komisijo** so poleg zgoraj pod a) do d) navedenih konj še **oproščeni:**
 - a) toliko konj neaktivnih pripadnikov oborožene moči, kolikor so jih dolžni imeti v primeru mobilizacije;
 - b) za prevažanje pošte neobhodno potrebni konji;
 - c) za dušne pastirje, zdravnike in živinozdravnike za izvrševanje svojega poklica po deželi neobhodno potrebni konji, toda k večjemu po dva konja;
 - e) za policijske in zdravstvene namene ter za požarne brambe neobhodno potrebni konji;
 - d) za plemenske namene v zasebnih kobilarnicah trajno rabljeni žrebci in kobile;
 - e) licencirani zasebni žrebci;
 - f) vsi edino in trajno za dirkalne namene gojeni konji;
 - g) oni konji, ki delajo v rudnikih trajno pod zemljo;
 - h) konji, ki se zaradi bolezni ali zaradi nevarnosti, da bi zatrosili kužno bolezen, ne morejo ali ne smejo peljati iz hleva;
 - i) oni konji, ki v letu klasifikacije še ne dopolnijo četrtega leta;
 - j) hudo breje kobile in kobile z žrebci pri sescu za šesttedensko dobo sesanja;
 - k) konji, ki imajo nastopno navedene hibe osnamljajoče očitno in trajno nerabnost za vsako vojno službo: srnje kopito, lupino (novo tvorbo kosti okoli členka) in raka na kopitu, ako imajo te hibe posledice, da konj vidno in trajno peša, nadalje slepost na obeh očesih, vrteglavost in hudo naduho.
8. Vzroke oprostite od privedbe je ob enem z naznanitvijo naznaniti in dokazati.
9. Normalne cene za slučaj vpoklica konj za nastopne vrste so:
 - a) za jezdne konje 880 K,
 - b) za vozne konje 1050 K,
 - c) za tovorno živino 500 K.

B. Naznanitev vozil.

10. Posestniki vozil morajo v zmislu § 15 spočetka omenjenega zakona in v roku, ki je določen pod A, mestnemu magistratu (vojaškemu uradu v „Mestnem domu“) naznaniti število in vrsto svojih vozil za živinsko vprego, in sicer na isti način, kakor je določeno pod A, in če so obenem tudi posestniki konj, z isto naznanilnico kakor konje.

11. **Izjeme do naznanitve**, v istem smislu kakor je rečeno pod A a) do d), delajo tam navedeni vzroki, ki v slučaju sklica transportnih vozil obenem oproščajo vozila od prepustitve državi.

12. **Od prepustitve se poleg tega oproščeni:**

- a) toliko voz neaktivnih pripadnikov oborožene moči, kolikor so jih dolžni imeti v primeru mobilizacije;
- b) za prevažanje pošte neobhodno potrebni vozovi;
- c) za dušne pastirje, zdravnike in živinozdravnike za izvrševanje svojega poklica po deželi neobhodno potrebni vozovi, toda k večjemu po en voz; slednjič
- e) za policijske in zdravstvene namene ter za požarne brambe neobhodno potrebni vozovi.

13. Vzroke za oprostitev vozil od prepustitve je obenem z naznanitvijo naznaniti in dokazati.

14. Vojaški zastopniki v klasifikacijski komisiji so upravičeni pregledati tudi na domu naznanjena vozila, kakor tudi jezdno in vprežno opremo in opremo za tovorno živino, ki jo imajo posestniki.

Za to pregledovanje določeni vojaški zastopniki se bodo izkazovali s posebnim pismenim pooblastilom.

15. Posestniki konj in vozil, ki opuste naznanitev konj, oprem tovrne živine in vozil, ali če ne pripeljejo konj pred klasifikacijsko komisijo ali ne pokažejo opreme za tovorno živino, se kaznujejo z globo do 200 K — v slučaju neizpolnitosti — z zapornim do največ enega meseca.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 24. marca 1914.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trbovniške prometne kopne družbe v Trbovni

priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in podorne trdote daleč nadkrijujoči dobroti kakor tudi svoje priznane izvrstno opremo.

Priporočila in izpričevala

raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev.

J. ROZMAN, KRANJ.

I. denarni promet:

Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitala in njegov upravljalniški nadzor. — Ranžiranje insolventov. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev.

II. Informacijske zadeve:

Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev:

Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji:

Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercialne zadeve:

Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah.

Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago.

Perje

za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

Pred Skofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Največja zaloga navadnih do najfinjših otroških vozičkov in navadno do najfinjših žime.

žime.

M. Pakič

v Ljubljani.

Nekomercialno se poslužuje s povzetjem.

Ustanovljeno 1846.

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in snaženje oblek.

Apertura sukna.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 15

priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji za redbo in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“.

Pletilni stroji vseh velikosti.

Samo pri A. Šarcu

Ljubljana, Selenburgova ul. 5, Ljubljana

dobite najokusnejše

nevestinske opreme

od najpreprostejših do najfinišnih izvršitve, dalje

perilo za gospode, dame in otroke

vse lastnega izdelka po najnižjih cenah, kar si je le misliti moči

Priložnostni nakup: kos šifona, 15 mt. = K 8-20.

Največja izbira švicarskih vezin.

Postelino perje in puh po vseh cenah.

HAMBURG - AMERIKA LINIE.

Glavno zastopstvo:

FR. SEUNIG, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 28.

442 parnikov.

„Vaterland“

58.000 ton,

„Imperator“

52.000 ton.

Najnovejša in največja parnika na svetu.

Predno kupite vozne listke, pišite po brezplačno pojasnila ter podobe teh parnikov, kajti nudijo vam z našo vožnjo danes najprijetnejše potovanje v mednarodno osebito pa v novem mesčanskem razredu obsejajočim z 2, 4 in 6 posteljami z popolno opremo. V obednicah pri pogrnjenih mizah se donša hrana po streljajih. Cena mesčanskemu razredu 20-30 K višja.

Za vožnjo 6 1/2, največ 7 dni dam na zahtevo jamstvo.

AVG. AGNOLA

v Ljubljani, Dunajska cesta 21.

Velika zaloga

steklenine, porcelana, svetilk, zrcal, šip, kozarcev, vrčkov i. t. d.

Gostilniška in kavarnarska namizna posoda po najnižjih cenah.

Zdrave, rdečelične otroke

hočete imeti?

Potem jim dajte uživati izboljšano, aromatično ribje olje iz lekarne pri zlatem orlu. Vsak otrok uživa z lahkoto to ribje olje iz katerega je popolnoma odstranjen zoperi duh in vonj. 1 steklenica K 1-80.

Zoper kašelj, zastlizenost in prehlajenje

je v tem času za otroke najboljša preizkušnja in mnogostransko priporočena trpotčev sok. — 1 steklenica 1 krono.

Zaloga vseh tu- in inozemskih specialitet ter preizkušenih domačih zdravil.

Izborna toaletna sredstva „Ada“.

Vedno sveže gumijske specialitete

Oddajajo se tudi zdravila za člane vseh belniških blagajin.

Razpelišče se 2krat na dan na vse strani.

Pharm. Mag.

Vinko Proházka

lekarna pri zlatem orlu

Ljubljana, Jurčičev trg št. 2.

Nizozemska zavarovalna družba za življenje

Ravnateljstvo: Dunaj I., Aspernplatz I

se priporoča za sklepanje zavarovanj za življenje, rente, doto, za zavarovanja za čas vojaške službe po najugodnejših pogojih ter najnižjih cenah.

Zavarovalna glavica koncem I. 1913 K 423 milj. Rezerve koncem I. 1913 K 125 milijonov.

Gener. zastopstvo za Štajersko in Kranjsko v Gradcu I., Schmiedgasse 40, kjer strogo reolni, delavni sodniki vsak čas dobe dobre službe.

Nadzornik za Kranjsko:

Ljubljana, Hrvatski trg šte. 4.

Triumph

Štedilnike, peči, trajnogoreče vloge (za uzidat v lončene peči)

vacstvena znamka

ceniki zastopj!

Do bavi naslovi se vsakemu naznani jo.

Triumph tovarna

Štedilnikov in peči z.z.o.z. Wels

Gorenje Avstrijsko.

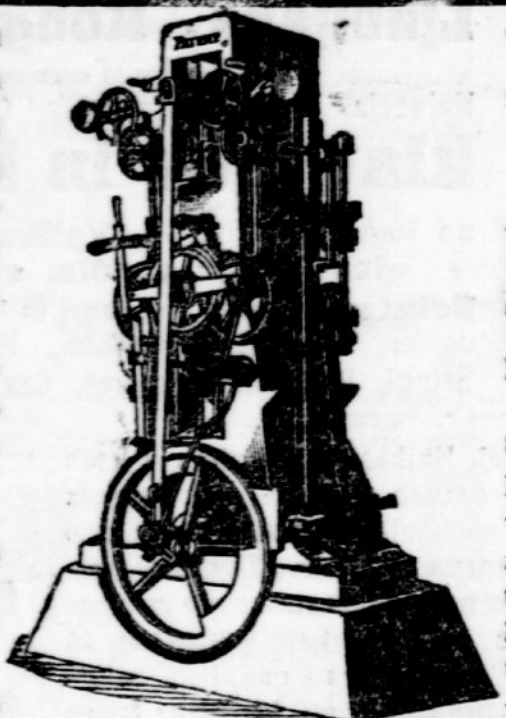
Žigni polno jarmenik in stroji za obdelovanje lesa vseh vrst zlasti patentni brzodelni jarmenik, jarmeniki cepilniki, (samice), benčan-ki jarmenik enolistni in dvolistni.

Vsi stroji za mizarje, kolarje, strugarje, sodarje, tesarje itd. itd.

Vsi stroji za izdelovanje pohištva iz vpognjenega lesa.

Stroji za lupljenje lesa

Stroji za lesno volno.

TURBINE

za vse vodne razmere

z največjo izrabljivostjo.

Precizijski regulatorji.

Patent prijavljen.

MODERNE 320

TRANSMISIJE.

Prevzem kompl. tvor-

niških oprav za vse

:: lesno industrijo. ::

Najfinišne reference mnogo-

vrstnih obratov tu in v ino-

zemstvu. Sedaj se izdeluje

turbinska naprava za

I. kranjsko elektr. cen-

tralo: 2 turbine po 1600

konjskih sil.

Tvornica strojev G. TUNNIES, Ljubljana P.

C. kr. priv. zavarovalna družba.

C. kr. priv. zavarov. družba za življenje.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplačana delniška glavica K 8.000.000.

Družba zavaruje:

- proti škodam vsled ognja, strele in parne ali plinov razstrelbe, kakor tudi proti škodam vsled gašenja, podiranja poslopj in proti škodam vsled odnašanja premičnih stvari, nadalje proti požarnim škodam živine, zalogo vsakovrstnega blaga, kmetijsko orodje, pridelke itd.
- proti požarnim škodam poljske pridelke in klajo v poslopjih in kopicah;
- proti škodam vsled slučajnega ubitja zrcalnega stekla;
- raznovrstno blago proti škodam, nastalim pri prevažanju po suhem in po vodi;
- proti škodam vsled tatinskega vploma in vsled tatvine iz zaprtih in odprtih prostorov;
- proti vsakovrstnim telesnim nezgodam, nadalje sprejema jamstvena zavarovanja obrtnih podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih posestnikov, voznikov, lovec itd.

Delniška glavica. K 6.000.000

Stanje zavarovanih svot . . . K 230.000.000

Premijske rezerve 60.000.000

Letni dohodki na premijah . . . 12.000.000

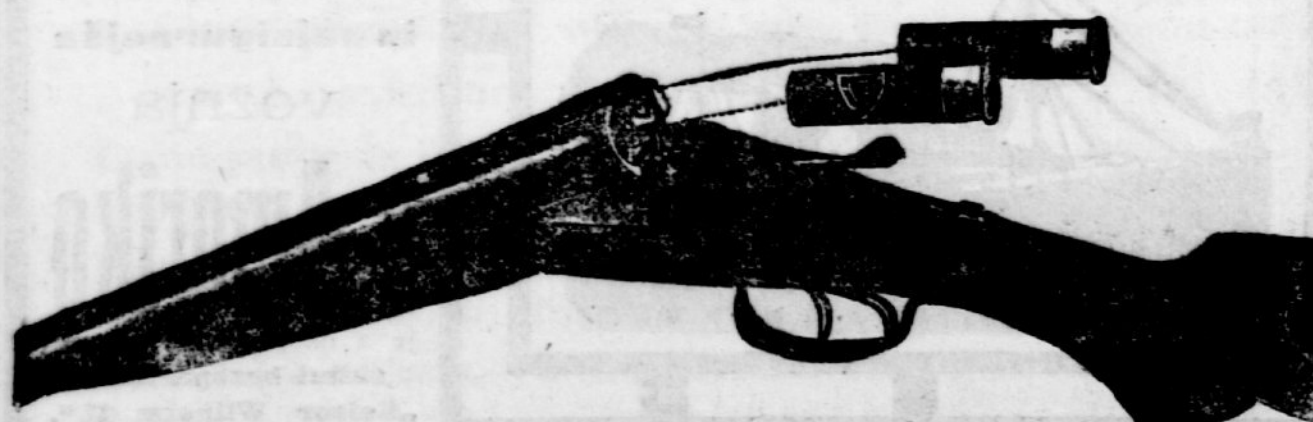
Družba zavaruje na človeško življenje po najraznovrstnejših kombinacijah, kakor:

- za slučaj smrti: da je glavica plačljiva takoj po zavarovanju smrti na njega zaostale ali kako drugo določeno osebo;
- za slučaj smrti in mešana zavarovanja z oprostitvijo plačila zavarovalnine, oziroma s priznanjem dosmrtnih rente ob nastali onemoglosti, nadalje sprejema
- zavarovanja za doživetje, preskrbljenost za starost, zavarovanja otroških dot. plačljivo pri dosegu določene starosti na zavarovancu samega;
- zavarovanje dosmrtnih rent, za preskrbo vdov in vzgojinskih rent po najnižjih premijah in pod najugodnejšimi pogoji, kakor nezavrženost in nezapadlost police, jamstvo tudi za slučaj vojske brez posebne premijske doklade itd

Natančnejša pojasnila daje radovoljno

Generalni zastop v Ljubljani

Sodnijska ulica šte. 1.

Ljubljana

Fr. Ševčik

Zidovska ul. 7.

puškar

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih

217

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke treceve in puške Beck s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin

po najnižjih cenah.

Popravila in naročila se izvršujejo točno in zanesljivo. Cenovniki na zahtevanje zastopj in poštnice pristo.

Mnogo denarja prihranijo kolesarji!!!

10% popusta dam na nizke cene svojega kataloga, ako svojo potrebščino koles, pnevmatik in pritiskiln do 15. aprila naročite pri meni. Naročite torej takoj, kar potrebujete za svoje kolo! Pošljite takoj vse za popravilo, emajliranje, poniklanje. Zahtevajte veliki katalog 1914 gratis in franko. Največja in najstarejša razpošiljalnica za vozna kolesa in šivalne stroje

St. Weissberg, tvorniška zaloga, Dunaj II, Untere Donaustr. 23/II.

Slovensko dopisovanje. 609 Slovensko dopisovanje.

Edino

od visokega c. kr. trgovinskega in finančnega ministrstva na Kranjskem koncesionirano

javno skladišče in prosto hranišče

Krisper & Tomažič, družba z om. zav., Ljubljana.

V najem se oddajo

tranzitna skladišča in velike kletl.

Bančni predjudmi na pridelke in žito. — Pravica do reekspedicije. — Javno tehtališče. — Tirna zveza z južno železnico.

Pristojbina tarifa in pravilnik na zahtevo zastoj. 824

ALFONZ BREZNIK učitelj Glasbene Matice in edini zapriščeni strokovnjak c. kr. deželne sodišča.

Ljubljana, Kongresni trg 15.

(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

Edini založnik dvornih in komornih tvornic: Bösendorfer, Höhl & Heitzmann, Förster, Ehrbar, Gebrüder Stigl, Rud. Stelzhammer, Czapka, Lauberger & Gloss.

Hofmann in Hofberg (amerik. harmoniji).

Obroki od K 15.— naprej. Najbogatejša izbira v vseh modernih slogih in lesnih barvah. Oglejte si klavirje z angleško ponavljajočo mehaniko. 10 letna postavna obvezna garancija. Najboljše in najnižje. Zamena najugodnejša. Uglasičevanje ter popravila strokovno in ceno. Ker imam zgoraj navedene prve fabrikate izključno le jaz za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falsifikatov in navideznega „pofelna“ pri kričanju, ki se drzno govoriti o „dobrem blagu“, dasi nimajo ni jednega pomembnega fabrikata v zalogi.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Kongresni trg št. 12. 232

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, zimnat modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1847.

Najhitrejša in najsigurnejša vožnja v Ameriko

je z ekspresnimi cesarskimi brzoparniki: „Kaiser Wilhelm II.“, „Kaiser Wilhelm d. Gr.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kronprinzessin Cecilie“, in z največjimi brzoparniki: „Prinz Friedrich Wilhelm“, „George Washington“, „Columbus“ itd.

Vožnja 5 do 6 dni!

Posebno opozarjam na novo vpeljane kajute (kabine). — III. razr. I V teh je prostora za 2—4—6 oseb, opremljene so čim najudobnejše. Potniki dobivajo v posebnih jedilnih dvoranah ob pograjenih mizah izborna hrana. Na razpolago imajo poleg družabnih in kadilnih dvoran tudi posebni šotalni krov, kopeli itd. Na krovu im igra vsak drugi dan godba. — Odhod potnikov iz Ljubljane vsak tork in četrtak. — Potnik, ki kupi pri meni vozni list, dobi hrano in stanovanje v pristanišču brezplačno! — Edino veljavne vozne listke za e parnike, kakor tudi za vse proge ameriških železnic pri

EDVARDU TAVČARJU v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35

nasproti občeznano gostilno „pri Starem Tišlerju“.

Izdajanje voznih listov tudi za proge: Baltimore, Filadelfija, Galveston, Kanada, Avstralija. — Zabavna potovanja v Italijo, Egipt, na severni rt itd.

Anton Presker

krojač 40

Ljubljana, Sv. Petrac. 16

priporočajo svojo

veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopio in plaščev za gospe, nepremožljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Pekarija, slaščičarna in kavarna

Jak. Zalaznik

Stari trg št. 21.

Filiale:

Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manuf. trgovine

priporočajo

klobuke

čepice, razno moško perilo, kravate, ovrtnike itd. itd.

Blago imam solidno, cene zmerno. Postrežem točno.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporočajo svojo veliko izber dežnikov in sončnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Lepe prsi dobe deklice in žene vsake starosti, ako rabijo moje najnovejše maslo, za prsi, rabi se samo na zunaj, edino resnično učinkujoče sredstvo, zajamčeno neškodljivo. Cena K 3, 5 in 8. Zraven spadajoče mlo 60 vin.

Subi dobe lepe, polne telesne oblike z mojo redilno moko „Käthe“, zajamčeno neškodljivo, mnogo zahvalnih pisem. Cena kartonu K 2-20 po povzetju. Od 4 kartonov naprej pošt. prosto. — Pošiljatelj poste restante samo če se pošlje denar naprej. — Razpošilja ga Käthe Menzel, Dunaj VI., Stumpergasse 62 K. I. Stock.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža.

Ustanovljena 1842. Telefon številka 154.

BRATA EBERL

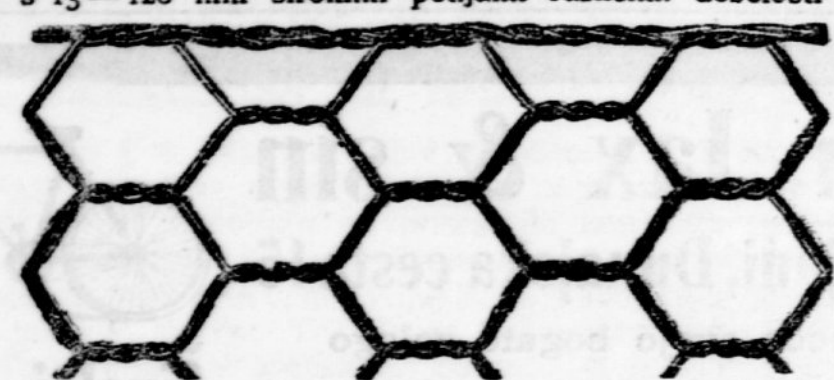
črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja 41

Prodajalnica: Mikošičeva ulica št. 6. Ljubljana nasproti hotela „Union“.

Delavnica: Igriska ulica št. 6. Električna sila.

Večkrat sukane, šesterooglate, v ognju pocinkane strojne žične pletenine

s 13—120 mm širokimi petljami različnih debelosti

807—III

priloge za ograditve parkov za divjačino, vinogradov, drevosnic, kot varstvo prot zajcem, za osajake, varstvo proti teči, fazanerije, voliere in kletke, za ogradišča izmenjenja (do 3 m širokosti v zalogi), za Rabitzove atene, monirsko gradnje itd. Te pletenine se šele po spletenju v ognju pocinkajo in zato ne rjave in so tudi trdnije nego vse iz pocinkane žice napravljene pletenine, dalje štiriooglate žične strojne pletenine za ograditve vseh vrst, okenske mreže in mreže za penek in gramoz, vse ogradišni material, jeklena bodeča žica za plotove, žičaste in litoželezne ograje, stopniške, okenske, grobnice, grobniške, pročelne in balkonске ograje ter vse zadenne izdelke dobavljajo po nizkih cenah

Hutter & Schrantz d. d., Dunaj VI., Windmühlg. 26/42

tvornica sitarskega in klobučevinskega blaga.

Naravni vzorci in pojasnila vsake vrste gratis in franko.

Dobiva se pri vseh večjih trgovcih z železnino.

Velikonočna okazijska prodaja!

Cez 25.000 komador!

Najnovejše za spomlad in poletje za gospode in dečke, damska konfekcija, najnovejši kroji pariških in berlinskih modelov, vse po priznanih čudovito nizkih cenah.

Poglejte v izložbe!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, v Ljubljani, Mestni trg 5-6.

Telefon 132. 1253

Kakršna gnojitev — taka žetev!

Tomasova žlindra

znamke ★ zvezde

preizkušeno in poceni fosforno kislino umet. gnojilo za spomladansko setev.

Gotov učinek! Visok donesek!

Tomasovo žlindro zajamčeno čiste in polnoodstotne vrste prodaja v plom-biranih, z označbo odstotkov in varstveno znamko opremljenih vrečah:

Veletrgovina „Merkur“ Peter Majdič v Celju,

kjer je prodajališče tvrdke Thomasphosphatfabriken G. m. b. H. Berlin W 35.

Istotam je tudi bogata zaloga vsakovrstnega železninarskega blaga in se priporočajo po najnižjih cenah: 604

palčno železo, jeklo, pločevina v vse svrhe, žica, bodeča žica, mreže za ograje, okovje za stavbe, orodje za ključavničarje, kovače, mizarje, strugarje, tesarje itd., pristno ameriške žage in sekire td. na debelo in drobno. — Umetna gnojila v celih vagonih.

Katinka Widmayer pri „Solcu“ za vodo

priloga veliko zalogo nagrobnih vencev iz suhih cvetic in trakove z napisom, dalje vezanje cvetic po naročilih. — Priporoča tudi bele perile za dame, otroke in gospode in veliko zalogo trpežnih in elegantnih čevljev. Točna postrežba. 1012. Misto ceno.

CERESIT

Avstr. ceresitna družba 222 Dunaj XIX. Eisenbahnstrasse No 61. Tel. 1. 52.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg. sivoga, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K; kg veličinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg puha, sivoga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prsi puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko. S Benisch, Dešenice št. 767, Češko.

Paff najnovejši brzošivalni stroji so priznani najboljši.

Pouk šivanja in vezenja na stroj brezplačen. Desetletno jamstvo. — Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Ign. Vok specialna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ulica šte. 7.

J. POGAČNIK

Zaloga pohištva in mizarstvo. Ljubljana, Marije Terezije c. 11 (Kolizej). 136

Zaloga spalnih ter je-dilnih sob v različnih : vanov, žimnic : : najnovejših slogih. : in otroških vozičkov.

Spalnica v ameriškem orehu 350 kron.

Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, 1 umivalnik z marmor. ploščo in ogledalom.

Brizgalnice

cevi, telovadno orodje in avtomobile kupujte samo pri

R. A. Smekal, Zagreb

katera tvrdka se zdaj glasi:

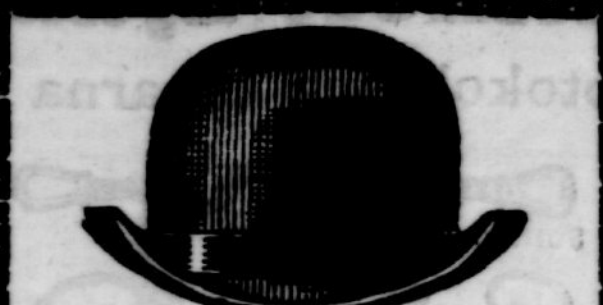
Središnja prodaja ognjegašnih brizgalnic in potrebščin telovadn. orodja in avtomobilov d. s. o. j. Praga-Smekalov R. A. Smekal. V. L. Stratilek. V. K. Smekal.

Opozorjamo

da v zadnjem času razpošiljajo različne nemške tvrdke po svojem zastopniku v Zagrebu na gasilna društva nemške centke in ponujajo svoje blago. — Ne podpirajte jih, ker imate svojo slovansko tvrdko.

Ljubljana, Selenburgova ulica 1. Ceniki franko.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11 priporoča

klobuke

cilindre, čepice itd. najnovejša fasona po najnižji ceni. Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto

dežnike in solčnike

domačega izdelka priporoča tvornica dežnikov in solčnikov

Jos. Vidmar

Ljubljana Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalet streh in klepar, vpeljalet strelovodov, ter instalater vodovodov Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.

Priporoča se sl. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hartschek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Hišna in kuhinjska oprava. Posteljena posoda.

Poprave točno in ceno. Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

F. K. Kaiser, puškar

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

priporoča svoje bogate zalogo raznovrstnih pušk in samokresov lovskih potrebnih, vseh del koles (biciklov) kakor tudi

umetniški ogenj po najnižjih cenah

Popravlja pušk, samokresov in biciklov točno in solidno.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Mestni trg 10.

Velika izbira: Solidna postrežba:

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga

Red Star Line Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kronland, Vaderland, Zealand, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice po novem urejene kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjen zastopnik

Franc Dolenc Anversa New York

v Ljubljani, Kolodvorska ulica odslej stev. 35,

od južnega kolodvora na desno poleg predilnice.

Ustanovljena 1884. Ustanovljena 1884.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu.

Glavni zastop za Kranjsko, Koroško in Stajersko v Ljubljani pri tvrdki Kmet & Komp., Marije Terezije cesta šte. 8.

Centrala v Zagrebu v lastni hiši, vogal Marovske ulice. Centrala

Podružnica v Trstu, Via del Lavatolo šte. 1, II. nadstr.

Ta zadruga sprejmlje po ugodnih pogojih sledeča zavarovanja:

- I. Na življenje.
 1. Zavarovanje glavnic za slučaj doživljenja in smrti;
 2. zavarovanje dote;
 3. zavarovanje življenjske rente;
- II. Proti škodi in požaru.
 1. Zavarovanje zgradb, (hiš, gospodarskih poslopij, tovaren).
 2. Zavarovanje premičnih (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev; blaga itd. itd.)
 3. Zavarovanja poljskih pridelkov (žita, sena itd.)
- III. Zavarovanje steklenih šip.

Zaružno imetje vseh oddelkov znaša K 3.013.332-66
 Dohodek letne premije s pristojbinami K 1.486.297-56
 Izplačane odškodnine K 5.624.162-96

Spesobni mestni posredovalci in akvizitorji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Telefon šte. 105. Telefon šte. 105.

B. Götzl

Krasne novosti spomladanskih in poletnih oblek, površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Brez konkurence! Solidna postrežba! Najnižje cene!

LJUBLJANA,

Mestni trg št. 19.

Avtomobil

(Laurin & Klement) 12—14 HP, dobro ohranjen, za 2 sedeža se takoj po jako nizki ceni proda. 1254
Pet. Škafar, Ljubljana, Rimska cesta 17

PREMIER

edina svetovna znamka.

Krasni katalog zastoj.

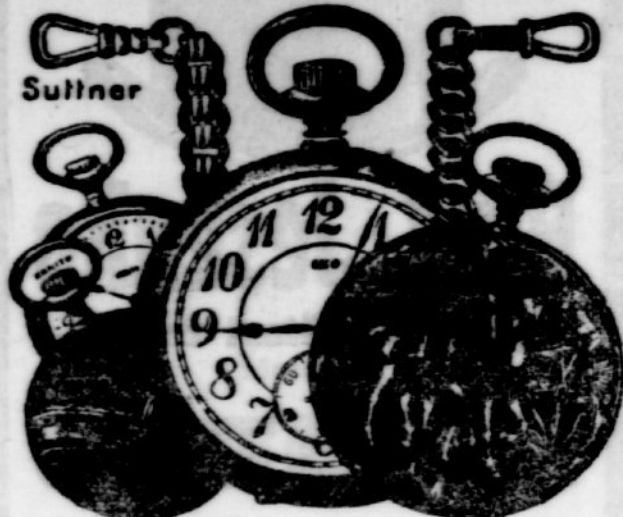
Zastopnika:

A. CERAR, Domžale,
Mat. ROZMAN, Stožice.

Mestni trg št. 25. **H. Suttner, Ljubljana** Mestni trg št. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Sviči.

Največja zaloga ur, juvelov, zlatnine in srebrnine.

Tovarniška znamka

„IKO“

Zastopstvo tvornice ur „ZENITH“.

CENIKI ZASTONJ IN POSTNINE PROSTO!

Sprejem

učenko

16 let staro, zmožno tudi nemščine za mojo manufakturno trgovino. T. Ogrin, Novomesto. 1255

Bleščeče belo perilo.

Kakor na solncu beljeno — izgleda perilo po polurnem kuhanju s primesjo

Persil

MODERNO PRALNO SREDSTVO

Persil ne vsebuje — kljub svojemu hitremu učinku — nikakih perilo škodljivih snovi. Zajemeno neškodljivo pralno sredstvo.

TOVARNA.

Gottlieb Voith
DUNAJ III./1.

Naprodaj po vseh trgovinah.

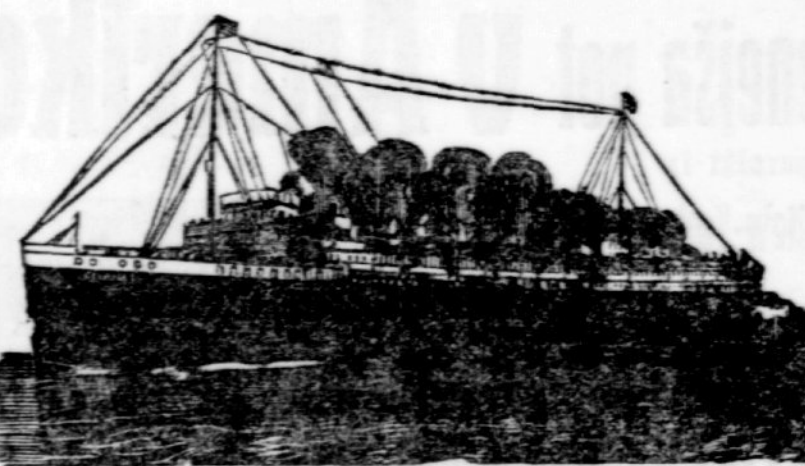
Samo 5 dni! z brzoparniki francoske družbe.

Najkrajša vožnja iz

Havre v New York.

Odhod iz Ljubljane vsak tork. Vožnja iz Havre v Kanado vsak mesec enkrat.

Večjavne vozne liste (šifkarte) za vse razrede dobis edino ceno 3439

Ed. Šmarda

oblastveno po ena potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta 18

v hiši Kmetke posojilnice, nasproti gostilne pri „Figovcu“.

Vozne liste iz Amerike v staro domovino po najnižji ceni. Izdaja vozne liste na vseh železnicah za prirejanje zabavnih in romarskih viakov. Vsa pojasnila istotam brezplačno

Vermuth-

vino najboljšee kakovosti prodaja po najnižji ceni trdka 235

Br. Nevaković, vinska trgovina v Ljubljani.

Cvetlični salon Viktor Bajt

Salenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napisi se izdelujejo po najnižjih cenah. Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhih vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem

Viktor Bajt

Naslov za brzojavi:
Viktor Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Dobro blago se samo hvali!

122

G. F. Jurásek

vglaševalec glasovirjev in trgovec glasbil Ljubljana, Poljanska cesta 13.

Zaloga prvovrstnih glasovirjev, pianin harmonijev, gosli, gitar, tamburic, citer, harmonik itd. Najboljše strune „Weichhold“ in druge ter vse potrebšćine glasbil. — Jamčim pisмено 10 let. — Zavod za uglaševanje ter popravila glasovirjev in vsega glasbenega orodja.

Najcenejša posojevalnica.

Vglašujem »Glasbeni Matic«, »Mladiki« in drugim slovenskim zavodom. Svarim pred samouki in neizkazanimi baje-strokovnjaki, ki instrumente samo pokvarijo. Edini samostojni strokovnjak za vglaševanje ter popravila vseh glasbenih instrumentov je na Kranjskem koncesionarna trdka

F. G. Jurásek.

Priporočamo špeciálno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne trdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Najnovejše

KOSTUME

Najnovejše

BLUZE

: Domaće obleke. :
Prašni plašči.
Moško, damsko, perilo.
Športne čepice, moderce.

KRILA

Otroške oblekice in obleke za mladenke.

Higienično perilo in druge potrebšćine za neverojenke.

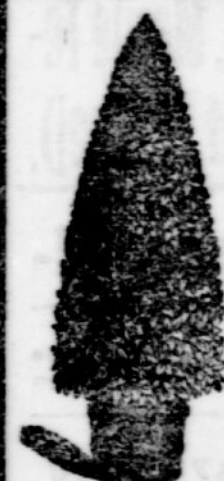
Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana, Kolezijska ulica št. 16

priporoča slavnemu občinstvu svoje bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno :: izdelane vence, šopke in trakove. ::

Dalje ima na razpolago :: za izposojevanje :: ob mrvaških odrh drevesne cvetlice, kakor tudi najfinerše dekoracijske cvetlice za dvorane :: in balkone. ::

Imam tudi vsakovrstne sadike do najzlahtnejših cvetic in zelenjadi. Sprejemam tudi naročila za na deželo. Vsa naročila se izvršujejo :: točno in solidno. :: Brzojavke: I. Bizovičar, :: vrtnar, Ljubljana. ::

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913 K 700.000.000—

Vlog „ 43.500.000—

Rezervnega zaklada „ 1.330.000—

4 1/2 %

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

brez odbitka. Hranilnica je puplarno varna in

stoji pod kotrolo o. kr. deželne vlade.

Hranilnica posoja na zemljišča in poslopja proti 5 1/2 % obrestim in najmanj 2 % amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Gorotan.

Piše O. Obirski.

Ako Rauchberg* pravi, da so Slovenci že pred več nego pol tisoč leti izginili v zgodovinski brezposelnosti, in če je Rohrer** že pred 100 leti trdil, da je Koroška skoro že pomemčena, mora se naproti tem trditvam poudariti, da je danes bolje nego kdaj koli preje slovensko ljudstvo za obstoj habsburško-lotrinške države in za evropsko ravnotežje veličnega, da celo zgodovinskega pomena in da Koroška vključ besnega pritiska z brutalnim bismarckovskim duhom prepojenega nemškega naroda na slovenski živelj še ni, ne bode in tudi ne sme nikdar biti pomemčena.

Kakšno je bilo razmerje števila slovenskega in nemškega prebivalstva na Koroškem v raznih letih, kaže križalka. Pripomniti je treba, da navedeni podatki o prebivalstvu od l. 1776. do l. 1869. temeljijo zgolj na cenzitvi in torej niso popolnoma zanesljivi. Od l. 1880. se vrši ljudsko štetje po modernih načelih in so navedena števila zanesljiva, v kolikor se tičejo v obče prebivalstva, nezaščitve pa, v kolikor gre za določitev števila narodnosti, ker ne odločuje pripadnost h kakemu narodu, ampak le občevelni jezik. V teku ene človeške generacije, t. j. v dobi od l. 1880. do l. 1910. so koroški Slovenci nazadovovali za 848%, Nemci pa za 117%; Slovani so napredovali za 140%, Neslovani pa za toliko nazadovovali. — Seveda se ti statistični podatki tičejo le avstrijskega prebivalstva, t. j. državljanov iz kraljevstva in dežel v državnem zboru zastopanih.

Da se numerično nazadovanje slovenskega naroda prepreči in da se povpreči njegova vsestranski razvoj, je treba pred vsem delati socialno politiko, temelječo na znanstvu. Vsi sloji slovenskega ljudstva se morajo sorazmerno ekonomično, kulturno in socialno razvijati, ako se hoče doseči zadovoljivih političnih rezultatov.

Domače prebivalstvo po občevelnem jeziku na Koroškem.

Leto	Slovenci	Nemci
a) absolutno		
1776 ¹	32.114	250.000
1788 ¹	42.216	250.000
1801 ¹	85.000	200.533
1851 ²	95.735	223.489
1869 ²	109.000	240.000
1880 ³	102.252	241.585
1890 ³	101.030	254.632
1900 ³	90.495	269.960
1910 ³	82.212	304.287
b) relativno		
1776	11:38	88:62
1788	14:45	85:55
1801	29:77	70:23
1851	29:99	70:01
1869	31:23	68:77
1880	29:72	70:22
1890	28:40	71:50
1900	25:10	74:82
1910	21:24	78:61

Nemci se že stoletja z vso silo zaganjajo v slovenski Gorotan in v najnovejšem času, kar divjajo zoper peščico slovenskih Sparancev, da bi je pogazili, toda gorotanski slovenski granicariji še trdno stojijo na straži ob meji slovenski zemlji, kakor bi si bili svesti, da morajo za vsako ceno vstrajati, dobro vedoč, da so vanje zaupljivo vrpte oči vseh Slovencev, sploh vseh Slovanov, kateri jih ne zapuste in jim v skrajni sili čisto gotovo priskočijo na pomoč; kajti zadeva koroških Slovencev je in mo-

* Dr. H. Rauchberg, Die Bedeutung der Deutschen in Österreich. Dresden 1908. str. 24: Das tschechische Volk versinkt (po bitki na Beli Gori 1620), ähnlich wie schon vor mehr als einem halben Jahrtausend das slovenische, in das Dunkel der Geschichtslosigkeit.

** J. Rohrer, Versuch über die deutschen Bewohner der österreichischen Monarchie. Wien 1804. I., str. 33: Dagegen ist wohl Kärnten nun beynahe ganz germanisirt, obgleich man ehemals selbst in Klagenfurt manchmahl Windisch sprechen hörte.

¹) J. Rohrer, Versuch über die deutschen Bewohner der österreichischen Monarchie. Wien 1804. I., str. 20—22; Versuch über die slawischen Bewohner der österreichischen Monarchie. Wien 1804. I., str. 23.

²) Dr. M. Wutte, Die sprachlichen Verhältnisse in Kärnten auf Grundlage der Volkszählung von 1900 und ihre Veränderungen im 19. Jahrhundert. Carinthia, Klagenfurt 1906, str. 173.

³) Österreichisches statistisches Handbuch, Wien 1883—1913, II., XI., XXI., XXXI.

ra biti reč pospolita* vsa slovenska.

Statistika za gorotanske Slovence ni ugodna. Če se pomisli, kako se v Avstriji postopa pri ljudskem številu, ne smejo nobenega presenetiti uradni statistični podatki. Tolažiti se moramo s tem, da se nekoč včakamo pravične statistike, ko slovenska dvotretjinska večina nauči enotretjinsko manjšino politične spodobnosti, kar se zgodi takrat, ko Slovani zavladajo na Dolnjem Avstrijskem in postanejo gospodarji prestolnega mesta Dunaja.

* skupna.

Gospodarstvo.

— Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice, registrovane zadruge z neomejeno zavezo v Ljubljani, 34. občni zbor, dne 28. marca t. l. iz poročila ravnateljstva posnemamo sledeče: Z letom 1913. je sklenila Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani svoje 33. upravno leto. V celih dolgi dobi obstoja tega zavoda ni bilo leta, ki bi bilo neugodnejše za domači denarni trg, kot je bilo ravno preteklo leto. Vendar se sme s ponosom poudarjati, da so bilancne številke preteklega leta jako ugodne in častne. Napredovalo se je predvsem v hranilnih vlogah, ki so dosegle dne 31. decembra 1913. znesek 18.431.780 K 87 vin.; proti stanju z dne 31. decembra 1912 so se povečale za 431.222 K 17 v. — Na posojilih se izkazuje znesek 15.145.732 kron 95 v. Upravno premoženje znaša 19.335.889 K 20 v. — Vodstvo Kmetijske posojilnice je skrbelo zlasti v preteklem letu za visoko rezervno mobilnega denarja. Vsled tega se je seveda moral tembolj skrbeti denarni promet, ki je dosegel v pret. letu 67.109.838 K 56 v. Pri odpisu kurzne razlike vrednostnih listin v znesku 21.380 K 50 v. in odpisa na vrednosti nepremičnin v svrhu amortiziranja znaša čisti dobiček še vedno 60.470 K 71 v., kar smatramo za jako ugoden uspeh. Rezerve so se povečale na 806.483 kron 10 v. Prirastek na deležnikih izkazuje 175 v. plačilom 2342 K. V letu 1913. je bilo 31 načelstvenih, 11 nadzorstvenih in 18 skupnih sej načelstva in nadzorstva. Pri nato sledečih volitvah so bili vnovič izvoljeni naslednji gg.: v načelstvo: za predsednika Ivan Knež, veletržec in posestnik v Ljubljani; za podpredsednika: Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani; za odbornike pa: Ivan Mejač, veletržec v Ljubljani; Josip Lenč, veletržec in posestnik v Ljubljani, in Anton Pogačnik, posestnik v Spodnji Šiški. V nadzorstvo pa gg.: Avgust Jenko, pekovski mojster in posestnik v Ljubljani, Franc Jarc, veleposestnik v Medvohah, in Alojzij Vodnik, kamnosek in posestnik v Ljubljani.

— Glavna posojilnica. Ustanovitev nove zadruge Kreditna zadruge, registrovana zadruge z omejeno zavezo. Kakor je splošno znano, znaša primanjkljaj pri Glavni posojilnici nad tri in pol milijona kron. Upati je sicer, da se bo tekmo se tekočega konkurznega postopanja izterjala še kaka večja vsota, vendar se že danes lahko trdi, da bodo nesrečni člani Glavne posojilnice zavezani plačati okoli tri milijone kron. Likvidacijski odbor in vsa javnost je prepričana, da te veličanske vsote od članov Glavne posojilnice nikdar ne bo mogoče izterjati, temveč da bodo z eksekucijskim izterjevanjem samo po nepotrebnem naraščali stroški, ne da bi se terjatev upnikov znatno zmanjšala. Zato so oni člani Glavne, ki se zavedajo svoje plačilne dolžnosti, ponudili upnikom Glavne 30% poravnalno svoto, ki bo znašala približno 1.200.000 kron. Nastalo je vprašanje, kje je to vsoto dobiti. Pri sedaj vladajoči denarni krizi in pri slabih gmotnih razmerah skoraj misliti ni na to, da bi mogli vsi solventni člani Glavne, katerih je komaj 250, vplačati to vsoto takoj v gotovini. Morali si bodo torej najeti posojilo. Da se pa ta akcija lažje izpelje, se je osnovala nova zadruge, Kreditna zadruge a, registrovana zadruge z omejeno zavezo. Ta zadruge ima glavni namen, da za svoje člane, ki so pred vsem člani Glavne posojilnice, doseže z upniki Glavne 30% poravnalno, jim izplača dogovorjeno poravnalno vsoto v znesku 1.200.000 kron, prevzame njih terjatve in obvaruje tiste člane Glavne posojilnice, ki bodo pristopili k novi zadruge po možnosti nevarnih posledic, izvirajočih iz neomejene zaveze Glavne posojilnice. Vsak član Glavne posojilnice naj pristopi k novi zadruge in naj podpiše kar največ mogoče deležev po 100 K, ker le na ta način bo poravnalna kvota v znesku 1.200.000 K zagotovljena. Gmotno bolje situirani zadružniki Glavne morajo podpisati čimveč deležev, ker ravno ti bodo najbolj prizadeti, če se poravnava ponesreči. Ako bo po zadružnikih vplačana

deležna glavna posojilnica, ne bo mogoče dobiti novi zadruge posojila, katerega bo gotovo še potrebovala, da spravi skupaj vsoto 1.200.000 K. Vsak član Kreditne zadruge plača s tem, da vplača gotovo število deležev, dolg Glavne posojilnice in seveda jamči po zadružnem zakoniku do višine zneska 1.200.000 K, katerega potrebuje zadruge za poravnavo z upniki Glavne s še enkratno vsoto vplačanih deležev. Če je torej kdo podpisal 50 deležev po 100 K, je s tem prispeval v pokritje poravnalne kvote v znesku 1.200.000 K, z zneskom 5000 K, potem pa jamči za eventualno posojilo, katero bo morala zadruge najeti, da izpolni dano naloge, še za nadaljni znesek 5000 K. To jamstvo izvira iz omejene zaveze, dočim je bilo jamstvo pri Glavni posojilnici neomejeno. Pri Glavni posojilnici jamči vsak član z vsem svojim premoženjem za ves primanjkljaj in ga sme vsak upnik kadarkoli izterjati z eksekucijo; če je zadostil enemu, pride lahko drugi, tretji, skratka, član Glavne nima do konca svojega življenja nobenega miru. Pri novi zadruge pa jamči vsak član v najskrajnejšem slučaju za še enkrat toliko, kolikor je podpisal deležev in se s plačilom te vsote oprosti vsake neomejene zaveze. Ze iz tega jasno sledi, da je namen Kreditne zadruge človekoljuben in obče koristen in da je vsakemu članu Glavne toplo priporočati, da vstopi in omogoči poravnalno akcijo. Le na ta način bo mogoče odvrniti od vseh članov in njihovih družin gospodarsko propast in jih ohraniti sposobne za nadaljno življenje in obrtovanje. Likvidacijski odbor Glavne posojilnice torej nujno pozivlja vse člane, naj se prijavijo takoj, ker je silno malo časa na razpolago, h Kreditni zadruge, in naj podpišejo vsak kolikor mogoče visoko število deležev. Vsakdo naj napne skrajne svoje premoženske sile, ker je boljše, da se izgubi del svojega premoženja, kakor da bi izgubil naenkrat vse in bil poleg tega še v nevarnosti, da izgubi tudi ono premoženje, katero si bo eventualno še pridobil. Stvar je zelo nujna; vse prijave se morajo izvršiti tekom prihodnjega tedna. Natančneje o stanju zadruge in njenih nalogah se bo izvedelo na prvem občnem zboru v nedeljo, dne 5. aprila 1914 ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Mestnega doma.

Likvidacijski odbor.

— Razvoj srbskega narodnega gospodarstva. Poročali smo že, da je ministrski svet srbski sklenil zgraditi šest novih železniških prog in sicer 4 v novem in 2 v starem ozemlju. Razvoj industrije je dozdaj ovirala dolga in težavna procedura, s katero je bila spojena vsaka koncesija za ustanovitev velikih industrijskih podjetij. Koncesije je dovoljevala skupščina. In kdor se je potoeval za koncesijo, je moral iskati naklonjenost načelnikov političnih strank, časopisja in poslancev, kar seveda ni bilo prav posebeno prijetno in lahko, kakor se more sklepati iz dejstva, da leži pri vlad 30 prošnji za koncesije za ustanovitev različnih tovarov, med katerimi so nekatere prošnje stare že leta, ne da bi jih mogla rešiti skupščina. V bodoče bo razsojeval o podeljevanju koncesij ministrski svet brez skupščine. Sliši se, da bosta od 40 prošnji zavrnjeni le dve, tako, da se bo še letos začelo v Srbiji graditi 38 tovarov. Srbija si je izbrala Hamburg kot središče svojega izvoza v Severno Evropo in Ameriko. V to svrhu bodo v Hamburgu ustanovili srbsko državno agenturo, kateri bosta podrejeni agenturi v Berlinu in Monakovem. Za ravnanja hamburske agenture bodo poslali Vojislava Petkovića, ki se je izboril izkazal v Berlinu. Tudi v Solunu bodo ustanovili srbsko trgovinsko agenturo. Zvezo med agenturami na Nemškem in solunsko agenturo bo posredovala nemška paroplovna družba. Dve veliki tovarni za svilo, ena francoska, druga angleška, se potegujeta pri srbski vladi za dovoljenje, zgraditi tovarno za svilo v Gevgeliji v novem srbskem ozemlju. Gevgelija je središče cvetoče svile, ki je zdaj stržila za kokone več milijonov na leto. Kokoni bi se v bodoče ne izvažali v tuje tovarne v svrhu predelovanja, marveč bi se industrijsko predelali že doma in bi se v inozemstvo izvažali že gotovi svileni fabrikati. Dobri politični odnosi z Rumunsko se utrjujejo z materialnimi stiki, vzajemnimi trgovinskimi zvezami. Rumunska bo ustanovila v Belgradu trgovinski muzej in bukareško »Banca Romana« filialko. Rumunska paroplovna družba, ki je državno podjetje, se bo udeleževala personalnega in blagovnega transporta med obema bregovima Donave in po Donavi do Črnege morja. Industrija sliv je v Srbiji na enaki višini kakor v Bosni. Suhih sliv in povidla se iz Srbije vsako leto izvozi za 15 milijonov dinarjev. Minister narodnega gospodarstva,

dr. Janković, je razdal prebivalstvu novega ozemlja mnogo tisoč slivovih sadik, da bi se ta donosna gospodarska panoga razširila tudi tam. Čez par let se bo moralo računati že z novosrbsko industrijo sliv. V Valjevu so ustanovili državno riborejo na prostoru 12 hektarov. Ribe za rejo so naročili na Češkem. To je prva riboreja v Srbiji.

Darila.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od 6. februarja do 23. marca 1914 darovali: 800 K: Deželni odbor kranjski; 100 K: Posojilnica v Mariboru; po 20 K: Josip Dobida, c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani; Okrajni odbor Ormož in Posojilnica v Gornji Radgoni; 15 K: Posojilnica v Framu; 14 K: Proforski zbor gimnazije v Kranju; po 10 K: Dr. Aleksander vitez Gorup pl. Slavinjski na Reki, Dušan Vilhar, lesni trgovec na Reki, Josip Premrou, lesni trgovec na Reki; M. U. dr. J. Demšar v Ljubljani; Josip Žužek, c. kr. nadinženir v Gorici; Josip Pauer v Braslovcah, lekarnar Piccoli, c. in kr. dv. zal., pap. dv. zal. v Ljubljani; Ivan Sepič, Kojnice; dr. Leopold Poljanec, c. kr. profesor, Krčevina pri Mariboru; Županstvo St. Peter na Krasu; Peter Zink, c. kr. okr. sodnik v Trstu; dr. Anton Božič, odvetnik v Celju; 6 K: Josip Velkaverh, c. in kr. major, Sušak; po 5 K: Franc Jagodnik, veleposestnik na Reki; Franc Vajda, c. in kr. profesor na Reki; Franc Vidmar, c. kr. sodnik v Bovecu; Ed. Howanski, Dunaj; Adolf Pauser, posestnik v Novem mestu; Pravoslav Rebek, Pazin; dr. Otokar Rybář, drž. poslanec v Trstu; Robert Diehl, Celje; Janko Guzelj, sodni svetnik, Volsko; dr. Rihard Karba, lekarnar v Kamniku; dr. Fran Žižek v Gradcu; prof. dr. Anton Medved v Mariboru; dr. Jak. Doljan, dež. sodni svetnik v Postojni; Janez Klemenčič, višji poštni kontrolor v pokoju, Ljubljana; 3 K 50 v: Josip Sancin, župnik v Predloki; po 3 K: Fr. Ks. Petek, Ljubno pri Celju; dr. Ljud. Pivko, prof. na učit. v Mariboru; po 2 K: Ivan Lenart, nadžupnik v Šmartnem pri Slov. Gradcu; Franc Ogrizek, župnik v Dramljah. — Skupaj 1198 K 50 v. — Društveni odbor se vsem cenjenim darovalcem, v prvi vrsti vis. dež. odboru kranjskemu, za naklonjene podpore iskreno zahvaljuje. Naj bi se ob sklepu svojih računov tudi vsi denarni zavodi slovenski spomnili potrebnih naših dunajskih visokošolcev. Darovi naj se pošiljajo prvemu blagajniku pod naslovom: Dr. Stanko Lapajne, odvetnik, Dunaj, L. Bräunerstrasse 10.

Slovenci in Slovenke!
Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Od velikonočne nedelje 12. do 17. aprila — 6 dni!

Modra miška!

Z Madgo

Lessing!

Največja in najkrajša učinkovita veseligrta te sezije! Neprestan bučen smeh!
Kinematograf „IDEAL“.

MOËT & CHANDON
ÉPERNAY

je šampanjec
najvišjega
dvora in
aristokracije.

Ustanovljeno
1743

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir 33
M. GELHAUS. oblatveno avtor. in zapriseženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Krasne spomladanske novosti

dobro blago in po že priznani najnižjih cenah dobite

v modni trgovini **Peter Šterk** Ljubljana
Starl trg 18

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek, la kakovosti moško, žensko in otroško perilo, najmodernejši moški klobuki in čepice. Dalje čepice za dame, deklice in otroke, razni nakiti, vse potrebščine za šivilje itd.

Pomladne novosti v izgotovljenih oblekah

priporoča trdka

Maček & Ko.
Franca Jožefa cesta št. 3.

Sprejemajo se naročila po meri,
ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Najcenejši nakup otroških vozičkov

pri trvdki

J. PogačnikLjubljana, Marije Terezije cesta 13—18.
Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Ali ste oženjeni?

Potem zahtevajte nove
vzorce 3 za 1 K, 6 za
1 K 80 h, 12 za K, 3-42
ilustrovan cenovnik i,
zdravniškimi nasveti
gratis in franko (zaprti
30 h). — **L. Singer**
higienična manu-
faktura, Dunaj F I
Wiesingerstr. 8.

Kdor si hoče za 6 vinarjev kupiti zavojček, naj zahteva izrecno cigaretni papir Ottoman.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

„... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...“
Rezervni fond K 60.780.720-10 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 120.905.304-25
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa poljevala daje:
cigar pisarne so v lastni bančni hiši v Gosposki ulici šte. 12.
Generalno zastopstvo v Ljubljani

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in nakulatneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na trvdko

A. & E. Skaberné

Mestni trg 10.

Na debelo in drobno.

Obstoji od leta 1883.

Izredno nizke cene!

Nepremočljivost betonske in belega apna malta.

Osušenje vlažnih zidov in prostorov.

Proti vremenu odporne stene, kamor lije dež in fasade z belim

nam razprosti samo

„STEARIT“

Neutrpljiv za

vsako novo stavbo.

Zahtevajte prospekt G od

chemične tovarnice Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.

Prodajna pisarna in zaloga F. P. Vidic & Co. v Ljubljani.

904

Singer
Šivalni stroji
so neprekosl-
jivi v traj-
nosti in vse-
stransko upo-
rabo.

Singer
Šivalne stroje
dobite samo
v naših pro-
dajalnah z
„S“ izve-
skom.

SINGER Ko.

deln. družba šivalnih strojev.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Kranj, Glavni trg šte. 119.

Novo mesto, Glavni trg šte. 45.

Kočevje, Glavni trg šte. 79.

C. in k. poljski topničarki polk št. 7.

Prodaja gnoja.

S 1. majnikom t. l. pride gnoj od približno 235 v novi topničarski vo-
jašnici in od približno 71 v stari sladkorni tovarni prideljenih konj na razpro-
dajo.

Gnoj se odda v celoti in sicer za najkrajši čas dveh let.

Ponudbe, katerih vsebina naj bo cena od konja in dneva, naj se

do 10. aprila t. l. dopošljejo

poveljništvu poljskega topničarskega polka št. 7. pod kuverto zapečateno.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1913.

Poveljništvo vojašnice.

Pozor! Sijajen zaslužek za krošnjarje in kupčevalce!

50.000 metrov! Ia kakovost zaimčeno
pristnobarvnih 4/4 ostankov cefira za
srajce in obleke, dolgot 9—12 metrov,
meter samo 39 1/2 vinarja. 40.000 metrov!
Ia la ostanki modrotiska, pralnega, 4/4
à 41 vin. in la la ostanki kanafasa à 44 vin.
po poštnem povzetju samo kupčevalcem.
Neugajajoče vzajem nefrankirano nazaj,
torej brez rizika. 1207

Julij Müller

tkalnica platnine in pavoline in izvoz ostankov
Kermanuv Městec, Češko.

Namesto za K 106—za K 56—

dobavljam franko na vsako
postajo za reklamo nove vrste
šivalne stroje „Singer“
ki se gonijo z nogo z eleg.
omarico in 10 letno garancijo.
Odpošljem ko dobim 15 K zadatja, ostanek
po povzetju. Vse vrste šivalnih strojev
„Ringschiff“ „Central-Bobbina“ za domačo ra-
bo in za rokodelce po cenah na debelo.

A. Weissberg, Dunaj II. Untere Donaustrasse 23/III.
Ceniki gratis in franko. — Hrvaška kores-
pondenca. 3709

Kmetovalci! Superfosfati

so v ceni precej znižani.

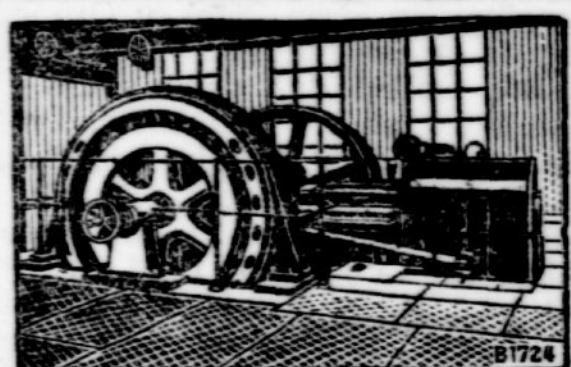
Dokazano najučinkovitej-
še, najcenejše nadome-
stilo za fosforjevo kislino
za vse vrste zemlje in
vse vrste sadežev,

prekašajo po zanesljivem, hitrem
učinku vsa druga priporočena
gnojila s fosforjevo kislino.
Amonijakovi, kalijevi, solitrovi
superfosfati najcenejša, najdo-
nosnejša gnojila dobavljajo vse
tovarne umetnih gnojil, kupč-
valci in kmetijska društva.

Centralna pisarna: 7

Ludvik Forster, Praga, Prikopy 17.

Naslov za brzojavke: Lantzknecht Dunaj.
Telefon Interurb.

Lenovo vročeparne ventile lokomobile z
direktno pripojenim izlokom.

„HENRIK“ **LANZ** MANNHEIM

Podružnica: Dunaj VIII., Landkog. 9.

LOKOMOBILE

Z VENTILNIM KRMILOM „SYSTEM LENTZ“

ZA VROČO PARO NAJBOLJ PRIPRAVEN OBRATNI STROJ

PREPROSTA STREŽBA. — DELA DO 1000 HP.

NAJVEČJA ŠTEDLJIVOST.

NAJVEČJA ŠTEDLJIVOST.

LETNEGA IZDELKA CEZ 2000 LOKOMOBIL.

OBISK INŽENIRJA IN PONUDBA BREZPLACNO.

Otvoritev nove

manufakturne in konfekcijske trgovine.

Tvrška I. V. Stare v Kranju

naznanja otvoritev svoje popolnoma na novo založene

manufakturne in konfekcijske trgovine

v prostorih dosedanje trgovine gosp. **L. Pfeifer v Kranju št. 23**, poleg dobro znane
Jahačeve gostilne. — Ugoden nakup, zveza s prvovrstnimi tovarnimi ter dolgoletno
delovanje in izkušnje v tej stroki mi dajejo upanje, da vsem zahtevam veleocenjenega
občinstva v vsakem oziru ustrezem. — Ker se je dosedanja zaloga prejšnje trgovine
razprodala, **obstoji nova zaloga iz najnovejšega in najokusnejšega prav**
dobrega blaga vseh vrst, tako, da lahko slavnemu občinstvu kar najbolje postrežem.

Priporočam se na obilen poset in beležim z najodličnejšim spoštovanjem

I. V. Stare, prej L. Pfeifer

v Kranju.

Hišnik

ali hišnica brez otrok se sprejme
s 1. majem t. l. 1266

Zelastiti se je v pisarni F. Su-
pančič, Bleiweisova cesta št. 18,
I. nadstropje.

**Pripravljajte se kolesarji
za kolesarsko sezijo!**
Vsak strokovnjak kupi

(oročno kolo) najboljšo kolo monarhije ali

KOLO

„KOSMOS“

dobro ceno ljudsko kolo. Avstr. družba tvor-
nic za orožje v Steyru. Katalogi gratis in
franko. — Zastopstvo v Ljubljani **IVAN**
JAX in sin, Ljubljana, Dunajska c. 17.

Lasne kite

najfineje kakovosti po 5, 7, 9 in
12 kron — vse vrste lasne pod-
lage in mrežice — barva za lase
in brado „Neril“ po 2 in 4 K —
toaletne potrebščine — lasulje,
brade in druge potrebščine za
maskiranje, vse po zelo zmernih
cenah priporočam

Štefan Strmoli
brivec in lasničar

Ljubljana, Pod Trančo št. 1,

(vogal Mestnega in Starega trga).

Izdeluje vsa lasničarska dela solidno in
okusno. Kupuje zmešane in rezane ženske lase

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

4 3/4 % 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena leta 1881.

Na obroke zlata verižica

za gospode in dame
60 gramov težka, K 140—, me-
sečno 4 K. Prve vrste srebrna
ura s 3 srebrnimi pokrovi 14 K.
Pošilja se na vse strani. Kdor
bi rad ceno kupil uro in veri-
žico, naj piše takoj: R. Lechner,
Breslava (Lundenburg) 299
trgovina z zlatarstvom.

Mlad trgovski pomočnik,

ki je dovršil tri gimn. razrede in je
večje popolnoma slovenskega in nem-
škega jezika in govoru in pisavi, želi
s 1. majem službo spremeniti, stopi
najrajši v kakšno pisarno ali pa tudi
v kakšno večjo trgovino. Naslov pove
upravnistvo „Slov. Naroda“.

Ceno teško posteljino perje
1 kg sivga očiščenega 2 K,
boljše K 2-40, napolobelo K
3-60, belo K 4-80, prama mehke
K 6—, veleprima K 7-20. Naj-
boljše vrste snežno belo perje K 9-60.
Izdelane postelje iz neprodnega rdečega,
modrega, belega ali rme-
nega posteljine inleta. Prav dobro napo-
njeno! Pernica ali blazina, 180 cm dolga,
116 cm široka K 10—, K 12—, K 15— in
K 18—, 2 metra dolga, 140 cm široka K
13—, K 15—, K 18—, K 21—. Zglavnik
80 cm dolg, 58 cm širok K 3—, K 3-50
in K 4—, 90 cm dolg, 70 cm širok K
4-50, K 5-50 in K 6—. Nepovojno se za-
menja ali denar nazaj. — Natančni ilustro-
vani cenik gratis in franko. 3350
Benedikt Sachs, Lobes št. 35, pri Pliznu na Češkem.

Župnik Anton Nicolich
pri Sv. Luciji poleg Labina
je bil po uporabi
tinkture
za želodec
Iekarnarja Piccolija
v Ljubljani, Dunajska cesta
rešen želodčne bolezni, na
kateri je trpel skozi 9 let.
Steklenica 20 vin.

Velikonočne razglednice
od 6 vinarjev naprej se dobe v veliki izbiri
v Narodni knjigarni
v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 7.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.
Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.
Odhod.

6-54 zjutraj. Osebn. vlak na Kranj, Tr-
biž, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak,
Franzenfeste, Celovec, St. Vid ob Glini,
Dunaj.

7-32 zjutraj. Osebn. vlak na Grosuplje,
Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo,
Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj,
Jesenice, z zvezo na brzovlak na Beljak,
Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Ce-
lovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Ber-
lin. (direktni voz Reka-Opotija-Solnograd.)

11-30 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj,
Trbiž, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak,
Franzenfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osebn. vlak na Skofjo
Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni
vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

1-30 popoldne. Osebn. vlak na Grosu-
plje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo,
Stražo - Toplice.

3-40 popoldne. Osebn. vlak na Kranj,
Trbiž, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak,
Franzenfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osebn. vlak na Kranj, Trbiž,
Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na
brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd,
Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec,
Linc, Dunaj.

7-46 zvečer. Osebn. vlak, na Grosuplje,
Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-01 po noči. Osebn. vlak na Kranj, Je-
senice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza
na brzovlak na Beljak, Franzenfeste, Ino-
most, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago,
Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osebn. vlak iz Trsta, Go-
rice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Ber-
lina, Draždan, Prage, Linca, (Londona)
Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Ino-
mosta, Beljaka, Trbiža, Kranja.

8-59 zjutraj. Osebn. vlak iz Rudolfovega,
St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-52 dopoldne. Osebn. vlak iz Trbiža,
Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja,
Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda,
Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osebn. vlak iz Gorice
Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka
Trbiža, Kranja.

3-00 popoldne. Osebn. iz Straže-Toplic,
Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Ko-
čevja, Grosupljega.

4-33 popoldne. Osebn. vlak od Trsta,
Gorice, Trbiža, Jesenic, Linca, Celovca,
Solnograda, Franzenfeste, Beljaka, Trbiža,
Kranja.

5-51 zvečer. Brzovlak iz Jesenic z
zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan,
Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna,
Monakovega, Solnograda, Inomosta, Fran-
zenfesta, Beljaka, (direktni voz Solnograd-
Opotija-Reka).

8-16 zvečer. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice
Trbiža, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca
Beljaka, Trbiža, Kranja.

9-09 zvečer. Osebn. vlak iz Jesenic,
Radovljice, Kranja, Skofje Loke. (Zabavni
vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

9-10 po noči. Osebn. vlak iz Straže-Top-
plic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega,
Kočevja, Grosupljega.

11-31 po noči. Osebn. vlak iz Trsta, Go-
rice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.
Odhod na Kamnik: 7-32, 11-30, 9-12,
7-15, (11-30 ob nedeljah in praznikih).
Prihod iz Kamnika: 9-42, 11-00, 9-44,
6-15, (10-22 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravništvo v Trstu.

Kontoristinja

s prakso in lepo pisavo se sprejme
pod ugodnimi pogoji.
Ponudbe pod „29/1306“
upravn. „Slov. Naroda“.

Železninar

vojaščinu prost, dober prodajalec in
aranžer, se pod ugodnimi pogoji takoj
sprejme. 1158
Ponudbe z natančno navedbo do-
sedanje prakse in zahtevkom plače naj
se pošljejo na upravn. „Slov. Naroda“
pod „Železninar/1156“.

Vsak sam svoj brivec z mojo prima solingensko britvijo

zajamčeno iz naj-
boljše angle-
škega jekla, na roke
brušene, kakor na
las ostro posnete.
kar za rabo. St. 8701, črno poliran ročaj 1/2
otlo brušena, 1/2 šir., s tokom K 1-70. Štev.
8702, črno poliran ročaj, 1/2 otlo brušena,
1/2 šir., s tokom K 2-20. Brez rizika. Zamenja
dovoljena ali denar nazaj!
Največja izbira britinskih potrebščin dobite
v mojem glavnem katalogu s 4000 ali-
kami, ki se vsakomur pošlje zastonj in
poštne prosto. — Pošiljanje po povzetju.
C. in kr. dvorni dobavitelj
Jan Konrad,
sajpostiljalnica v Mostu št. 442 (Češko).

G. Flux
Gospodsk. ulica 4,
I nadstropje, levo. 1275
Uradno dovoljena, že 20 let obsto-
ječa najstarejša ljubljanska
posredovalnica stanovanj in služeb
v udobnost cenj. občinstva zopet v
središču mesta.
Priporočila in nameštila le boljše
službe iskajoče vsake vrste
kakor
privatno trgovsko in gostilniško osebo
izbira različnih služeb, zlasti za ženske
vestna in kolikor možno hitra postrežba
zagotovljena.
Pri vnanjih vprašanjih se prosi znanaka za odgovor.

A. KUNST
Ljubljana
Zidovska ulica šte. 4.
Velika zaloga obuval
Izstopna izbira za dame, gospode
in otroke je vedno na izbiro.
Vsakršna naročila se izvršujejo točno in
po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in
zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj
se blagoviti vzorce poslati. 40

Pozor! Drože (Presperm)

Naznanjam vsem odjemalcem za Drože, da sem
preselil svojo znano tovarno v lastno hišo na
Krakovski nasp št. 26 ter jo uredil na vodno
silo s turbino, zato mi je mogoče, postrežiti brez
konkurence po nizkih cenah in z najboljšim
blagom. — Opozarjam pa, da moje materične
drože so za 50%, boljše od vsakih spiritalnih
drož. Spiritalne so mehke in vsebujejo vodo, zato
jih nudi konkurenca po 80 vin.
Pričakujem cenjenih naročil in beležim s
spoštovanjem

Makso Zaloker
tovarnar drož 3627
v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Josip Stupica
jeremenar in sedlar
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.
Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših
konjskih oprav
krasno opremljene
kočije, druge vozove in najrazličnejšo
vprežno opravo
katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse
druge v sedlarsko obrt spadajoče potreb-
ščine, že obrabljene vozove in u
konjske oprave.

Jos. Rojina
modni atelije
: za gospode :
Ljubljana,
Franca Jožefa cesta 3.

Najnovejši londonski kroj.
Pristno angleško blago.
Elegantna izdelava.
Točno in solidno.

K 1-20 K 1-20

Sablona s 16 monogrami,
primerna za namizno
prto, serviete, žepne
reke in vseh vrst pe-
rile se dobiva pri
TONI JAGER
Ljubljana, Zibovska ulica št. 1.

Učenka

se takoj sprejme v trgovino meša-
nega blaga in glavno zalogo tobaka
pri Albertu Moser v Radečah.

Puchovo 3 HP motorno kolo

izbornu ohranjeno se proda za
400 K. Za brezhibno delovanje mo-
torja se jamči. 1213
Naslov v upravn. „Slov. Naroda“.

Ze od 1. 1868 stisajno preizkušeno Bergerjevo medicinsko kotranovo milo

tvrdke G. HELL & COMP.
ki ga priporočajo odlični zdravniki, skoro v vseh evropskih
državah s odličnim uspehom uporabljajo proti
vsake vrste izpuščajem
zlasti proti kroničnim in luskastim hitjem in parazitarnim
izpuščajem, luskam na glavi in v bradi, ima v sebi 40
odstotkov lesenega kotrana in se razlikuje bistveno od
vseh drugih kotranovih mil, ki se nahajajo v trgovini.
Pri trdovratnih kožnih boleznih rabite jako uspešno
Bergerjevo kotranovo - žvepleno milo.
Kot blazje kotranovo milo za ženske in otroke:
Bergerjevo glicerino-kotranovo milo.
Dolje brez kotrana jako slovito:
Bergerjevo boraksovo milo
in sicer proti gromu, ogorenju, pegam, mozoljem in
drugim neprilicam kože.
Cena komada vsake vrste s navodilom
o uporabi 70 vinarjev.
Novo: Bergerjevo tekoče kotranovo milo
je izvrstnega učinka pri kožnih boleznih lu-
skam na glavi, v bradi, kakor tudi kot
sredstvo na rast las. Sveženica s K 10 vin.
Zahtevate po lekarnah in zadevnih trgovinah
izključno Bergerjevo kotranovo milo in
pasti na poleg stojičarstva znanosti
na na poleg stojičarstva znanosti
G. Hell & Co. na vsaki etki.
Odklikovan s častno diplomom na
Dunaju 1888 in z zlato sve-
tnjo na svetovni razstavi v Parizu leta 1900.
Tvornica:
G. Hell & Comp., Opava in Dunaj L. Helfferstorferstr. 11/13.
V Ljubljani se dobiva v lekarnah:
Milana Lesnika dediči, Ph. Mr. Josip
Čizmar, J. Mayr, G. Piccoli, Ubald pl.
Trakóczy in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem

Novo! Sattermannov drevored! Novo!
Otvoritev v soboto, dne 4. aprila.
Edno svoje vrste!
Medved, ki vozi po dvokolesu.
medved, vozeč na kolesčkih in mnogi drugi dre-
surni prikazi slonov, hijen, volkov, kač, različnih
medvedov, opic, psov, nojev itd.
Predstave vsak dan ob 4. pop.; ob 8. zveč. glavna predstava.
Michlovo gledališče zveri v Sattermannorem drevoredu.
Vse natančneje povedo lepaki.
K tem velezanim predstavam vabi prav udano
lastnik.

Novo! Sattermannov drevored! Novo!
Otvoritev v soboto, dne 4. aprila.
Edno svoje vrste!
Medved, ki vozi po dvokolesu.
medved, vozeč na kolesčkih in mnogi drugi dre-
surni prikazi slonov, hijen, volkov, kač, različnih
medvedov, opic, psov, nojev itd.
Predstave vsak dan ob 4. pop.; ob 8. zveč. glavna predstava.
Michlovo gledališče zveri v Sattermannorem drevoredu.
Vse natančneje povedo lepaki.
K tem velezanim predstavam vabi prav udano
lastnik.

LUIGI CALCO:
CERKVENE MIŠI

POVEST
IZ SEDA-
NIJOSTI.

Kniga se dobiva v „Narodni knjigarni“ v Prešernovi ulici v
Ljubljani in stane broširana 2 kroni, vezana 3 K 20 v. s pošto
20 vinarjev več.

Odda se več voz 1128 konjskega gnoja.

Vprašanja na:
Droslav Dolenc, Ljubljana, Wolfova ulica 10.

Lepa enonadstropna HIŠA

z dobro idečo trgovino, trafiko in go-
stilno se takoj ugodno proda. Prav lepa
bodočnost, ker se bode tukaj v kratkem
železnica gradila. 1248
Kje, pove upravn. „Slov. Naroda“.

Sprejemem takoj dva mizararska pomočnika in enega učenca.

J. Kralj, mizararski mojster v Slov.
Gradcu, Štajersko. 1257

V Dobovi tik istoimenske železniške postaje. na progi Zidanmost - Zagreb, na zelo prometnem mestu, se proda posestvo

obstoječe iz velike hiše in več
gospodarskih poslopij.
Hiša je prikladna za gostilno,
trgovino in mesnico. 1164
Prodajni pogoji zelo povoljni.
Hrvatsko-slavonska banka za parce-
lacijo in kolonizacijo d. d., Zagreb,
Gjorgjičeva ulica 2.

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

Peter Kozina & K^o. Ljubljana, na Bregu.

Cena za gospode	K 14.—, 17.—, 20.—
„ „ dame	„ 12.—, 15.—, 18.—
„ „ dečke ³⁶ / ₃₉	„ 10.—, 12.—
„ „ otroke	„ 5.—, 6.—, 7.—, 8.—

Garantirana kakovost po teh cenah.

Cenejšje vrste od kron 1:50 naprej.

Trgovina z orožjem in c. kr. zaloga smodnika Lechner & Jungl, Gradec, Sporgasse 1.

priporoča po izvornih cenah kot
najboljše branilno orodje avtom. žepne
pištole, točno zastreljene sistemov
„Browning“, Steyr, „Mausers“ in
„Bayard“ samokresli najbogatejše iz-
bire že od K 5:50 naprej, floberti in
karabinarice, dvocevne lovske puške od 36 K naprej. Patrone, patronske stročnice itd. itd.
Cenovnik gratis in franko.

Cenovnik gratis in franko.

PEGE

dr. A. Rixa pasta Pompadour

v malo dneh. Oblastveno preiskano in spoznano za zajamčeno neškod-
ljivo. Najboljše priporočeno od mnogih profesorjev in zdravnikov. Ako
ne učinkuje, denar nazaj. Poizkusna skatija K 1.—, velika skatija K 3.—, Kos. dr. A.
Rix, laborat. Dunaj IX. Berggasse 17 E. Zaloga v Ljubljani: lekarna „Zlati jelen“,
drog. A. Kenc, drog. „Adrija“.

Oklic.

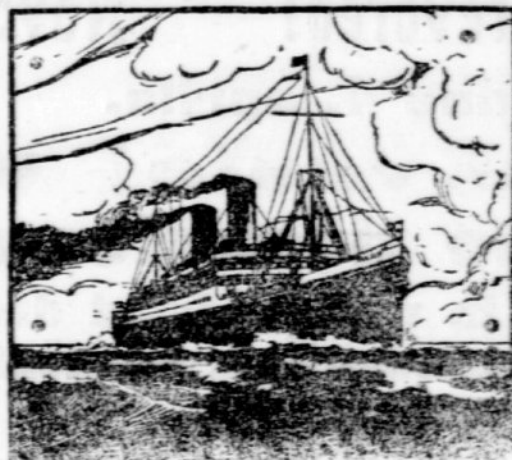
Dne 8., 9. in 19. aprila se bude prodajala

zapuščina Jos. Klopčiča iz Moravč št. 32

in sicer prva dneva premično blago, zadnji dan pa nepremičnine.

Enonadstropna hiša z gospodarskim poslopjem in vrtom, v kateri je znana gostilna, leži v Moravčah pri farni cerkvi, ob deželni cesti in je pripravna za vsako obrt.

Pojasnila daje notar na Brdu ali pa župan v Moravčah.

Potniki v Severno in Južno Ameriko se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Santos itd.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da

dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

ODHOD PARNIKOV: V Severno Ameriko vsako soboto, v Južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vožnja iz Trsta v Kanado: (Portland, Quebec, Montreal) vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za

Kranjsko, Štajersko in Koroško

SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Ženitna ponudba.

Učiteljica, stara 28 let, želi v svrhu možitve znanja z gospodom v starosti 30 do 50 let, ki ima primerno službo. Vdovec ni izključen.

Ponudbe pod šifro „Učiteljica“ poštno ležalo, Ljubljana.

Ljubljani, Lattermannov drevor.

v lastni loži.

Od sobote 4. aprila do všte- tega torka po Veliki noči

vsak dan od 3 pop. do 9 1/2 zveč.

ob praznikih dop. od 10. ure in do 10. zveč.

Živil

EMILISA

dve sestre rojeni z združeno glavo.

„ Največji pojav sveta „

ASRA

Ljubljanka žena in otrok. Živa šestnajst- letna punčka. Najmanjše človeško bitje, ki tehta 7 kg in meri v visokosti 62 cm. Zadnji ostanek plemena ASTIC.

I. prostor 50 vin., II. prostor 30 vin.

Vojaki in otroci polovične cene.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine ima v zalogi 2387

fotomanufaktura in drogerija

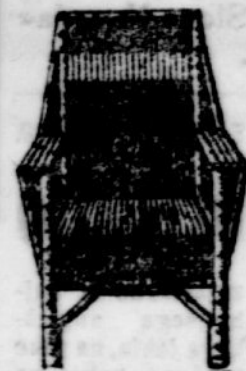
„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov v Ljubljani, Selenburgova ulica 5.

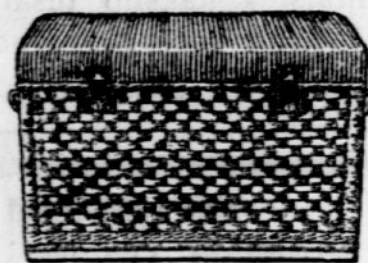
Temnica na razpolago. Zunanja naročila z obratno pošto. — Zahtevajte cenike.

Prva gorenjska industrija za pletarstvo

Oton Hemann, Radovljica.

Izdelki drž. pletarskega tečaja: moderna oprava iz pletenin, vrtno senčnice, ko- šare za potovanja, stojala za cvetlice in ročna dela, senčnice za morskoborežna kopališča, skladni stoli, pletene Kina- odeje, kopalni črevlji in vse pletenine za domačo rabo in luksus.

Ilustrovani ceniki zastoj.

Gulliver

prima kavčukov

podpetnik

kralj kavčukovih pod- petnikov

izredno cenó

ker je napravljen samo iz kavčuka.

V naročbo priporočamo prvi slovenski leposlovni mesečnik

LJUBLJANSKI ZVON

kateri izhaja že 34. leto.

„Ljubljanski zvon“

šteje med svojimi sodelniki naše najboljše pripovednike, pesnike in kritike;

„Ljubljanski zvon“

poroča nepristransko o vseh važnejših slovenskih in slovanskih književnih novostih;

„Ljubljanski zvon“

si je tekom svojega 33 let- nega izhajanja pridobil v na- šem slovstvu odlično mesto.

Naroča se:

Upravništvo „Ljub. zvona“ Ljubljana, Knaflova ul. 5.

Cena: Celoletno K 9.20, polletno K 4.60, četrletno K 2.30.

Velikanska zaloga oblek

za gospode in dečke

A. KUNC

Ljubljana.

Bogata zaloga blaga za naročila po meri.

Priznana najfinejša izvršitev.

Najnižje cene!

Ceniki na razpolago.

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1913:

K 236,633.922.—.

C. kr. priv.

Stanje denarnih vlog na hran. knjižice 31. avg. 1913:

K 85,004.828.—.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vozni Marjani try-Sv. Petra cesta (v bližini „Assicurazioni Generali“).

Delniški kapital in reserve 65,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obre- stovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdo brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje denarnih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izpla- čevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejše predelavo samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih pa- pirjev, letin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zbiranja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Ameriko.

SW Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon števil. 41